

Årsredovisning 2021

Länsstyrelsen i Dalarnas län

Länsstyrelsen – en samlande kraft

Sverige är indelat i 21 län och varje län har en länsstyrelse och en landshövding. Länsstyrelsen är regeringens ombud i länet och ska både förverkliga den nationella politiken och samtidigt ta hänsyn till regionala förhållanden och förutsättningar. Länsstyrelsen är alltså en viktig länk mellan länets kommuner och dess invånare å ena sidan och regeringen, riksdagen och de centrala myndigheterna å den andra sidan.

Utgivare

Länsstyrelsen i Dalarnas län
Februari 2022

Författare

Länsstyrelsen i Dalarnas län

Diarienummer

106-1934-2022

Omslagsbilder

Sånglärka - Johan Bjurer/Mostphotos
Långfjället - Hamréus/Länsstyrelsen
Översvämning, Källviksvägen, Falun - Falu kommun
Vitsippor vid Folkärna Gammelgård - Mostphotos
Flera par händer håller en liten planta tillsammans - Mostphotos
Snöiga skidspår med vindkraftverk i horisonten - Mostphotos
Utsiktstornet med vy över Siljansnäs - Länsstyrelsen
Covid-19-vaccindoser - David Schludi/Unsplash

Rapportnummer

2022:03

Ingår i serien Rapporter från Länsstyrelsen i Dalarnas län, ISSN

1654-7691

Rapporten kan laddas ner från Länsstyrelsens webbplats

www.lansstyrelsen.se/dalarna/publikationer

Innehållsförteckning

Landshövdingen har ordet	3
Om årsredovisningen	4
Årsredovisningens kapitelindelning.....	4
Om resultatredovisningen	4
Om Länsstyrelsen	6
Om våra uppgifter, uppdrag och mål	6
Strategisk styrning och planering.....	6
Organisation.....	7
Länsstyrelsegemensamma stödverksamheter	9
Resultatredovisning	12
Myndighetsövergripande redovisning	12
Redovisning av verksamhetsområden.....	24
Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	24
Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor.....	29
Regional tillväxt och infrastrukturplanering	35
Hållbar samhällsplanering och boende.....	39
Energi och klimat.....	45
Kulturmiljö	51
Samhällsskydd och beredskap	58
Naturvård och miljöskydd.....	64
Areella näringar.....	76
Folkhälsa, jämställdhet, integration med mera	84
Övrig redovisning	92
Året i siffror.....	101
Finansiell redovisning	116
Resultaträkning	116
Balansräkning	117
Anslagsredovisning.....	119
Tilläggsupplysningar och noter	121
Landshövdingens underskrift av årsredovisningen	142
Bilagor	143

Landshövdingen har ordet

2021 var ett år där vårt redan breda uppdrag breddades ytterligare, vår förmåga att snabbt ställa om sattes på prov och det var ett år där vi har bedrivit krisledning och krishantering i en omfattning vi inte tidigare upplevt. Därtill har vi i tämligen stor omfattning arbetat på annan plats än ordinarie tjänsteställe. Vårt arbete har präglats av krishantering, såväl för de många medarbetare som har ingått i vår krisstab, som för alla andra medarbetare. Vi har alla påverkats på olika sätt - vi har prioriterat om, ställt om och täckt upp. Vi har tänkt om och annorlunda och hittat sätt att genomföra vårt uppdrag utifrån de förändrade förutsättningarna. Ett av våra nya uppdrag under 2021 var att samordna samtliga länsstyrelsernas arbete med tillsyn kopplad till den tillfälliga covid-19-lagen. Fokus har legat på kommunikation till verksamhetsutövare och andra samt att bedriva en likvärdig och effektiv tillsyn enligt den nya lagen i hela landet. Under året som gått har vi också fortsatt vårt arbete med god förvaltningskultur, det vill säga samverkan, medarbetarskap, ledarskap och tjänstepersonsrollen. Vi har också haft fokus på en god arbetsmiljö, utifrån de förändrade förhållandena som exempelvis tillfälligt hemarbete och kontinuitetsplanering.

Utöver krishantering vill jag särskilt ge några ytterligare exempel på vad Länsstyrelsens arbete under 2021 resulterat i.

Världsarvet i Falun är en viktig profilfråga för Falun och Dalarna. Under 2021 fortsatte arbetet med att bredda engagemanget och arbetet inom världsarvet och med att effektivisera Världsarvsrådets arbete. Under året färdigställdes utsiktstornet vid naturum Dalarna i Siljansnäs och besöksintresset var stort under hösten. Likaså var besöksintresset stort till länets naturreservat och Fulufjällets nationalpark, vilket bland annat föranledde oss att se över trafiksituationen till nationalparken för att kunna möta kraven på exempelvis parkeringsplatser, vandringsleder och information. Vårt arbete med att bidra till att de globala målen för hållbar utveckling i Agenda 2030 ska uppnås fortsätter. Här kan bland annat nämnas resurscentra mot hedersrelaterat våld i Dalarna, hållbar samhällsplanering, ökat fokus på negativa sociala effekter till följd av pandemin samt arbetet med klimat- och miljömålsperspektiv samt hållbar elförsörjning.

Uppdrag att arbeta med pandemitillsyn, lokalhyresstöd och omsättningsstöd till enskilda näringsidkare och handelsbolag, medförde att vi under 2021 tillfälligt förändrade vår organisation och skapade två nya enheter.

I augusti 2021 gick förutvarande landshövding Ylva Thörn i pension efter sex år i sin roll. Ylva Thörn har varit en mycket uppskattad landshövding och utgjort ett starkt stöd och en samlande kraft - inte minst under de senaste två årens pandemi.

Falun februari 2022

Tillförordnad landshövding Camilla Fagerberg Littorin

Om årsredovisningen

Syftet med detta avsnitt är att informera om årsredovisningens upplägg och disposition samt att beskriva de huvudsakliga begrepp, mät- och värderingsmetoder som vi använder. Redovisningsprinciper avseende finansiella delar, tabeller och ärendestatistik redovisas under rubriken Tilläggsupplysningar och noter i avsnittet Finansiell redovisning.

Årsredovisningens kapitelindelning

Länsstyrelsens årsredovisning är uppbyggd för att motsvara kraven i förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB). Den består av delarna:

- Landshövdingen har ordet
- Om årsredovisningen
- Om Länsstyrelsen
- Resultatredovisning
- Finansiell redovisning
- Landshövdingens underskrift av årsredovisningen
- Bilagor

Avsnittet **Om Länsstyrelsen** beskriver länsstyrelsens övergripande uppgift, hur vi arbetar med den strategiska styrningen, verksamhets- och organisationsutveckling samt de länsstyrelsegemensamma stödverksamheterna. **Resultatredovisningen** innehåller bland annat en myndighetsövergripande redovisning och en redovisning per verksamhetsområde, som utgår från den länsstyrelsegemensamma verksamhets- och ärendestrukturen (VÄS). Den **finansiella redovisningen** innehåller resultaträkning, balansräkning, anslagsredovisningen samt tilläggsupplysningar och noter.

Bilaga A-C beskriver vilka paragrafer i Förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion, regleringsbrevsuppdrag och övriga uppdrag som ingår i resultatredovisningen samt var i årsredovisningen de redovisas. **Bilaga D** tydliggör vilka regleringsbrevsuppdrag som redovisas i särskild ordning.

Om resultatredovisningen

Redovisningen per verksamhetsområde inleds med en tabell med instruktionsuppgifter, regleringsbrevsuppdrag eller andra återrapporteringsgrunder som redovisas i avsnittet. Därefter följer en redogörelse för verksamhetsområdets uppgifter, uppdrag och mål samt en beskrivning av hur vi genomför verksamheten. Vi redovisar resultatet genom att beskriva prestationer och effekter för att slutligen göra en bedömning av resultatet, bland annat med stöd av indikatorer. Avsnittet innehåller även en tabell med verksamheten i siffror som visar årsarbetskrafter, viss ärendestatistik och uppgifter om kostnader, finansiering och transfereringar.

Förklaring av begrepp

Nedan förklarar och definierar vi några av de begrepp som vi använder oss av i resultatredovisningen.

Uppgifter utgår i regel från förordningar, till största delen från det som står i Förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion.

Uppdrag utgår till största delen från tidsatta uppdrag som regeringen angett i regleringsbrevet eller i något annat beslut.

Länsstyrelsens verksamhet styrs av att vi i utförandet av våra uppgifter och uppdrag ska bidra till att nationella och mer övergripande **mål** får genomslag i länet och där länsstyrelsens insatser som enskild myndighet i olika grad påverkar måluppfyllelsen. Dessa mål kan alltså vara olika verksamhetsnära, dvs de kan ha varierande koppling till de egna arbetsinsatserna.

I enlighet med Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 3 kap. 1 § Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) har länsstyrelsen tagit fram **resultatindikatorer** som ska användas som stöd för bedömningar av måluppfyllelsen och resultaten inom respektive verksamhetsområde. Indikatorer är mått som används i bedömning av måluppfyllelse. En indikator mäter i regel en avgränsad del av ett mål. Under året har ett särskilt uppdrag genomförts som syftar till att ta fram länsstyrelsegemensamma indikatorer. I uppdraget att ta fram gemensamma indikatorer har fokus legat på prestationer/leveranser och sådana effekter i länet som till relativt hög grad beror på länsstyrelsens eget arbete. Vi har också fokuserat på att välja ut eller ta fram relativt få och relevanta indikatorer.

Det finns flera områden i resultatredovisningen som Länsstyrelsen inte redovisar indikatorer för. Skälen till det är bland annat:

- svårigheter inom vissa områden att definiera relevanta indikatorer som påvisar eller indikerar en resultatutveckling utifrån uppdraget
- att tid och/eller kostnad för att ta fram underlaget till resultatindikatorn är för stor, eller
- att länsstyrelserna i vissa fall kan behöva samordna sig och komma överens om vilka indikatorer som bör följas över tid.

Resultatbedömningen är den samlade bedömningen av resultatet av myndighetens insatser inom verksamheten, i förhållande till verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål.

Grunder för bedömningar

För varje verksamhetsområde bedöms resultatet av genomförda insatser i förhållande till verksamhetsområdets uppgifter, uppdrag och mål. Bedömningarna motiveras med stöd av indikatorer och övriga resultatbeskrivningar. De bedömningsnivåer som vi använder är:

- **Otillfredsställande:** Resultaten når inte upp till målen eller endast i begränsad omfattning når de uppsatta målen.
- **Utvecklingsbehov:** Resultaten når delvis upp till de uppsatta målen men inte i tillräcklig omfattning.
- **Gott:** Resultaten i all väsentlighet uppnår de uppsatta målen.
- **Utmärkt:** Resultaten i alla delar uppnår de uppsatta målen med god marginal.

Resultatbedömningen kan även innehålla en bedömning av **trend** och **riktning** i ett regionalt perspektiv.

Om Länsstyrelsen

I Förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion (länsstyrelseinstruktionen) anges att i varje län finns en länsstyrelse som ansvarar för den statliga förvaltningen i länet, i den utsträckning inte någon annan myndighet har ansvaret för särskilda förvaltningsuppgifter.

Om våra uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelseinstruktionen anger övergripande inom vilka områden länsstyrelsen har uppgifter och hur länsstyrelsen ska styras och organiseras. Länsstyrelsernas uppdrag ges via lag av riksdagen och via förordning eller beslut av regeringen, främst i vårt regleringsbrev. Även EU:s direktiv och förordningar styr länsstyrelsernas verksamhet.

Länsstyrelsen arbetar för det hållbara samhället. Utifrån de tre dimensionerna social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet arbetar vi för en hållbar utveckling i länet. Vi ansvarar för att beslut från riksdagen och regeringen får regionalt genomslag och vi samordnar den statliga verksamheten. Vi ska tillvarata såväl individens som samhällets intressen i utvecklingen av länet. Vi bedriver verksamhet inom flera olika samhällsområden och vi ska vara en kunskapsorganisation som har förmågan att arbeta tvärssektoriellt i många frågor.

Det saknas ett riksdagsbundet mål för länsstyrelserna. Övergripande ska dock länsstyrelserna verka för att nationella mål ska få genomslag i länen, samtidigt som hänsyn tas till regionala förhållanden och förutsättningar. Detta omfattar samtliga län, oavsett ansvars- och uppgiftsfördelning mellan staten, kommunerna och regionerna. I redovisningen av respektive verksamhetsområde knyter vi an till relevanta nationella och regionala mål som uppgifterna och uppdragen ska bidra till att uppnå. Resultaten vi redovisar kan bestå av såväl prestationer som effekter på kort, medellång eller lång sikt.

Strategisk styrning och planering

Sedan 2020 utgår Länsstyrelsen i Dalarnas läns arbete med styrning utifrån den styrmodell som då infördes. Vår styrmodell omfattar såväl egna strategiska som verksamhetsmässiga mål samt de mål och uppdrag som återges dels i instruktion för länsstyrelserna (2017:868) dels framgår av regleringsbrevet.

I korthet innebär vår styrmodell att vi utgår från den vision för Dalarnas län som togs fram inför verksamhetsåret 2020. Vår vision lyder ”Tillsammans för Dalarnas framtid”. Till visionen har vi kopplat våra strategiska och verksamhetsmässiga mål. Målen sorteras in i fyra olika perspektiv. Dessa är medarbetare, ekonomi, processer och utveckling. De tre förstnämnda perspektiven är av intern karaktär medan det fjärde, utveckling, omfattar det arbete och verksamhet som görs på samhällsarenan. De strategiska målen är långsiktiga och har en horisont på minst tre år medan verksamhetsmålen har en kortare horisont på ett till tre år. Även de mål, uppdrag och uppgifter som följer av regleringsbrevet, länsstyrelseinstruktionen, regeringsuppdrag eller uppdrag från andra myndigheter har Länsstyrelsen kopplat till de strategiska målen. På så vis får vi en helhetsbild att förhålla oss till när vi planerar, budgeterar och följer upp vår verksamhet.

Med vår styrmodell har vi ett långsiktigt fokus för verksamheten, en tydlig hierarkisk målstruktur. Vi har i styrmodellen också tydliggjort hur Agenda 2030 är integrerad i vår verksamhet. Det interna tvärssektoriella

arbetet med Agenda 2030 genomförs dels genom metoden Trappan dels genom att vi i vårt planerings- och uppföljningssystem, LISA, kopplar de aktiviteter och mål som bidrar till att uppfylla delmålen i Agenda 2030.

Styrmodellen utvärderas löpande under året och inför kommande års planering av verksamheten tar vi med oss iakttagelser och erfarenheter i utvecklingen av vår styrning.

Organisation

Vår organisation består av:

- Länsledning
- Funktionen för ledningsstöd
- **Avdelningen för naturvård**
 - Enheten för vilt
 - Enheten för naturskydd
 - Enheten för naturförvaltning
 - Enhetel för fjällförvaltning
- **Avdelningen för hållbar utveckling**
 - Enheten för Agenda 2030
 - Enheten för landsbygd, mark och företagsutveckling
 - Enheten för jordbruk och djurskydd
 - Enheten för pandemistöd
- **Avdelningen för miljö och samhällsplanering**
 - Enheten för vatten
 - Enheten för miljöprövning och vattenverksamhet
 - Enheten för miljötillsyn och efterbehandling
 - Enheten för kulturmiljö och samhällsplanering
 - Tillsynsenheten enligt den tillfälliga covid-19-lagen
- **Avdelningen för verksamhetsstöd och samhällsskydd**
 - Enheten för intern service
 - Enheten för ekonomi, personal och kommunikation
 - Rättsenheten
 - Enheten för samhällsskydd
- **Insynsråd**
- **Delegationer**
 - Miljöprövning
 - Viltförvaltning

Länsstyrelsegemensamma stödverksamheter

Ett antal av Länsstyrelsens stödverksamheter har inordnats i nationella funktioner med hemvist vid en länsstyrelse. Dessa är:

Länsstyrelsernas gemensamma IT-avdelning

Funktionen har till uppgift att försörja samtliga länsstyrelser med IT. Former och inriktning samt ansvarsfördelning inom ramen för samverkan regleras via den gemensamma överenskommelsen. Vårdlän för IT-avdelningen är Länsstyrelsen i Västra Götaland.

Samordnad löneservice

Funktionens uppdrag är att hantera löner för 22 myndigheter, 21 länsstyrelser samt Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, MUCF. Tillfälligt hanterar Löneservice även lönerna för Brottsförebyggande rådet, Brå. Den övergripande inriktningen för Löneservice är att bedriva verksamheten med balans mellan kostnadseffektivitet, kvalitet och god service. Vårdlän för funktionen Löneservice är Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Telefonistorganisation

Funktionens uppdrag är att hantera samtal för 20 länsstyrelser och vidarebefordra samtalen till rätt person i rätt myndighet. Den övergripande inriktningen för telefonistorganisationen är att bedriva verksamheten med balans mellan kostnadseffektivitet, kvalitet och god service. Vårdlän för telefonistorganisationen är Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Ekonomiadministration LstEA

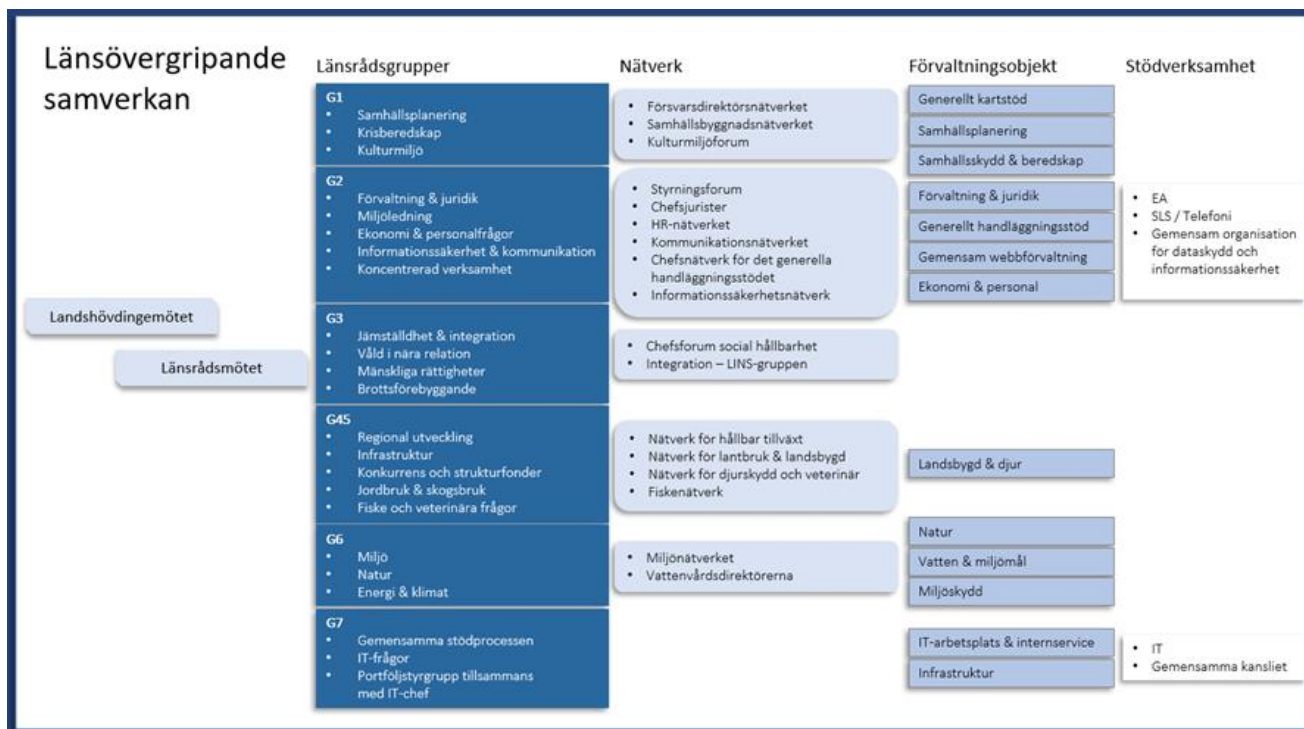
LstEA har i uppdrag att effektivisera och samordna ekonomiadministration och redovisningsmodell så att länsstyrelsernas ekonomiska information är enhetlig, jämförbar och rättvisande. LstEA äger länsstyrelsernas redovisningsmodell.

Dataskydd och informationssäkerhet

Funktionens uppdrag främja en god dataskyddskultur och informationssäkerhet både i det nationella perspektivet och inom varje länsstyrelse. Genom gemensam IT, gemensamma system och identiska uppdrag behöver de 21 länsstyrelserna hantera och lösa dessa frågor på samma sätt. I funktionen ingår befattningen dataskyddsombud, som är obligatorisk enligt förordningen. Vårdlän för Funktionen för dataskydd och informationssäkerhet är Länsstyrelsen i Stockholm.

Gemensamma kansliet

Gemensamma kansliet ska i sitt övergripande uppdrag skapa förutsättningar för gemensam utveckling och förvaltning och inom området stärka och effektivisera samarbetet. Detta genom att på länsrådets uppdrag arbeta med länsstyrelsegemensamma strukturer och styrning av utveckling och förvaltning. Vårdlän för det gemensamma kansliet är Länsstyrelsen i Västmanland.

Figur 1 Länsövergripande samverkan

För att kunna hantera länsstyrelsernas bredd av verksamhetsområden har länsråden delat in sig i 6 grupper och i respektive länsrådsgrupp deltar 5-7 länsråd. Varje länsrådsgrupp har ett antal nätverk knutna till sig vilka arbetar operativt på uppdrag från länsrådsgruppen. Alla nätverk har representation från samtliga 21 länsstyrelser.

Förvaltnings- och utvecklingsportfölj

För att åstadkomma en effektiv samverkan har länsstyrelserna sedan 2015 en etablerad portföljstyrning av sin utveckling och förvaltning. På en aggregerad nivå styrs den gemensamma utvecklings- respektive förvaltningsportföljen genom att planering, uppföljning och beredning med mera sker hos funktionen Gemensamma kansliet som också utgör en portföljhanteringsfunktion. Beslut fattas därefter av länsrådsgrupp 7 som tillsammans med IT-chef utgör portföljstyrgrupp.

Förvaltningsportföljen har en förvaltningsmodell och 13 etablerade förvaltningsobjekt. Varje objekt styrs, inom ramen för sitt mandat, av en objektstyrgrupp med objektägare från såväl verksamheten som IT-avdelningen. Objekten är knutna till den länsrådsgrupp som ansvarar för verksamhetsområdet och har även koppling till ett eller flera av länsrådsgruppens nätverk.

Utvecklingsportföljens utvecklingsinsatser kopplas till en gemensam digital strategi samt en gemensam målkarta som bland annat omfattar nedanstående strategiska mål:

- Kontakten med länsstyrelserna är enkel och effektiv
- Länsstyrelserna främjar samarbete och innovation
- Länsstyrelsernas gemensamma förvaltning och utveckling är effektiv
- Förtroendet för länsstyrelserna är stort

Därutöver har länsstyrelserna alltid ett antal initiativ som måste genomföras utifrån beroenden till olika sektorsmyndigheters uppdrag. För 2021 är det exempelvis *Samtjänst vattenbruk* tillsammans med Tillväxtverket samt uppdrag samordnade av DIGG såsom *Single Digital Gateway*. I övrigt anpassas innehållet i de båda portföljerna utifrån verksamheternas behov.

Resultatredovisning

Länsstyrelsens resultatredovisning är indelad i fyra avsnitt: myndighetsövergripande redovisning, redovisning per verksamhetsområde, övrig redovisning och året i siffror.

Myndighetsövergripande redovisning

I det här avsnittet redovisar vi resultat av verksamhet som berör flera verksamhetsområden eller som inte kan placeras i ett enskilt verksamhetsområde.

Verksamhetsöversikt

Nyckeltal: Verksamhetsöversikt	År 2021	År 2020	År 2019
Antal årsarbetskrafter totalt	273,2	241,4	236,5
Antal årsarbetskrafter kvinnor	164,8	141,4	136,6
Antal årsarbetskrafter män	108,4	100,0	99,8
Antal ärenden, inkomna och upprättade	28 534	27 794	21 901
Antal beslutade ärenden	28 266	27 144	21 286
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	3 299	3 059	2 568
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	331 382	268 789	258 259
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	178 034	258 894	299 587

Kommentar till tabellen

Antalet årsarbetskrafter mellan åren 2020 och 2021 ökade i antal med 31,8 och uppgick totalt till 273,2. Ökningen hänförs till största delen av tillkommande tillsyns- och samordningsuppdrag kopplade till covid-19, samt till handläggning av olika stödformer såsom hyresstöd och omsättningsstöd till företag, handelsbolag och enskilda näringsidkare.

Verksamhetens kostnader uppgick till 331,4 miljoner kronor vilket, jämfört med utfallet 2020, är en ökning med 62,6 miljoner kronor eller 23,3%. Ökningen beror främst på utökade åtaganden kopplade till pandemin och de särskilda uppdrag Länsstyrelsen ansvarat för under 2021. Skillnaden förklaras främst av personalkostnader som ökade med 24,6 mkr miljoner kronor (14%) och driftkostnader som ökade med 37,6 miljoner kronor (49%). Ökningen av driftkostnaderna beror främst på ändrade bruttoredovisningsprinciper för försäljningar kopplade till jordfonden.

Lämnade bidrag uppgår till 178 mkr och har i jämförelse med 2020 minskat med knappt 81 miljoner kronor. Avvikelsen beror främst på minskade utbetalningar av lönegarantier.

Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030

Mot bakgrund av regleringsbrevsuppdrag 1E1 återrapporteras här Länsstyrelsens verksamhet med utgångspunkt i uppgifterna enligt 2§ länsstyrelseinstruktionen.

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
2§ p1 Verka för att nationella mål får genomslag	Länsstyrelseinstruktion
2§ p2 Arbeta sektorsövergripande och samordna olika samhällsintressen och statliga insatser	Länsstyrelseinstruktion
2§ p3 Följa tillståndet i länet	Länsstyrelseinstruktion
2§ p4 Främja samverkan	Länsstyrelseinstruktion
2§ p5 Ansvara för angivna tillsynsuppgifter	Länsstyrelseinstruktion
1A1 Agenda 2030	Regleringsbrev
1E1 Struktur för återrapportering enligt 2 § förordningen med länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev

Nationella mål

Under året har vi lyft de nationella målen i samråd- och granskningsskeden för kommunernas planering.

I Länsstyrelsens arbete med överklagade ärenden enligt plan- och bygglagen, har särskilt ärenden med bostadsbyggande fortsatt prioriterats. Detta har resulterat i avsevärt kortade handläggningstider och minskade ärendeanhopningar för dessa ärendetyper. Resultaten stödjer de nationella målen om ett ökat bostadsbyggande och har uppnåtts trots att ärendeinströmningen varit rekordhög under 2021.

Länsstyrelsens uppdrag kring aktiv medverkan till flytt och det vräkningsförebyggande arbetet har inneburit både intern och extern länsstyrelsesamverkan. Arbetet kan i synnerhet kopplas till nyanländas boendesituation och inneburit dialoger med enskilda kommuner. Inom ramen för Dalarnas arkitekturråd medverkar Länsstyrelsen till genomförandet av den nationella politiken för gestaltad livsmiljö med fokus på kunskapshöjande insatser och samarbeten. Länsstyrelsen har också främjat samverkan inom samhällsbyggnadsprocessen genom tidiga dialoger i ärenden med kommunerna, Trafikverket, Försvarmakten, sametinget och Sveriges geologiska institut (SGI). Läs mer på i avsnittet Hållbar samhällsplanering och boende, sid. 39-44.

Länsstyrelsen arbetar strategiskt och tvärssektoriellt med energi- och klimatomställningen. Arbetet sker såväl internt som med externa aktörer med målet att bidra till att de nationella energi- och klimatmålen uppnås. Under året har fokus legat på att ta fram färdplaner inom den regionala strategins olika sektorer samt att involvera näringslivet i ökad utsträckning och bli mer aktiva i vår externa kommunikation. Länsstyrelsen ansvarar också för tillsyn av länets större miljöfarliga verksamheter som har tillstånd enligt nionde kapitlet Miljöbalken. I årets tillsyn har energi- och klimatmålet prioriterats. En tillsynsvecka med fokus på de allmänna hänsynsreglerna i miljöbalken har genomförts. En tillsynsvecka med tema är ett effektivt sätt att nå ut med information till många företag och ger dem också en ökad kunskap. Det bidrar till uppfyllande av de nationella målen inom framförallt energiområdet. Läs mer i avsnittet Energi och klimat, sid. 45-50.

Länsstyrelsens ärendehandläggning enligt kulturmiljölagen gällande fornminnen och byggnadsminnen är ett arbete som ger stor effekt för kulturmiljömålen och miljömålsarbetet. Av stor strategisk betydelse är också

kulturmiljövårdens roll i den fysiska samhällsplaneringen. Länsstyrelsen stödjer kommunerna i att ta fram relevanta kunskapsunderlag och utarbeta kulturmiljöprogram. Kulturmiljövården är idag också en del av Länsstyrelsens samlade bedömning av kommunernas fysiska planering och i rådgivningen till kommunerna. Läs mer i avsnittet Kulturmiljö, sid 51-57.

Länsstyrelsen har under året i samverkan med SMHI tagit fram kommunala klimatanalyser. Detta tillsammans med framtagna gemensamma klimat- och sårbarhetsanalyser för samebyarna har stärkt förmågan att hantera ett förändrat klimat genom kännedomen om den lokala påverkan. Läs mer i avsnittet Samhällsskydd och beredskap, sid 58-63.

Länsstyrelsens arbete med stab kring samordning, lägesbild, åtgärdsplanering, kriskommunikation med mera i pandemisituationen, liksom med stöd till kommunernas arbete med utveckling av riskanalyser, krisledning och informationssäkerhet har stärkt Länsstyrelsens och hela regionens förmåga att arbeta uthålligt i egen kris- eller krigstab. Läs mer i avsnitten Samhällsskydd och beredskap, sid 58-63 och Övrig redovisning, sid 92-99.

Länsstyrelsens arbete med omprövning av vattenkraftens miljövillkor styrs av en av regeringen angiven tidsplan. För att maximera nyttan av de miljöåtgärder blir resultatet av omprövningarna, prioriterar Länsstyrelsen även insatser inom såväl vattenförvaltningen som övrigt åtgärdsarbete, som exempelvis restaurering av biotoper, enligt samma tidplan. Ambitionen med denna strategi är att uppnå större sammanlagd miljönytta än vad enskilda insatser skulle åstadkomma var för sig. Läs mer i avsnittet Naturvård och miljöskydd, sid 64-75.

I den regionala livsmedelsstrategin för Dalarna leder Länsstyrelsen arbetet med att driva processer i enlighet med den nationella livsmedelsstrategin. Resultaten av det arbetet ligger i linje med projektmålen inom både företagsutveckling och klusterutveckling. Läs mer i avsnittet Areella näringar, sid 76-83.

Samordna samhällsintressen och främja samverkan

Regional utveckling och samverkan i miljömålssystemet (RUS)

Regional utveckling och samverkan i miljömålssystemet (RUS) är ett länsstyrelsegemensamt samverkansorgan för det regionala miljömålsarbetet. Utifrån visionen att miljömålen nås genom samverkan och effektiva insatser som förverkligar Agenda 2030, bidrar RUS till en tydligare uppföljning av miljömålen. Samverkan bidrar också till åtgärdsarbetet intensifieras och följs upp. Vidare förstärker och tydliggör RUS länkarna mellan nationell, regional och lokal nivå i miljömålsarbetet.

Exempel på väsentliga insatser under året:

- Samordning och utveckling av miljömålsuppföljningen och insatser inom miljöinformationsförsörjning.
- Projekt inom olika sakområden som strategisk samhällsplanering, hantering av målkonflikter och synergier inom skog, cirkulär ekonomi, länstransportplanering och hållbar konsumtion.
- Vägledning inom åtgärdsprogrammet, miljömålsintegrering och genomförande av förändringsledningskurser för olika verksamheter. Fortsatt implementering av uppföljningsverktyget *Åtgärdswebb för miljömålen*.
- Samordning av arbetet med Agenda 2030 och i Miljömålsrådet.
- Kommunnätverk med vägledning och workshop om näringslivets miljömålsarbete.
- Medarrangör av digitala miljömålsdagar och två regionala miljömålskonferenser.

Flera av insatserna sker i samverkan med LEKS (länsstyrelsernas energi- och klimatsamordning) och olika chefsnätverk.

I samverkan kring de särskilda uppdragen och arbetet med coronapandemin har en omfattande samordning och samverkan skett med regionen, kommuner, myndigheter, andra länsstyrelser, näringsliv och civilsamhället. Denna samverkan har resulterat i en samlad gemensam lägesbild, gemensamma inriktningar och budskap såväl till allmänheten som till respektive organisation. Dessa har därmed har uppdaterats en gång i veckan under hela 2021. Läs mer i avsnittet Övrig redovisning, sid. 92-99.

Länsstyrelsen leder det strategiska samverkansorganet inom energi- och klimatområdet där det regionala energi- och klimatarbetet samordnas. Detta främjar god samverkan och ger ett ökat driv med många nya initiativ. Samverkansformen har under fått en omstart med ett nybildat energi- och klimatråd, en samordningsgrupp och en strategisk inriktning där ansvaret för att leda nu delas med Region Dalarna. I både strategiskt och operativt arbete samverkar Länsstyrelsen såväl kommuner, näringsliv, myndigheter som andra organisationer i genomförandet av den regionala energi- och klimatstrategin. Ett väl organiserat samarbete med övriga länsstyrelser sker genom LEKS vilket höjer kvalitet och gör arbetet effektivare. Länsstyrelsen i Dalarnas län har bidragit med processtöd till övriga länsstyrelser och även till regioner i framtagningen av nya strukturfondsprogram. Länsstyrelsens interna arbete inom energi och klimat samordnas i tvärssektoriella arbets- och chefsgrupper.

I syfte att nå en effektiv och likvärdig tillsyn enligt miljöbalken samt en kontinuerlig kunskapsuppbyggnad sker en samverkan med både länets kommuner och andra länsstyrelser, framförallt inom ramen för *Mitt miljösamverkan* och *Mälarlänsutbildningen* med fokus på förorenade områden. Läs mer i avsnittet Naturvård och miljöskydd, sid 64-75.

Samarbetet med andra länsstyrelser och stora vattenkraftsproducenter som initierades i projektet *Hållbar Vattenkraft* fortsätter nu i *Förvaltningsråd Dalälven*. Detta förväntas underlätta arbetet med den nationella planen för vattenkraft och kommande prövningar enligt miljöbalken. Läs mer i avsnittet Naturvård och miljöskydd, sid 64-75.

Andra framgångsrika samarbetsforum är *Dalarnas arkitekturråd*, *Världsarvsrådet* och *Byggdialog Dalarna*. Läs mer i avsnitten Hållbar samhällsplanering och boende, sid. 39-44 och avsnittet Kulturmiljö, sid 51-57.

Länsstyrelsen bevakar om möjligheten att använda grundläggande betaltjänster är tillräcklig och motsvarar behoven i samhället. Vi har ett särskilt ansvar att undersöka hur situationen ser ut för äldre personer och personer med funktionsnedsättning. Varje år samordnar Länsstyrelsen i Dalarnas län redovisning av resultaten för samtliga 21 länsstyrelser i en rapport till regeringen, "Bevakning av grundläggande betaltjänster". Läs mer i avsnittet Regional tillväxt och infrastrukturplanering, sid. 35-38.

Nationell samordning av länsstyrelsernas uppdrag i mänskliga rättigheter och barnets rättigheter

Länsstyrelsen i Dalarnas län har samordningsansvaret för regeringsuppdragen när det gäller mänskliga rättigheter och barnets rättigheter. För uppdraget gällande mänskliga rättigheter sker detta tillsammans med Länsstyrelsen i Jönköpings län där verksamhetsansvaret är placerat. Båda uppdragen syftar till att främja de nationella målen att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter. Målet för barnrättspolitikerna är också att barn ska respekteras och ges möjlighet till utveckling och trygghet samt delaktighet och inflytande. De nationella samordningsuppdragen bidrar till en väsentlig förstärkning av samverkan kring rättighetsfrågorna med såväl hela länsstyrelsekollektivet som med kommuner och regioner, berörda specialistmyndigheter och civilsamhällesaktörer. Vidare innebär de nationella samordningsuppdragen goda utvecklingsmöjligheter i länsstyrelsernas arbete med att tillämpa rättigheter i

sin egen verksamhet. Ett sådant exempel är det kunskaps- och metodstöd för prövning av barnets bästa som under året lanserats och implementerats i Länsstyrelsens verksamhet.

Nationell samling för att uppmärksamma internationella funktionshindersdagen

För andra året i rad har länsstyrelserna tillsammans med myndigheten för delaktighet anordnat *Nationell samling* för att uppmärksamma internationella funktionshindersdagen. Syftet med *Nationell samling* är att främja ett aktivt kommunalt och regionalt funktionshinderspolitiskt arbete för att uppnå full delaktighet och jämlika levnadsvillkor. Den nationella samlingen fick ett stort deltagande med bred representation från kommun och region men även från representanter från andra myndigheter och från det civila samhället.

Främja länets utveckling och följa tillståndet i länet

I vårt uppdrag gällande Regional tillväxt bidrar vi med att samordna och skapa förutsättningar för samverkan mellan viktiga aktörer i länet såsom statliga myndigheter, kommuner, regioner, näringsliv, föreningar och andra frivilligorganisationer, för att skapa tillväxt i länet. Exempel på framgångsrik samverkan är Världsarvsrådet (läs mer i avsnittet Kulturmiljö sid 51-57), Dalarnas arkitekturråd (läs mer i avsnittet Hållbar samhällsplanering och boende, sid. 39-44) samt Mitt Miljösamverkan. Samverkan är också viktig när regionala strategier tas fram för hur länet ska utvecklas. Läs mer i avsnitten Regional tillväxt och infrastrukturplanering, sid. 35-38, Hållbar samhällsplanering och boende, sid. 39-44, Energi och klimat, sid. 45-50, Kulturmiljö, sid 51-57, Areella näringar, sid 76-83 och Folkhälsa, jämställdhet, integration med mera, sid. 84-91.

Länsstyrelsen har tillsammans med kommuner, regionen, näringsliv och andra aktörer inom kris- och totalförvarsområdet dels arbetat samlat i den regionala samordnings och inriktningsfunktionen ISF för hanteringen av alla perspektiv kring covid-19, (läs mer i avsnittet Övrig redovisning, sid. 92-99) och dels för att ha en daglig och framtida uppbyggd krishanteringsförmåga och förmåga vid höjd beredskap eller krig. Detta har under året gjorts i de veckovisa samverkansformer som genomförs för att skapa en samlad lägesbild, men även i de uppföljningsarbeten som gjorts inför och efter skarpa händelser. Läs mer i avsnittet Samhällsskydd och beredskap, sid 58-63.

Situationen med covid-19 och de särskilda uppdragen har resulterat i en omfattande samordning och samverkan med regionen, kommuner, myndigheter, andra länsstyrelser, näringsliv och civilsamhället. Effekterna av detta har varit en samlad gemensam lägesuppfattning, gemensamma inriktningar och budskap till allmänheten och åter in i respektive samverkande organisation. Läs mer i avsnittet Övrig redovisning, sid. 92-99.

Länsstyrelsens insatser i den länsövergripande krishanteringen med covid-19 har för året omfattat samordning mellan Smittskydd Dalarna och medicinskt ansvarig sköterska MAS i länets 15 kommuner, insamling och kommunikation av underlag för samlad regional lägesbild, förebyggande dialog med länets aktörer som arrangörer, anläggningsägare, polis och kommuner kring turistsäsonger och stora evenemang med flera.

Länsstyrelsen arbetar medvetet och strategiskt inom många områden med att skapa ett gott samarbetsklimat med Region Dalarna. Arbetet med energi- och klimatomställningen bidrar till miljödriven näringslivsutveckling och en mer hållbar utveckling av länet. De flesta delar av det arbete som bedrivs inom Energiintelligent Dalarna bidrar till länets utveckling, såsom miljöteknikutveckling, energiförsörjning och resurseffektivisering samt utveckling av koldioxidfri, cirkulär och biobaserade ekonomier. Det transnationella kontaktnät som byggts upp inom energiområdet öppnar vägar för vidare utveckling av länet. Läs mer i avsnitten Regional tillväxt och infrastrukturplanering, sid. 35-38 och Energi och klimat, sid. 45-50.

Dalarnas luftkvalitet förbättras. Flera försurade vatten återhämtar sig och kalkningen i delar av länet minskar. Våtmarker skyddas och restaureras allt mer, men växer igen i hög takt. Kraftfulla klimatåtgärder behövs inom transport- och industrisektorn.

Trots att viktiga insatser för generationsmålet gjorts inom många områden behöver takten på samhällsomställningen i Dalarnas län öka. Fokus behöver fortsatt ligga vid ändrade konsumtionsmönster och ökad hänsyn till naturvärden, både vad gäller ekosystemtjänster och biologisk mångfald. Framtagandet av färdplaner för att stärka olika sektors arbete med att minska klimatpåverkande utsläpp, främja en biobaserad cirkulär ekonomi och bidra till en hållbar utveckling i Dalarna behöver ske i samverkan mellan länets aktörer. Agenda 2030 belyser vikten av miljömålsarbetet och hur vår miljö och vårt klimat både sätter gränser och skapar förutsättningar för vårt samhälle. De globala målens odelbarhet, att inget mål får nås på bekostnad av ett annat, stärker arbetet för generationsmålet.

I det statliga naturvårdsarbetet sker samverkan inom Älvdalsdelegationen och med den regionala samrådsgruppen Dalarnas naturvårdsråd (läs mer i avsnittet Naturvård och miljöskydd, sid 64-75).

Tillsyn

Länsstyrelsen ansvarar för tillsyn av länets större miljöfarliga verksamheter som har tillstånd enligt nionde kapitlet Miljöbalken. I årets tillsyn har energi- och klimatmålet prioriterats där en tillsynsvecka med fokus på allmänna hänsynsreglerna i miljöbalken har genomförts. En tillsynsvecka med tema är ett effektivt sätt att nå ut med information till många företag och ger en ökad kunskap hos företag i länet. Läs mer under rubriken Nationella mål, sid.13-14 och i avsnittet Naturvård och miljöskydd, sid 64-75.

Länsstyrelsen har genomfört tillsyn inom områdena överförmyndare, begravningsfrågor, pantbanker, bevakningsföretag och stiftelser utifrån antagna tillsynsplaner. Inom överförmyndartillsynen har vi fortsatt med distanstillsyn, en metod som infördes på grund av pandemin. Detta har möjliggjort ett mer fokuserat arbete och mindre resande. Tillsyn av stiftelser har under året fokuserat på bokföringsskyldiga, kommunala stiftelser med förmögenhet överstigande 2,5 miljoner kronor. Läs mer i avsnittet Övrig förvaltning och trafikföreskrifter, sid. 24-28.

Länsstyrelsen sköter den administrativa handläggningen av ärenden som gäller lagen om tillsyn över hundar och katter. Läs mer i avsnittet Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor, sid. 29-34.

Tillsyn enligt plan- och bygglagen bedrivs i form av tillsynsvägledning gentemot kommunerna, både enskilt och i planerade träffar. Under året har tillsyn av lekplatser, kontrollplaner samt rättsfall stått i fokus. Länsstyrelsen har också följt upp och spridit vidare goda exempel på när byggnadsnämndernas tillsyn har samordnats med annan kommunal tillsyn. Länsstyrelsen bedömer att vår vägledning och erfarenhetsdelning resulterat i ökad kvalitet i kommunernas arbete. Läs mer i avsnittet Hållbar samhällsplanering och boende, sid. 39-44.

Inom vattenverksamhet gör arbetet med den nationella omprövningsplanen för vattenkraft att myndigheten jobbar tvärssektoriellt för att möjliggöra en bra och effektiv samverkansprocess och efterföljande domstolsprocess. Gällande dammsäkerhetstillsynen är arbetet till en del integrerat med arbetet kring höga flöden. Länsstyrelsen bedömer att detta leder till tydlig kommunikation med verksamhetsutövare, ett bättre koordinerat arbete och större helhetsperspektiv inom områdena dammsäkerhet och höga flöden. I huvudsak genomförs detta arbete genom gemensamt arbete i älvgruppen för Dalälven. Läs mer i avsnitten Samhällsskydd och beredskap, sid 58-63 och Naturvård och miljöskydd, sid 64-75.

Tillsyn gällande naturvärden är en viktig åtgärd för att följa upp beslut samt kontrollera efterlevnad av lagstiftning. Under året har tillsyn av det generella biotopskyddet och terrängkörning inom skyddade områden genomförts. Tillsynspersoner i fält signalerar att efterlevnaden av lagstiftningen är viktig. Inrapporterade överträdelser från såväl vår egen personal som från allmänheten leder till polisanmälningar. Läs mer i avsnittet Naturvård och miljöskydd, sid 64-75.

Länsstyrelsen i Dalarnas län ansvarar för tillsyn av den tillfälliga covid-19-lagen hos de verksamheter i länet som berörs. Under året har tillsyn skett genom tillsynsbesök och distanstillsyn över hela länet, sammanlagt ca 1230 tillsynsbesök. Enheten för pandemistöd har kontinuerligt deltagit i samordnande möten med regionens smittskyddsenhet, polismyndigheten, länets kommuner och med olika grupper av verksamhetsutövare. Några av framgångsfaktorerna har varit juridisk kompetens för tolkning av de ständiga förändringarna i lagstiftningen och en särskilt tilldelad kommunikatör som arbetat med budskapsförmedling till verksamhetsutövare och allmänhet. Arbetet med tillsyn enligt covid-19-lagen har lett till en väl utvecklad dialog med länets verksamhetsutövare där Länsstyrelsen framförallt stått för rådgivning och stöd för att tillsammans med verksamhetsutövarna säkerställa att nödvändiga smittskyddsåtgärder vidtas. Läs mer i avsnittet Övrig redovisning, sid. 92-99.

Agenda 2030

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med Agenda 2030

Det länsstyrelsegemensamma arbetet med Agenda 2030 har som syfte att stödja länsstyrelserna i arbetet med regleringsbrevsuppdrag 1A1 avseende Agenda 2030 och fylla rollen som en regional huvudaktör i arbetet med de globala målen. Arbetet har resulterat i fördjupad kunskap om de globala målens koppling till länsstyrelsernas verksamhet, spridning av goda exempel och tvärsektoriella arbetssätt länsstyrelserna emellan, samt en bättre omvärldsbevakning. Samordningen har även bidragit och utvecklat länsstyrelsernas förmåga att på ett samlat sätt kunnat möta och föra dialog med olika aktörer.

Exempel på väsentliga insatser under året:

- Implementering av processtödet för länsstyrelsernas arbete med Agenda 2030. Tre större workshops med kontaktpersoner för Agenda 2030 har genomförts. Där har även andra medarbetare med intresse för Agenda 2030 från de olika länen kunnat delta.
- En länsstyrelsegemensam konferens för länsledningar, länsstyrelsernas kontaktpersoner för Agenda 2030, chefer och strateger som berörs av arbetet med Agenda 2030. Medverkade gjorde bland annat civilministern, Sveriges kommuner och regioner (SKR), Nationella samordnaren för Agenda 2030 och Tillväxtverket.
- Tematiska föreläsningar utifrån fokusområdena i regeringens handlingsplan för Agenda 2030, bland annat utifrån temat kommun/region samt hållbara städer och samhällen.
- Kommunikationsinsatser, exempelvis nyhetsbrev om Agenda 2030 och utveckling av den gemensamma samverkansytan för Agenda 2030.
- Samverkan och dialog med andra aktörer såsom den nationella samordnaren för Agenda 2030, *Glokala Sverige* (ett projekt som drivs av FN-förbundet och SKR), Statistiska centralbyrån (SCB) och RKA. Länsstyrelserna finns även representerade i GD-forum, där svenska myndigheter samverkar för att uppnå de globala målen, och dess operativa arbetsgrupp.

Bedömningen är att resultatet är gott och i allt väsentligt uppnår målet för det länsstyrelsegemensamma arbetet.

Länsstyrelsen i Dalarnas läns arbete med Agenda 2030

Länsstyrelsen i Dalarnas län har under 2021 påbörjat en nulägesanalys av Agenda 2030. Denna ska färdigställas i början av 2022. Nulägesanalysen blir en startpunkt i att följa länets utveckling kopplad till de globala målen. Den kommer också att bli ett viktigt underlag för framtida åtgärdsarbete både internt och i samverkan med länets aktörer.

I vårt planeringssystem LISA lägger vi såväl budget som verksamhetsmål samt länsstyrelsegemensamma uppdrag och aktiviteter. Vi har i år påbörjat en integrering av de globala målen i LISA som en del i att stärka myndighetens arbete med Agenda 2030. Syftet med detta är att ge underlag för såväl verksamhetsplanering som uppföljning av myndighetens främjande arbete med de globala målen.

I samverkan med Region Dalarna har den nya regionala utvecklingsstrategi som tagits fram under året strukturerats enligt målen i Agenda 2030.

En löpande samverkan med Region Dalarna kring gemensamt arbete för Agenda 2030 och genomförande av den regionala utvecklingsstrategin har under året startats. Gemensamma processer för att stärka länets kommuners hållbarhetsarbete har initierats.

Trappan är en löpande intern kunskapshöjande process som syftar till att myndighetsövergripande integrera de globala målen och de tre hållbarhetsdimensionerna i verksamheten. Tvärsektoriella samverkansgrupper arbetar med komplexa frågeställningar över enhets- och avdelningsgränserna och med hjälp av olika kommunikationsaktiviteter sprids kunskap och information från arbetet med de globala målen.

Introduktionsutbildningar kring tvärsektoriellt arbete och horisontella mål för att främja Agenda 2030 har under året arrangerats för samtliga nyanställda på myndigheten.

Integrering av sektorsövergripande områden

Förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion (länsstyrelseinstruktionen) 5 § tar upp ett antal sektorsövergripande områden som ska hanteras i vårt myndighetsarbete. Dessa omfattar bland annat jämställdhet, könsuppdelad statistik, barnperspektiv, tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning, mänskliga rättigheter, folkhälsa och förenkla för företag.

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
5§ p1 Integrering av jämställdhetsperspektiv	Länsstyrelseinstruktion
5§ p2 Individbaserad statistik med kön som fördelningsgrund	Länsstyrelseinstruktion
5§ p3 Vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn, analysera konsekvenserna och ta särskild hänsyn till barns bästa	Länsstyrelseinstruktion
5§ p4 Verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning	Länsstyrelseinstruktion
5§ p5 Integrera mänskliga rättigheter genom att belysa, analysera och beakta dem, särskilt skyddet mot diskriminering	Länsstyrelseinstruktion
5§ p6 Beakta folkhälsomålet i arbetet med bl. a regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak	Länsstyrelseinstruktion
5§ p7 Verka för att förenkla för företag	Länsstyrelseinstruktion
1C3 Förenkla för företag	Regleringsbrev

Jämställdhet och könsuppdelad statistik

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med könsuppdelad statistik

Individbaserad statistik redovisas inte genomgående könsuppdelat vid Länsstyrelsen. Under rådande pandemi har arbetet med könsuppdelad statistik i ärendesystemet Platina försenats. Ett beslut har fattats om att Länsstyrelserna gemensamt ska driva ett nationellt utvecklingsprojekt då det saknas ett förvaltningsobjekt för sakområdet jämställdhet. Arbetet ska resultera i en vidareutveckling av statistiken och vårt system. Under året har ett underlag tagits fram för att ringa in frågeställningar för det fortsatta arbetet.

Barnrätt

Länsstyrelsens interna arbete med barnrätt har till stor del bedrivits gemensamt med arbetet inom mänskliga rättigheter och folkhälsa, se ovan. Genom intern samverkan mellan olika uppdrag (Friluftsliv, ANDTS och Funkis/BR) har Länsstyrelsen startat ett arbete kring *Aktiv fritid för alla*, ett kunskapshöjande webinarium för aktörer i länet kring barn och deras levnadsvillkor, se avsnittet Folkhälsa, jämställdhet, integration med mera, sid. 84-91.

Länsstyrelsen använder metoden Trappan (se avsnittet Folkhälsa, jämställdhet, integration med mera, sid. 84-91) för att integrera barnrätt. I den mån det är möjligt integrerar Länsstyrelsens medarbetare barnperspektiv i beslut och övrigt arbete. Kunskapen och kännedomen om barnrätt har ökat inom myndighetens olika verksamheter.

Tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Länsstyrelsen har under och efter en omfattande ombyggnation, genomfört en tillgänglighetsanpassning av lokalerna i Falun. Med fokus på gemensamma ytor för besökare och anställda har RWC, tillträde till möteslokaler och dörrpassager särskilt uppmärksammats i ett skyltprogram för att vara tillgängliga för alla. Hörslingor, presentationsutrustning och dörröppningsautomatiker har i sin slutleverans av byggnationerna resulterat i att lokalerna nu är avsevärt mer tillgängliga för alla.

Mänskliga rättigheter och folkhälsa

Länsstyrelsen använder metoden Trappan (se avsnittet Folkhälsa, jämställdhet, integration med mera, sid. 84-91) för att integrera mänskliga rättigheter och folkhälsa. Kunskapen och kännedomen om de mänskliga rättigheterna och folkhälsa har ökat inom myndighetens olika verksamheter.

En del av folkhälsan att konsekvenser av kriser eller omfattande olyckor för länets invånare undviks eller minimeras. Genom att Länsstyrelsen systematiskt arbetar med att analysera risker, bland annat i den regionala risk- och sårbarhetsanalysen, därifrån planlägger och genomför åtgärder och övningar för att motverka de analyserade riskerna och stärka förmågan att hantera händelser, stärker Länsstyrelsen samhällets aktörer och därmed även folkhälsan genom att medborgarna får ett tryggare samhälle. Exempel på detta är analysen av konsekvenser och behov av åtgärder vid de omfattande skyfallen i september månad. I samverkan med drabbade kommuner, vattenregleringsföretag, myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) med flera, har en omfattande analys gjorts. Denna används för att stärka länets aktörer inför liknande händelser och är en del av de övnings- och planläggningsinitiativ som Länsstyrelsen tagit under året för att genomföra med bland andra kommuner, företag och myndigheter som ingår i älvgruppen för Dalälven.

Förenkla för företag

För att främja tillväxt samverkar Länsstyrelsen med näringslivet i Dalarna genom att inkludera dem i vårt strategiska arbete. Exempel på detta är:

- Den regionala livsmedelsstrategin. Läs mer under avsnitten Regional tillväxt och infrastrukturplanering, sid. 35-38 och Areella näringar, sid 76-83.
- Det regionala skogsprogrammet. Läs mer under avsnitten Regional tillväxt och infrastrukturplanering, sid. 35-38 och Areella näringar, sid 76-83.
- Energi- och klimatstrategi. Läs mer under avsnitten Regional tillväxt och infrastrukturplanering, sid. 35-38, Energi och klimat, sid. 45-50 och Areella näringar, sid 76-83.
- Hållbar vindkraft. Läs mer under avsnitten Regional tillväxt och infrastrukturplanering, sid. 35-38 och Areella näringar, sid 76-83
- Upphandlingsdialog Dalarna.

Minska företagens kostnader

Företagens kostnader till följd av regler ska minska. Genom tidiga dialoger om planer enligt plan- och bygglagen samt omfattande projekteringar, ger Länsstyrelsen kommuner och, genom kommunerna, de företag som avser att investera i större projekt möjlighet att diskutera olika alternativ för planläggning och exploatering. Länsstyrelsen kan då i tidiga skeden bedöma plan- och exploateringsutkast och ge övergripande konsekvensbeskrivningar kring de olika alternativen. Olika perspektiv på planerna upptäcks tidigare och behoven av att i sena planskeden behöva göra kompletteringar och i många fall mycket kostsamma utredningar eller korrigeringar minskar. Tidigare exempel på detta är arbetet med Scandiavian Mountain Airport. Ett annat är den omfattande exploateringen för etableringen av nya Dalregementet.

Stöd och service till företagen

Länsstyrelsen i Dalarnas län förbättrar stöd och service till företagen inom många områden, bland annat deltar vi i länsstyrelsernas gemensamma framtagande och förvaltning av e-tjänster och vi informerar löpande verksamheterna om att använda dessa e-tjänster. Vi har sett att användning av tjänsterna innebär att ärenden är mer kompletta när de kommer till Länsstyrelsen vilket ger en effektivare och snabbare handläggning. Vi uppmuntrar såväl företag som kommuner att tidigt ta kontakt med länsstyrelsen inför förändringar eftersom vi erfarenhetsmässigt sett att tidiga dialoger underlättar exemplvis tillstånds- och planeringsprocesser.

Likvärdig tillsyn

Vi har genom vägledning och tillsyn av företag främst inom besöksnäring, servering och service, fokuserat på att en likvärdighet ska uppfattas i hela länet avseende de kraven på åtgärder och eventuella investeringar för skydd kopplat till särskilda coronarestriktionerna under år 2021. För att korta handläggningstiderna sker en samordning internt mellan de verksamhetsområden som hanterar företag och stöd till dessa.

Arbetsmiljö och medarbetare

Avsnittet innehåller redovisningar och återslagningar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
3 kap. 3§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
7 kap. 3 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Under 2021 har Länsstyrelsen arbetat vidare i linje med vår HR-strategi (2020-2022). Målen och aktiviteterna i strategin omfattar bland annat en långsiktig, effektiv och ändamålsenlig strategi för: hälsa och

friskvård, stärkt arbetsmiljö, samt en minskad sjukfrånvaro. Länsstyrelsen har på avdelning och enhetsnivå arbetat vidare med det interna arbetet mot trakasserier och sexuella trakasserier. Arbetet har skett utifrån den utbildning som genomfördes för samtliga chefer och medarbetare under 2020 i syfte att öka kunskapen om trakasserier, sexuella trakasserier, bemötande, rutiner och tillvägagångssätt.

Länsstyrelsen har genomfört en medarbetarundersökning. Resultatet av den är en del av vårt kontinuerliga arbete tillsammans med medarbetarna för att förbättra arbetsmiljön.

Länsstyrelsen har under 2021 fortsatt att använda IA-systemet (informationssystem om arbetsmiljö) för inrapportering av arbetsmiljörelaterade tillbud samt vid digital skydds rond kopplat till tillfälligt hemarbete under pandemin.

Kompetensförsörjning

Genom en kontinuerlig dialog, samt det årliga utvecklingssamtalet mellan chef och medarbetare, lyfts behovet av kompetensutveckling utifrån verksamhetens behov och medarbetarens önskemål. Vi arbetar med det som utgångspunkt fortlöpande med kompetensutveckling av våra medarbetare genom deltagande i nätverk, konferenser och andra utbildningsinsatser.

Länsstyrelsen arbetar med rekrytering enligt konceptet kompetensbaserad rekrytering. Genom kravprofiler analyseras vilken kompetens som behövs för att komplettera arbetsgrupper och säkerställa framgången i våra uppdrag. Länsstyrelsen har fortsatt sitt samarbete med andra arbetsgivare i regionen genom Rekryteringslots Dalarna. Syftet är att bidra till en ökad kompetensförsörjning och en ökad attraktionskraft i länet samt om möjligt underlätta medflyttarärenden. Då den ena partnern får arbete kan vi gemensamt se över vilka lediga tjänster som finns för den andra partnern. Detta för att förenkla, och ibland möjliggöra en flytt till Dalarna.

Under året har Länsstyrelsen kompetensutvecklat medarbetare såväl för breddning i existerande uppdrag som för att hantera nya uppdrag och genom detta tagit vara på vår interna kompetens. De sammantagna insatserna har ökat vår kompetens och har resulterat i att vi bättre kan fullgöra våra uppgifter.

Personalomsättning under de senaste tre åren

2021	5,3%
2020	2,7 %
2019	5,6 %

Sjukfrånvaro

Kön och ålder	År 2021: Antal anställda *	År 2021: Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlag d ordinarie arbetstid (%)	År 2021: Sjukfrånvar o 60 dagar och längre i förhållande till total sjuk- frånvaro (%)	År 2020: Antal anställda *	År 2020: Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlag d ordinarie arbetstid (%)	År 2020: Sjukfrånvar o 60 dagar och längre i förhållande till total sjuk- frånvaro (%)	År 2019: Antal anställda *	År 2019: Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlag d ordinarie arbetstid (%)	År 2019: Sjukfrånvar o 60 dagar och längre i förhållande till total sjuk- frånvaro (%)
Män ≤ 29 år	5,8	0,8		5,3	2,7	0	5,9	4,1	0
Män 30–49 år	58,3	1,9	26,7	55,9	3,6	36	56,9	4,2	67,5
Män 50 år ≥	50,3	2,1	51,0	46,4	3,9	73,4	46,3	2,2	68,7
Män totalt	114,4	1,9	39,9	107,6	3,7	53,1	109,1	3,4	64,9
Kvinnor ≤ 29 år	12,7	3,4		8,3	5,4	70,3	13,9	2,0	0
Kvinnor 30–49 år	93,6	4,9	64,7	81	4,7	58,8	79,4	6,1	63,3
Kvinnor 50 år ≥	77,3	2,7	69,4	69	4,6	63,7	65,0	7,2	71,4
Kvinnor totalt	183,6	3,9	63,3	158,3	4,7	61,5	158,3	6,2	66,1
Samtliga ≤ 29 år	18,4	2,6		13,6	4,4	59,1	19,8	2,6	0
Samtliga 30–49 år	151,9	3,7	59,2	136,9	4,2	52,2	136,3	5,3	64,7
Samtliga 50 år ≥	127,6	2,5	63,8	115,3	4,3	67,0	111,3	5,1	71,0
Samtliga totalt	297,9	3,1	58,7	265,9	4,3	59,0	267,3	5,0	65,8

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

* Antal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100%. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Kommentar till tabellen sjukfrånvaro

Länsstyrelsen bedriver förebyggande hälso- och friskvårdsarbete på ett flertal nivåer. I vår centrala skyddskommitté behandlas arbetsmiljöfrågor på en övergripande nivå. I den lokala skyddskommittén på avdelningarna behandlas avdelnings- och enhetsövergripande arbetsmiljöfrågor. Årligen genomförs ett utvecklingssamtal mellan chef och medarbetare, där går man bland annat igenom den individuella arbetssituationen såväl fysisk som psykosocial. Som stöd i arbetet med arbetsmiljöfrågorna finns även företagshälsovårdens kompetens att tillgå när behov uppstår. Våra sjuktal har sjunkit jämfört med föregående år. Återgång i arbete och avslutade anställningar har påverkat sjuktalen. Länsstyrelsen i Dalarnas län bedriver ett aktivt rehabiliteringsarbete för de som hamnat i långtidssjukskrivning i samarbete med företagshälsovården och Försäkringskassan. Länsstyrelsen genomförde under hösten en utbildningsinsats för våra chefer, lokala fackliga företrädare samt skyddsombud i tidiga signaler via Partsrådet. Genom utbildningen har vi fått en ökad kunskap om tidiga signaler på psykisk ohälsa och på så sätt blivit bättre rustade för att förhindra ohälsa, försämrad arbetsförmåga och långvarig sjukfrånvaro.

Redovisning av verksamhetsområden

Länsstyrelsen i Dalarnas län bedriver följande verksamheter.

Verksamhet (VÄS)	Benämning
20–21, 25	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor
30, 34	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
40–41	Hållbar samhällsplanering och boende
42	Energi och klimat
43	Kulturmiljö
45	Samhällsskydd och beredskap
50–58	Naturvård och miljöskydd
60–62	Areella näringar
70, 80–85	Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.

Övrig förvaltning och trafikföreskrifter

Avsnittet innehåller redovisningar och återsrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p1 De allmänna valen	Länsstyrelseinstruktion
17§ Kampsportsdelegation	Länsstyrelseinstruktion
18§ Viltförvaltningsdelegation	Länsstyrelseinstruktion
1B4 Regionalt arbete med vilt- och rovdjursförvaltning	Regleringsbrev
1D7 Ersättning för skada av vilt på annat än renar, fisk och fiskeredskap	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet omfattar många olika uppgifter och uppdrag. Som regionala valmyndigheter ansvarar länsstyrelserna för att planera och genomföra allmänna val, val till Europaparlamentet och nationella folkomröstningar. Mellan valen utses efterträdare till ledamöter och ersättare för landstings- och kommunfullmäktige som avgår under mandatperioden. Vidare fattar länsstyrelserna beslut om diverse förordnanden som exempelvis borgerliga vigsselförrättare. Inom trafikområdet har länsstyrelserna bland annat ansvar för att besluta om lokala vägtrafikföreskrifter i vissa fall. Även tillstånd till tävling på väg, skyltar och andra anordningar längs väg samt beslut om sjötrafikföreskrifter ingår i länsstyrelsernas uppgifter och uppdrag.

När det gäller jakt- och viltvård beslutar länsstyrelserna om licensjakt och skydds jakt på stora rovdjur, klövdjur och vildsvin, bedriver tillsyn, bildar och upplöser viltvårdsområden, arbetar för att öka den frivilliga jaktsamverkan inom älgförvaltningen, granskar förvaltningsplaner och skötselplaner, beslutar om bidrag ur älgvårdsfonden, informerar om skadeförebyggande åtgärder och beslutar om ersättning för viltskador. Detta

sker i samverkan med regionala intressen genom länets viltförvaltningsdelegation, vilken också fastställer övergripande riktlinjer för verksamhetsområdet.

Under året har länsstyrelserna hanterat nya uppdrag. Dessa omfattar tillsynen enligt lag (2021:4) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 (tillfälliga covid-19-lagen) och förordning (2021:8) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 (begränsningsförordningen).

Det övergripande nationella målet för *viltförvaltningen* är att alla djur som naturligt lever i Sverige ska finnas kvar på lång sikt i livskraftiga bestånd. Samtidigt ska tamdjurshållningen inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn ska tas. Det nationella målet kompletteras i vissa fall med nationella och regionala mål för specifika arter.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När Länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar vi också till genomförandet av Agenda 2030.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelsen ansvarar för tillsyn över överförmyndarverksamheten, registerhållning av och tillsyn över stiftelser, uppdrag gentemot näringslivet där vi ger tillstånd till och har tillsyn över bevaknings- och delgivningsföretag och prövar anmälan för den som är nordisk medborgare och som vill bli svensk medborgare i Dalarna, Gävleborg, Värmland och Örebro län. När det gäller överförmyndarverksamheten är målet att vi ska granska verksamheten årligen. Länsstyrelsen hanterar lönegaratiärenden för Dalarna, Gävleborg, Värmland och Örebro län.

Det finns en lagstadgad tid om 14 dagar för handläggning av en ansökan om godkännande för personal i bevakningsföretag samt bestämmelser om att bevakningsföretagen ska inspekteras en gång vartannat år.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal

Nyckeltal: Övrig förvaltning och trafikföreskrifter (20–21, 25)	År 2021	År 2020	År 2019
Antal årsarbetskrafter totalt	30,1	16,9	16,7
Antal årsarbetskrafter kvinnor	20,9	11,1	10,8
Antal årsarbetskrafter män	9,2	5,9	5,8
Antal ärenden, inkomna och upprättade	7 859	6 191	5 776
Antal beslutade ärenden	7 741	6 337	5 543
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	70	109	168
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	31 651	18 875	18 444
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	105 606	190 321	201 436

Verksamhetens kostnader har ökat med 12,8 mkr och antalet årsarbeten med 13,2 årsarbeten, antalet ärenden har ökat med drygt 20%. Merparten av denna ökning utgörs av ärenden kring och arbete med nationell samordning och tillsyn enligt den tillfälliga covid-19-lagen. Minskningen av lämnade bidrag förklaras främst av en minskad volym för lönegarantier.

Länsstyrelsen under 2021 har lämnat stöd för att förebygga skador orsakade av vilt samt för skador orsakade av vilt.

Resultatindikatorer

De nationella målen och indikatorerna som berör verksamhetsområdet är övergripande och har i regel svag koppling till länsstyrelsernas uppgifter och uppdrag. Nedan tar vi upp några indikatorer som kan bidra till att bedöma resultatet för delar av jakt- och viltvårdsområdet.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2021	År 2020	År 2019
Andel av länets totala jaktareal som ingår i något älgskötselområde	Ökad samverkan i älgförvaltningen	Jakt och viltvård (218)	JaktAdm ¹⁾	Saknas ³⁾	96%	-- ⁴⁾	-- ⁴⁾
Antal beslut om skydds jakt på rovdjur som överklagats och slutligt ändrats i högre instans under året i relation till det sammanlagda antalet fattade skydds jaktbeslut under året	Rättssäkerhet	Jakt och viltvård (218)	Platina ²⁾	Saknas ³⁾	1 av 2	0	0

1) Administrationssystem, Länsstyrelse

2) Ärendehanteringssystem, Länsstyrelsen

3) Länsstyrelsen har inte tagit fram något målvärde för den länsstyrelsegemensamma resultatindikatorn.

4) Ingen uppgift

Nästan all jaktareal ingick i ett älgskötselområde (ÄSO) i Dalarnas län, ca 96%. Det är frivilligt att gå med i ett ÄSO och därmed inget som Länsstyrelsen påverkar. Länsstyrelsen har inte formulerat något målvärde för andelen av länets totala jaktareal som ingår i ett ÄSO.

Ett av två beslut om skydds jakt på rovdjur överklagades och upphävdes av Förvaltningsrätten.

Länsstyrelsen överklagade inte beslutet till högre instans. Länsstyrelsen har inte formulerat något målvärde för antal beslut om skydds jakt på rovdjur som överklagats och slutligt ändrats i högre instans under året i relation till det sammanlagda antalet fattade skydds jaktbeslut under året.

Prestationer och effekter

Allmänna val

Arbetet som regional valmyndighet under 2021 har i huvudsak bestått i att hantera 127 anmälningar om efterträdarval och förberedande arbete inför valåret 2022. Förberedande arbete har bestått av analys, uppstart av valorganisation, samverkan med andra myndigheter och valsäkerhetskonferens som genomfördes 11 januari 2022.

Medborgarskap

Under 2022 fattades 403 beslut om svenskt medborgarskap för nordiska medborgare, vilket är en tydlig ökning från både 2019 och 2020.

Överförmyndare

Tillsyn genomfördes enligt tillsynsplan inom Dalarna, Gävleborg, Värmland och Örebro län samt i ett antal fall efter anmälan.

Begravningsfrågor

Tillsyn genomfördes enligt tillsynsplan inom Dalarna, Gävleborg, Värmland och Örebro län. Vidare beslutade Länsstyrelsen 379 beslut gällande spridning av aska och hanterade ärenden om begravningsvister.

Stiftelser

Länsstyrelsen beslutade om 37 nyregistreringar och 471 ändringsanmälningar för stiftelser, samt ansvarade för registerhållning, granskning av årsredovisningar och tillsyn enligt tillsynplan under 2021.

Lönegaranti

Lämnade bidrag minskade för 2021 inom verksamhetsområdet lönegaranti. Totalt har 1 049 personer fått lönegarantiersättning under 2021, vilket är en markant minskning jämfört med 2020 (2 221 personer). Även antalet företag som gått i konkurs har minskat från 259 till 200, medan rekonstruktionerna har minskat från 28 till 18. Konkurserna och rekonstruktionerna har sen juni 2020 minskat kraftigt jämfört med ett vanligt år. Regeringens åtgärder för att underlätta för företagare på olika sätt och den pågående högkonjunkturen har bidragit till att företagen generellt överlevt efter spåren av pandemin. Prognosen för utvecklingen av konkurser och rekonstruktioner i framtiden är osäker. Utvecklingen kommer främst påverkas av eventuellt nya restriktioner utifrån covid-19 och eventuella förlängningar med uppskov av skatt och arbetsgivaravgifter till Skatteverket. Det finns en fortsatt hög risk för ett ökat antal konkurser, framförallt inom rese- och besöksnäringarna.

Bevakningsföretag

Tillsynsintervall vartannat år. Tillsyn av bevakningsföretag genomfördes i Värmland och Örebro län 2021. Auktorisation av 2 nya bevakningsföretag beviljades, 566 beslut om godkännande av personal i bevakningsföretag och 18 godkännanden av skyddsvakt.

Jakt och viltvård

Länsstyrelsen reviderade under året förvaltningsplanen för klövvilt till följd av ändringar i jaktförordningen och ett regeringsuppdrag avseende vildsvinsförvaltningen. Länsstyrelsen fick viltförvaltningsdelegationens mandat att föreslå förändringar och den reviderade förvaltningsplanen godkändes av viltförvaltningsdelegationen i november. Av de ifjol föreslagna ändrade gränserna för älgförvaltningsområden fastställde viltförvaltningsdelegationen endast en ändrad gräns. Ändringen träder i kraft våren 2022.

Förebyggande av viltskador samt stöd för skador orsakade av vilt

Under året fattade Länsstyrelsen beslut om skyddsjakt efter 2 björnar och 1 varg för att skapa förutsättningar för att undvika framtida skada. Årets beslut om licensjakt innebär att 49 björnar fick fällas. Jakten syftar till att uppfylla länets uppsatta mål i förvaltningsplanen. Länsstyrelsen har under året samverkat om rovdjursförvaltningen med länets sameby, norra rovdjursförvaltningsområdet och Naturvårdsverket för att på så sätt säkerställa likställda rutiner och bedömningar.

Trafikföreskrifter

Länsstyrelsen har bedrivit systematisk arbete med upprättande av trafikföreskrifter, beslutat i 30 ansökningar om permanenta trafikföreskrifter och 22 ansökningar av tävling på väg. En tydlig effekt på tillstånd och utformning av villkor kring evenemang av tävling på väg har märkts under år 2021.

Resultatbedömning

Jakt och viltvård

Länsstyrelsen bedömer att resultatet av arbetet är gott. Länsstyrelsen har hanterat både ärenden kopplade till klövvilt, rovdjur och övrigt vilt. Ett antal ärenden rör skyddsjakter och licensjakter och Länsstyrelsen har även samverkat med de norra länen om gemensamma rutiner. Trenden avseende Länsstyrelsens resultat i uppdraget är oförändrad jämfört med tidigare år.

Förebyggande av viltskador samt stöd för skador orsakade av vilt

Länsstyrelsen bedömer att resultatet av arbetet är utmärkt. Länsstyrelsen har hanterat inkomna ansökningar samt bedrivit ett omfattande informationsarbete. Trenden avseende Länsstyrelsens resultat i uppdraget är oförändrad jämfört med tidigare år.

Lönegaranti

Länsstyrelsen bedömer att resultatet av arbetet är gott. Trenden avseende Länsstyrelsens resultat i uppdraget är oförändrad jämfört med tidigare år, oavsett det som redovisas ovan avseende vikande inkommande volymer.

Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p2 Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar	Länsstyrelseinstruktion
1D1 Kontrollplan för livsmedelskedjan	Regleringsbrev
1D2 Kontroll av livsmedel och foder i primärproduktionen	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet kan delas in i områdena livsmedelskontroll, djurskydd, smittskydd, allmänna veterinära frågor, foder och animaliska biprodukter, tillsyn av hund och katt samt tillstånd och prövning. Samverkan och samordning mellan områdena samt information och kommunikation till kommuner, företag, djurhållare mm är de arbetsmetoder som används för genomförande av uppdragen.

Inom delområdet livsmedelskontroll genomförs bland annat kontroll riktad till verksamhetsutövare med primärproduktion av livsmedel samt revision av kommunal livsmedelskontroll.

Länsstyrelsen hanterar även överklagande av kommunala beslut om livsmedelskontroll.

Djurskyddsverksamheten omfattar planerade kontroller som anmälningskontroller, riktade både till verksamheter där djur ingår och till privatpersoner som håller djur. Även förprovning av djurstallar samt handläggning av tillståndsärenden ingår.

Delområdet smittskydd innehåller samverkans- och samordningsuppdrag kopplade till bland annat epizooti- och smittskyddslagens sjukdomar, hälsoövervakning samt kontroll av seminverksamhet.

Inom delområdet allmänna veterinära frågor bedrivs bland annat tillsyn av djurhälsopersonal, kontroll av läkemedel på gård samt kontroll av hästpass och avelsorganisationer.

Inom delområdet foder och animaliska biprodukter genomförs bland annat kontroll riktad till verksamhetsutövare med primärproduktion av foder samt till verksamheter där animaliska biprodukter hanteras.

Ärenden inom ramen för lagen om tillsyn av hund och katt är händelsestyrda och omfattar i allt väsentligt ärenden där hundar orsakat, eller riskerar att orsaka, skada.

Många av de nationella målen inom området framgår av *Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan* (NKP). Samtliga myndigheter som verkar i livsmedelskedjan omfattas av NKPN och målen anger hur bland andra länsstyrelserna ska arbeta för att bidra till att de övergripande mål och uppdrag som fastställts av riksdag och regering. I NKPN finns mål för olika områden. För *djurskydd* finns bland andra mål beträffande riskbaserad kontroll, resurseffektivitet och effekt av kontroll, och service. För *foder och livsmedel inom primärproduktionen* finns bland andra mål beträffande kontroll av primärproduktion.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När Länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar vi också till genomförandet av Agenda 2030.

Regionalt

Uppdragen på nationell nivå (se ovan) speglar även de uppdrag som Länsstyrelsen har på regional nivå inom: kontroll av livsmedel och kontroll inom primärproduktionen, livsmedelskontroll, smittskydd, allmänna veterinära frågor, foder och animaliska biprodukter, djurskydd och tillsyn över hund och katt samt tillstånd och prövning. Utöver det har vi ansvaret över bitillsynen i Dalarna, Gävleborg, Örebro och Värmlands län.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal

Nyckeltal: Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor (28)	År 2021	År 2020	År 2019
Antal årsarbetskrafter totalt	11,4	8,8	8,7
Antal årsarbetskrafter kvinnor	9,8	7,6	7,8
Antal årsarbetskrafter män	1,6	1,2	0,9
Antal ärenden, inkomna och upprättade	1 641	1 577	1 490
Antal beslutade ärenden	1 640	1 551	1 398
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	6	2	1
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	12 232	9 419	9 553
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0

Verksamhetskostnaden har ökat vilket är ett resultat av att vi anställt fler. Vi är nu 2,6 fler årsarbetskrafter jämfört med 2020. Vi når målen för andel utförda av tilldelade primärproduktionskontroller och andel kontrollobjekt med livsmedelsproducerande djur som ingått i planerad normalkontroll. Vi når inte målet med andel anmälningssärenden avslutade inom tre månader på grund av stor ärendevolym som vi burit med oss från 2019. Däremot har en stor andel äldre ärenden hanterats under 2021.

Resultatindikatorer

I nedanstående tabell listar vi några relevanta indikatorer som är kopplade till länsstyrelsernas uppgifter, uppdrag och mål inom verksamhetsområdet.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2021	År 2020	År 2019
Hur många normalkontroller (i förväg planerade och riskbaserade kontroller) som har genomförts i förhållande till antalet anmälningskontroller	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	DUS ¹⁾	≥1	1,51	0,86	0,98
Andel kontrollobjekt med livsmedelsproducerande djur som ingått i planerad normalkontroll	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	DUS ¹⁾	10 %	4,7 %	2,2 %	5,4 %
Andel utförda av tilldelade primärproduktionskontroller (Mål 100 %)	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Livsmedelskontroll	PRIMÖR ²⁾	100 %	100 %	50 %	67 %
Andel anmälningsärenden avslutade inom tre månader (90 dagar)	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	Platina ³⁾	90 %	69,5 %	79,1 %	90,1 %

1) Register, Jordbruksverket

2) Register, Länsstyrelsen

3) Ärendehanteringssystem, Länsstyrelsen

En utökning av de personella resurserna har medfört att vi har bättre måluppfyllelse under 2021 inom de flesta områden. Ett uttalat fokus under 2021 har varit att hantera äldre anmälningsärenden vilket i sin tur påverkat handläggningstiden 2021 på ett negativt sätt.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med livsmedels- och foderkontroll

Inför verksamhetsåren 2020–2022 har länsstyrelserna tilldelats 10 miljoner per år i riktade medel för kontroll inom området primärproduktion av livsmedel och foder. Nationellt har målet satts att kontrollera 1 000 företag inom primärproduktionen. Länsstyrelserna ska utföra kontroller i primärproduktionen av livsmedel. Livsmedelsverket gör ett riskbaserat urval av 1000 kontrollobjekt utifrån branscherna och fördelar ut per län.

Länsstyrelserna gör utifrån tilldelningen ett riskbaserat urval av företag inom respektive bransch i Primör för sitt län. Kontrollerna utförs utifrån framtagna branschspecifika checklistor. Efter utförd kontroll registreras resultatet i Primör. Under 2021 har registret över foderföretag flyttats från Jordbruksverket till Primör. Primör är länsstyrelsernas IT-stöd för registrering av livsmedels- och foderföretag samt för registrering av kontroll. Kontrollen innebär att företagare inom primärproduktionen blir uppmärksammade på krav som ställs inom produktionen. Kontrollen är viktig för att upprätthålla en produktion som ger säkra livsmedel och foder för människor och djur.

Det är mycket stor variation i hur många kontroller länen har gjort av de kontroller som de har tilldelats enligt den nationella kontrollplanen. Vissa län har kunnat utföra kontroller som normalt medan andra län har påverkats kraftigt av pandemin på olika sätt. En del län har fått avsätta personella resurser för pandemitillsynen och andra län har begränsat sina kontroller med hänsyn till smittspridning.

Flytten av foderregistret från Jordbruksverket har i stor omfattning inneburit ett omfattande arbete med registervård då många företag har uppstått som dubletter, både livsmedelsföretag och foderföretag. I samband med rättning av dubletter har många län även gjort annan registervård. Tillförlitligheten i registret

är begränsad och det är vanligt att företag som har upphört inte blivit avregistrerade. Flera län har prioriterat registervården framför utförande av kontroll för att på sikt få ett tillförlitligt register för uttag av kontrollgårdar.

Sammantaget har länsstyrelserna inte kunnat uppnå 1 000 kontroller för 2021 med anledning av pandemin och arbete med registervård av Primör.

Prestationer och effekter

Kontroll av livsmedel och foder i primärproduktion

Länsstyrelsen har under 2021 utfört riskbaserade kontroller enligt den nationella kontrollplaneringen och samtliga uttagna verksamheter har fått en kontroll. Länsstyrelsen har även deltagit i nationell och regional samverkan kring kontroller. Nationellt fördelades 21 kontrollobjekt till Dalarna inom fem olika produktionsinriktningar. Av 21 kontrollobjekt har samtliga utförts, främst på anläggningar med nötkreatur för köttproduktion och spannmålsanläggningar. Under året har Länsstyrelsen prioriterat inventering och registervård för spannmålsanläggningar som producerar och torkar spannmål för livsmedelsändamål. Registret har uppdaterats vilket underlättar kommande kontrollarbete. Länsstyrelsen har också deltagit i ett nationellt provtagningsprojekt gällande foder där man undersökt förekomst av mögelgiftet aflatoxin i gårdslagrad spannmål på mjölkgårdar. För samsyn, diskussioner och erfarenhetsutbyten inom området har vi regelbundet deltagit i samverkansmöten med flera andra län. Samverkansmötena har gett Länsstyrelsen i Dalarnas län en utökad kunskap och en samsyn inom länsstyrelsefären.

Revision och samverkan inom kommunernas livsmedelskontroll

Tre digitala revisioner av den kommunala livsmedelskontrollen har genomförts under året, vilket delvis når upp till den ställda målluppfyllelsen (4). Länsstyrelsen bedömer att den kommunala livsmedelskontrollen, trots pågående pandemi fungerar väl. Mindre brister har dock i något fall konstaterats.

Samverkan inom den kommunala livsmedels- och dricksvattenkontrollen har främst genomförts genom samverkan mellan tre län.

Djurskydd och tillsynslagen

Länsstyrelsen ser ett fortsatt högt inflöde av anmälningar om bristande djurhållning, 480 nya anmälningsärenden gällande djurskydd och 157 anmälningsärenden om hundar som uppges orsaka skada eller avsevärda olägenheter enligt tillsynslagen. Antalet omhändertaganden av djur är även det, något högre än tidigare år. Den händelsestyrda verksamheten är omfattande och tar mycket av de tillgängliga resurserna i anspråk.

Länsstyrelsen har en god dialog och samverkan med omsorgsgruppen som leds av Lantbrukarnas riksförbund för att underlätta för djurhållare och förebygga allvarliga djurskyddsproblem inom lantbruket. Länsstyrelsen har under 2021 deltagit i aktiviteter för en likriktning inom djurskyddskontrollerna. Målet för den riskbaserade normalkontrollen är att kontrollera minst 10 % av kontrollobjekten med livsmedelsproducerande verksamhet. Den riskbaserade normalkontrollen når inte upp till målet att kontrollera minst 10 % av kontrollobjekten, resultatet hamnar på 5 % för 2021. Handläggnings- och kontrollrapporttider har i vissa delar en bit kvar till målen, dock har framsteg skett under 2021. Insatser som förbättring av arbetssätt samt en ökning av personella resurser har genomförts för att minska på volymerna av öppna anmälningsärenden och uppföljningar. Framförallt har volymerna av äldre ärenden minskats vilket då även ger ett negativt utslag på mål inom handläggningstider.

Riskbaserade normalkontroller har ökat i antal mot de närmast tidigare åren. Kontrollerna har utförts med hänsyn till förhållningsregler med anledning av covid-19.

Kontroll av transport av animaliska biprodukter och omlastningsplatser

Länsstyrelsen har prioriterat kontroll av transporter av animaliska biprodukter (ABP). I kontrollen av transporter av animaliska biprodukter (ABP) har mindre allvarliga brister konstaterats. Kontrollområdet är begränsat och målet har uppnåtts.

Kontroll av djurhälsopersonal och läkemedel på gård

Ansvarsfull antibiotikahantering och goda hygienrutiner är viktiga aspekter för att förhindra uppkomst av resistenta bakterier vilka kan vara ett hot mot folkhälsan. Detta ingår i Länsstyrelsens kontroller av djurhälsopersonal och läkemedel på gård. Även om avvikelser i administrativa rutiner delvis har förekommit så bedömer Länsstyrelsen att antibiotikahanteringen och tillhörande rutiner har förbättrats i länet.

Länsstyrelsen har under året genomfört kontroll på djurhälsopersonal och av läkemedelsanvändning på gård.

Informationsinsatser har genomförts för att öka medvetenhet hos djurhälsopersonal gällande den nya EU-gemensamma djurläkemedelslagstiftningen, som kommer att gälla från och med 28 januari 2022.

Smittskydd

Länsstyrelsen har beredskap för allvarliga smittosamma djursjukdomar (epizootiplan och utrustning). Vid det stora fågelinfluensautbrottet i landet 2021 hade Dalarna några konstaterade fall på vilda fåglar. Detta nedförde en rad av åtgärder, bland annat informationsinsatser till äggproducenter och hobbyhönsägare, samt till övriga intressenter och berörda myndigheter. Länsstyrelsen har även bidragit till provtagning av döda fåglar med hjälp av provtagningsmaterial.

Zoonoser som sprids mellan djur och människor har aktualiserats och förekommit vad det gäller salmonella, MRSA/ MRSP (hos häst och hund) och trichinellos på lodjur och rödräv.

Obligatoriska salmonellakontroller på fjäderfä kontrolleras regelbundet. Misstankar om anmälningspliktiga smittosamma hästsjukdomar, exempelvis kvarka, förekommer och Länsstyrelsen har en informationsskyldighet att meddela verksamma veterinärer samt trav- och ridsporten.

Vi har handlagt ett ärende om en hund som konstaterats ha SARS-CoV-2.

Vi har haft ett stort ärende som handlade om misstanke om smittsam sjukdom bland hundar som orsakade blodiga diaréer i Dalarna.

Vi har haft konstaterat smitta av CAE (som är en smittsamsjukdom hos get).

En allvarlig bakteriesjukdom hos fisk (BKD) har konstaterats i större odlingar i länet.

Hygienrutiner och hygienplaner kontrollerades vid ett antal inspektionstillfällen hos både djurhälsopersonal och djurgårdar. Flera brister uppmärksammades på befintliga hygienplaner men förbättringar har vidtagits.

Inom bitillsynen har en gemensam digital utbildning anordnats för samtliga bitillsynsmän under fyra olika tillfällen. Fortbildningen samordnades med de andra Länsstyrelserna med bitillsynsansvar. Ett utbrott av amerikansk yngelröta har förekommit i Värmland, utförd smittutredning visade att ingen spridning skett vilket innebär att Jordbruksverket kunde häva skyddszonen. Resultatet av årets smittutredning i Älvdalen visade att kommunen fortfarande är den enda i Dalarna som inte har konstaterat förekomst av varroa-kvalster.

Resultatbedömning

Coronapandemin har i begränsad omfattning påverkat de mål som uppsattes för verksamheten 2021, kontroller har med hänsyn till restriktionerna kunnat utföras utan större begränsningar inom hela ansvarsområdet. Den samlade bedömningen är att verksamhetsområdet har utvecklingsbehov men att stora steg mot förbättringar tagits under 2021 och vi ser en positiv utveckling inom verksamhetsområdet.

Regional tillväxt och infrastrukturplanering

Avsnittet innehåller redovisningar och återsrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p3 Regional tillväxt	Länsstyrelseinstruktion
3§ p4 Infrastrukturplanering	Länsstyrelseinstruktion
4§ p2 Barentssamarbetet i Västerbottens och Norrbottens län	Länsstyrelseinstruktion
4§ p4 I utpekade län vara förvaltande och attesterande myndighet för vissa program inom EU:s strukturfonder	Länsstyrelseinstruktion
4§ p5 I utpekade län vara behörig myndighet enligt lagen (2017:244) om kontroller och inspektioner på plats enligt...	Länsstyrelseinstruktion
4§ p6 I utpekade län vara ansvarig för kontroller enligt...	Länsstyrelseinstruktion
1C1 Regionalt tillväxtarbete och samverkan med regionerna	Regleringsbrev
1C2 Mål i regionala utvecklingsstrategin	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Nedanstående punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen på verksamhetsområdet.

- Samordna och skapa förutsättningar för samverkan mellan viktiga aktörer i länet såsom statliga myndigheter, kommuner, regioner, näringsliv, föreningar och andra frivilligorganisationer, för att skapa tillväxt i länet. Samverkan är inte minst viktig när regionala strategier tas fram för hur länet ska utvecklas.
- Fördela bidrag och stöd för strategiska utvecklingssatsningar i länet.
- Bevilja ekonomiskt omsättningsstöd till enskilda näringsidkare och handelsbolag vars omsättning har minskat i större omfattning till följd av covid-19-pandemin.
- Fysisk planering av vägar och järnvägar genom att tillhandahålla statliga planeringsunderlag, godkänna miljökonsekvensbeskrivningar, samverkan med sökanden i processen, besluta om tillstånd enligt miljöbalken och tillsyn över kommunala detaljplaner.

Målet för den regionala utvecklingspolitiken är utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av landet. En viktig bedömningsgrund för den regionala utvecklingspolitiken är statliga myndigheters medverkan i det regionala tillväxtarbetet.

Den regionala utvecklingspolitiken ska även bidra till att nå andra mål:

- Den regionala utvecklingspolitiken ska bidra till att nå det långsiktiga klimatmålet och de nya etappmålen för minskad klimatpåverkan samt bidra till att nå övriga relevanta miljömål.
- Den regionala utvecklingspolitiken har en geografisk utgångspunkt där landsbygder ingår och därför ska den bidra till att uppnå landsbygdspolitikens mål.

Målet för politiken för de grundläggande betaltjänsterna är att alla i samhället ska ha tillgång till grundläggande betaltjänster till rimliga priser.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När Länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar vi också till genomförandet av Agenda 2030.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelsens prioriteringar har utgått från den nya nationella strategin för hållbar regional utveckling i hela landet, samt den nya regionala utvecklingsstrategin: ”Dalastrategin”. Under året prioriterade uppgifter och mål: energiförsörjning, miljödriven näringslivsutveckling, regionala strukturfonder, bioekonomi, cirkulär ekonomi, gränsregional samverkan, transnationell samverkan och infrastrukturplanering

Verksamhetens resultat

Nyckeltal

Nyckeltal: Regional tillväxt och infrastrukturplanering (30, 34)	År 2021	År 2020	År 2019
Antal årsarbetskrafter totalt	22,4	12,0	9,9
Antal årsarbetskrafter kvinnor	16,1	7,7	6,4
Antal årsarbetskrafter män	6,3	4,3	3,5
Antal ärenden, inkomna och upprättade	2 516	674	78
Antal beslutade ärenden	2 569	553	50
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	28	12	5
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)v	27 267	17 944	15 680
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	6 299	8 671	31 298

Antalet årsarbetskrafter, verksamhetskostnader och ärenden har ökat jämfört med 2020. Det beror i huvudsak på att omsättningsstöden till egenföretagare och handelsbolag ligger under VÄS309 (övriga ärenden inom regional tillväxt). En effekt av att anslaget för regional tillväxt gått över till Region Dalarna är att lämnade bidrag minskat jämfört med tidigare år.

Resultatindikatorer

Länsstyrelserna har valt att inte ha några resultatindikatorer för verksamhetsområdet i årsredovisningen 2021.

Prestationer och effekter

Energi och klimat

Länsstyrelsen har inlett samarbete med Dalarnas alla kommunala energibolag. Ett resultat av detta är att de kommunala energibolagen nu tar fram egna regionala färdplaner för hållbara energisystem

Länsstyrelsen har drivit arbetet med att bilda ett regionalt samverkanforum för elförsörjning där samtliga lokala och regionala elnätägare ingår. Forumet kallas för *EFFEKT4dalarna*. Ett resultat av detta forum är att man under året har tagit fram och publicerat en regional färdplan för att möta framtida elbehov med åtaganden från alla aktörer, vilket är en förutsättning för näringslivets fortsatta utveckling. Färdplanen har sedan spridits via en stor regional konferens med resultatet att kunskapen hos beslutsfattare och som en effekt ser vi att efterfrågan på Länsstyrelsen i rollen som regional samordnare har ökat. Läs mer under avsnittet Energi och klimat, sid. 45-50.

Vindkraft

Vi har genomfört en serie informationsinsatser för att presentera resultaten från dialogprocessen för hållbar etablering av vindkraft för organisationer, politiker och kommuner. Dialogprocessen är ett resultat av ett tidigare projekt som Energimyndigheten finansierat.

Under året har vi startat ett nytt projekt där Länsstyrelsen tillsammans med Region Dalarna och andra aktörer arbetar för att öka det lokala och regionala mervärdet i pågående vindkraftsetableringar.

Miljödriven näringslivsutveckling

Länsstyrelsen har medverkat i framtagandet av en ny regional strategi där kunskap och erfarenheter från vårt mångåriga arbete inom energi och klimat tagits tillvara. Detta har resulterat i att energi- och klimatarbetet såväl utifrån ett miljöperspektiv som ett regionalt utvecklingsperspektiv.

Regionala strukturfonder

Inom ramen för Länsstyrelsens uppdrag att bidra i framtagandet av de nya regionala utvecklingsfonder har vi i nära samarbete med regioner och Tillväxtverket deltagit i programmeringen av både Norra Mellansveriges program och Interreg Sverige-Norge-programmet. Länsstyrelsens kompetens och erfarenheter inom energi- och klimatområdet har tydligt bidragit till ändamålsenliga program. Regionerna har upplevt stödet som värdefullt och välkomnar fortsatt samarbete. Genom LEKS har Länsstyrelsen gett processtöd till samtliga länsstyrelser för att vara delaktiga i programmeringen samt även stöttat samtliga regioner och Tillväxtverket inom området energi och klimat.

Länsstyrelsen leder även en utbildning för samtliga länsstyrelser i riggandet av EU-finansierade projekt inom energi- och klimatområdet vilket höjt förmågan i flera län att själva medverka i både regionala och internationella projekt.

Bioekonomi

Länsstyrelsen har anammat målet om en hållbar bioekonomi, vilket resulterat i ett nytt initiativ om en regional biostrategi samt att koppla bioekonomi till genomförandet av Dalarnas skogsprogram, se avsnittet Energi och klimat, sid. 45-50

Cirkulär ekonomi

Länsstyrelsen har under året arbetat för att stödja övergången till en mer cirkulär ekonomi, vilket resulterat i initiativ för Dala Återbyggnadsdepå, metod- och kompetensaktiviteter för cirkulär ekonomi i offentlig upphandling, medverkan i projektet *Återbruk i offentliga affären*, och projekt inom Klimatklivet för biogasproduktion.

Gränsregional samverkan (Sverige -Norge)

Länsstyrelsen har tillsammans med Region Dalarna, Innlandet Fylkeskommune och Statsförvaltaren Innlandet tagit fram en uppdaterad färdplan med nya mål och syften för det gränsregionala samarbetet inom Gränskommittén Innlandet-Dalarna. Insatser har påbörjats för att underlätta samarbetet över gränsen efter stängningar under pandemin. Det institutionella samarbetet mellan länsstyrelserna i Dalarna och Värmland och Statsförvaltaren Innlandet har identifierats för att bättre kunna möta gemensamma utmaningar i kristider.

Transnationell samverkan

Länsstyrelsen har inom ramen för uppdraget att bidra i genomförandet av den nationell strategin för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft försökt att bredda transnationella kontaktytor och för att hitta nya möjligheter till samverkan. Resultatet är att vi under året lett och medverkat i fyra transnationella samverkansprojekt (*CAMS om energikartläggningar och klimatanpassning i byggnader*, *CommonAct om energieffektivisering i byggnader*, *ClimateBudget om klimatbudgetar* och *EFECT4georgia om kompetensutveckling för grön omställning*) samt tagit initiativ till ytterligare samverkan.

Hållbar strategisk samhällsplanering

Hållsam är ett nätverk som är ett resultat efter tidigare projekt med samma namn för att arbeta med hållbara regionala översiktsplaner. Hållsam har under året letts av Länsstyrelsen som tillsammans med Region Dalarna, Trafikverket, Högskolan Dalarna och Byggdialog Dalarna genomfört dialoger och en konferens för hållbar kontinuerlig översiktsplanering.

Infrastrukturplanering

Länsstyrelsen har genom länsstyrelsernas gemensamma energi och klimatsamordning (LEKS) medverkat i utvecklingen av kartverktyg för laddinfrastrukturplanering. Länsstyrelsen har också deltagit i arbetet med länsstyrelsegemensamma mallar för yttranden och beslut vad gäller fysisk planering för vägar och järnvägar. Detta ökar tydligheten och effektiviteten i ärendehandläggningen som under året gällt både större och mindre infrastrukturärenden, där vissa krävt större tvärsektoriella arbetsinsatser än andra, till exempel omdragning av väg 751 som medför påverkan på riksintresse för kulturmiljö.

Betaltjänster

Länsstyrelsen bevakar om möjligheten att använda grundläggande betaltjänster är tillräcklig och motsvarar behoven i samhället. Vi har ett särskilt ansvar att undersöka hur situationen ser ut för äldre personer och personer med funktionsnedsättning. Varje år redovisar Länsstyrelsen i Dalarnas län resultaten för hela Sverige i en rapport till regeringen.

Att det sker en strukturomvandling från manuella till digitala betaltjänster är tydligt. Kontanttjänster fortsätter att avvecklas och kontanter används i allt mindre utsträckning. Samtidigt ökar användningen av digitala betaltjänster. Länsstyrelserna bedömer att tillgången till grundläggande betaltjänster varierar, både när det gäller möjlighet och förmåga att använda sig av digitala lösningar och var användaren befinner sig rent geografiskt. Samtliga länsstyrelser anser att det finns geografiska områden eller orter i länen med bristande tillgång till grundläggande betaltjänster. Sju länsstyrelser bedömer att det är fler områden än tidigare år där tillgång brister. Detta motiveras främst av att bankkontor och betaltjänstombud har lagts ned på vissa orter under året.

Regionalt skogsprogram

Läs mer i avsnittet Energi och klimat, s.45-50.

Dalarnas livsmedelsstrategi

Läs mer i avsnittet Energi och klimat, s.45-50.

Resultatbedömning

Länsstyrelsen bedömer att resultaten inom området är gott. Motiveringen till denna bedömning är att vi har en god intern och extern samverkan som på ett positivt sätt bidrar till det regionala utvecklingsarbetet, både på kort och lång sikt.

Hållbar samhällsplanering och boende

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p5 Hållbar samhällsplanering och boende	Länsstyrelseinstruktion
5§ p9 Verka för att behovet av bostäder tillgodoses	Länsstyrelseinstruktion
Uppdrag att bistå Rådet för hållbara städer i dess arbete (M2017/03235/Mm)	Övriga uppdrag

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Nedanstående punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet:

- Samordna de planeringsunderlag som olika myndigheter tar fram som stöd till kommunens planläggning (natur- och kulturvärden, infrastruktur, militära intressen, vattenfrågor).
- Samordna länsstyrelsernas uppdrag om rådgivning och vägledning till kommunerna inom ramen för tidig dialog för ökat bostadsbyggande.
- Utveckla länsstyrelernas arbete med digital samhällsbyggnadsprocess.
- Samordna och ta tillvara statens intressen i den kommunala översiktsplaneringen och vid detaljplaner och områdesbestämmelser. Länsstyrelsens uppdrag gäller följande områden: riksintressen, miljökvalitetsnormer, områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, mellankommunal samordning, människors hälsa eller säkerhet, risken för olyckor, översvämning eller erosion
- Prövning enligt plan- och bygglagen (översikts- och regionplaner, detaljplaner, områdesbestämmelser, överklagande av kommuns beslut, tillsyn, vägledning och uppföljning)
- Ansvara för att analysera och rapportera hur bostadsmarknaden ser ut i länet. Vi stödjer även kommunerna i att ta fram riktlinjer för bostadsförsörjning. I uppdraget ingår även att årligen ta fram en regional bostadsmarknadsanalys, säkerställa kommunernas medverkan i Boverkets årliga bostadsmarknadsenkät och att sammanställa uppgifter om värdeöverföringar i kommunala bostadsbolag.
- Stöd till hyresbostäder och bostäder för studenter och till bostäder för äldre, samt stöd till energiåtgärder.
- Samordna arbetet med klimatanpassning, strandskyddsdispenser och havsplanering.
- Hantera överklaganden av kommunala beslut och uppföljning av tillsynsarbetet i kommunernas byggnadsnämnder.
- Handläggning och prövning av lokalhyresstöd för hyresvärdar som gett rabatt på lokalhyran till utsatta branscher under covid-19-pandemin.
- Samverkan och samordning inom ramen för uppdraget om Rådet för hållbara städer.

Det övergripande målet för området *samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande* och lantmäteriverksamhet är att ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas. För området *bostadsmarknad* är målet långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.

Länsstyrelserna ska även verka för genomslag av nationella mål, såsom gestaltad livsmiljö och miljömålet god bebyggd miljö.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När Länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar vi också till genomförandet av Agenda 2030.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal

Nyckeltal: Hållbar samhällsplanering och boende (40–41)	År 2021	År 2020	År 2019
Antal årsarbetskrafter totalt	18,3	16,7	11,8
Antal årsarbetskrafter kvinnor	12,4	11,4	7,6
Antal årsarbetskrafter män	5,8	5,4	4,2
Antal ärenden, inkomna och upprättade	2 816	5 463	1 219
Antal beslutade ärenden	3 112	5 538	944
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	2	4	2
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	16 877	18 246	12 191
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	40	0	0

Antalet handlagda ärenden har varierat mycket de senaste tre åren. Den plötsliga ökningen 2020 kan framförallt förklaras av handläggningen av Lokalhyresstöd (corona-stödshantering) med över tretusen ärenden. Ansökningar om solcellsstöd ökade till en högre nivå 2020, vilket legat kvar under 2021, medan övriga bostadsstöd har legat relativt jämnt över de tre åren. Hanteringen har medfört behov av fler handläggare vilket återspeglas i verksamhetskostnaderna som samvarierat med ärendemängderna.

Resultatindikatorer

Detta är ett komplext verksamhetsområde och det är svårt att mäta Länsstyrelsens bidrag till det övergripande nationella målet. Några indikatorer listas nedan.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2021	År 2020	År 2019
Antal påbörjade bostäder	Ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas. Långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.	Årlig analys och rapport om läget i länet på bostadsmarknaden	SCB ¹⁾	Saknas ³⁾	426	549	566
Antal färdigställda bostäder	Se mål ovan.	Årlig analys och rapport om läget i länet på bostadsmarknaden	SCB ¹⁾	Saknas ³⁾	265 ⁴⁾	636	665
Länsstyrelsens handläggningstid för överklagade bygglov för bostäder, dock inte fritidshus; andel avgjorda inom 80 dagar	Se mål ovan.	Prövning enligt plan- och bygglagen	Platina ²⁾	75%	82%	56%	9%
Länsstyrelsens handläggningstid för överklagade bygglov för bostäder, dock inte fritidshus; andel ärenden avgjorda inom 120 dagar	Se mål ovan.	Prövning enligt plan- och bygglagen	Platina ²⁾	90%	96%	84%	39%

1) Statistiska centralbyråns statistik: Nybyggnad av bostäder.

2) Ärendehanteringssystem, Länsstyrelsen.

3) Länsstyrelsen har inte tagit fram något målvärde för den länsstyrelsegemensamma resultatindikatorn

4) Exklusive fjärde kvartal 2021 (siffrorna levereras i feb) redovisning bestämd i samhällsbyggnadsnätverket

Länsstyrelsen ser att antalet påbörjade bostäder har sjunkit i jämförelse med antalet de två föregående åren. Ett enskilt projekt kan vara utslagsgivande, men i förhållande till färdigställda under de tre första kvartalen 2021 så framstår det som om utbyggnaden av bostäder stannar av.

Samhällsplanering och tillsynsvägledning enligt plan- och bygglagen

Olika insatser för att förbereda för en digitaliserad samhällsbyggnadsprocess påbörjats och genomförts. Den översiktliga planeringen har varit i fokus för att möta bland annat de nya lagkraven med planeringsstrategier. Genom samarbeten med externa aktörer i det regionala nätverket *Hållsam* och Länsstyrelsens projektledning i det nationella projektet *Hållbar strategisk samhällsplanering* har steg tagits för uppfyllande av miljö-, klimat- och energimålen.

Länsstyrelsen har fortsatt att genomföra utbildningen *Plan- och bygglagen och kulturvärden*. Länsstyrelsen erbjuder tidiga dialoger med kommunernas planhandläggare, vanligtvis genom ärendeberedningar där många

sakområden från Länsstyrelsen deltar samtidigt för att ge inspel till planerade projekt. Tillsynsvägledning bedrivs även i flera former, exempelvis genom träffar och seminarier för byggnadsnämndernas handläggare, kommunbesök, nyhetsbrev och samarbetsprojekt. Uppföljning av arbetet sker genom till exempel plan- och byggenkäten och erfarenhetsutbyten.

Behov av bostäder

I arbetet med den årliga *Bostadsmarknadsanalysen* har Länsstyrelsen i samverkan med kommunerna verkat för att behovet av bostäder tillgodoses och länsstyrelsen har också handlagt stöd till hyresbostäder och bostäder för studenter/äldre samt stöd till energiåtgärder.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med uppdrag Rådet för hållbara städer

Länsstyrelserna ingår som en av 13 medlemmar i Regeringens Råd för hållbara städer. I februari 2021 lämnade Rådet sin årliga rapportering av uppdraget till Regeringskansliet. Rådets medlemmar har under 2021 samverkat kring ett trettiofem åtgärder. Ett tiotal samverkansåtgärder har avslutats under året och övriga fortsätter under 2022. Länsstyrelserna har haft drivansvar för tre av åtgärderna, bland annat anordnat ett kompetensutvecklingsseminarium för länsstyrelsens tjänstepersoner om hållbar stadsutveckling.

Fyra möten har hållits i Rådet och åtta möten har hållits i Rådets expertnätverk. Ett gemensamt möte har hållits för Rådets samtliga referensgrupper: Kommungruppen, Forsknings- och innovationsgruppen och Näringslivsgruppen. Ett stormöte har hållits för Rådet, expertnätverket och referensgrupperna. Rådet har blivit partner i EU-satsningen New European Bauhaus (NEB). Boverket, ArkDes, Energimyndigheten, Formas och Vinnova har arrangerat workshoppar om NEB, som dokumenterats i en rapport som skickats till EU. Rådet har också samverkat med bland annat satsningarna Viable Cities och Horisont Europa.

Rådets ordförande har tillsammans med landshövdingar i fem län, Kalmar, Västernorrland, Stockholm, Örebro och Kronoberg, anordnat länsträffar för kommunerna i respektive län med syfte att föra dialog kring kommunernas arbete med hållbar stadsutveckling.

Rådets gemensamma webbplats www.hallbarstad.se, som nylanserades i december 2020, har under året fyllts på och vidareutvecklats i syfte att underlätta för kommuner och andra aktörer att hitta aktuellt material inom hållbar stadsutveckling. Rådet har låtit ta fram en rapport om pandemins påverkan på hållbar stads- och samhällsutveckling. Rapporten har presenterats för berörda sakområden på länsstyrelserna. En förstudie om nationell samordning av finansiering och kunskap inom hållbara städer och samhällen har tagits fram inom en av samverkansåtgärderna.

Regeringskansliet har gjort en utvärdering av Rådet för hållbara städers verksamhet. Utvärderingen bedömer att Rådet uppfyller sitt syfte.

Prestationer och effekter

Ärendeberedning, detaljplaner och översiktsplaner

För att öka effektiviteten och i syfte att nå ett gott slutresultat fortsätter Länsstyrelsen erbjuda tidiga dialoger, i skedet innan samråd och granskning av kommunernas och Trafikverkets planer. Möten, ärendeberedning, utgör stommen i Länsstyrelsens arbete och dessa genomförs en gång i veckan med ett brett internt deltagande från berörda sakområden. Ärendeberedningarna har under året även nyttjats bland annat för intern tvärssektoriell samverkan för att öka kunskapen kring Agenda 2030. Forsvarsmaktens återetablering i länet har föranlett att en intern regementsgrupp bildats för kontinuerlig dialog med aktuell kommun inför kommande ärenden.

Länsstyrelsen har under året arrangerat olika aktiviteter för att höja kunskapen om den översiktliga planeringen, samtidigt som vi internt tagit fram rutiner och förhållningssätt för att öka tydlighet och

effektivitet i handläggningen. Under året har flera översiktsplaner handlagts och kommunerna har meddelat att de ser ett ökat antal bygglovsärenden medan antalet detaljplaneärenden minskar. Undantagna detta är fjällkommunerna vars planering ofta sker på initiativ från exploatörer som efterfrågar detaljplaner för byggande av främst bostäder. I länets fjällområden finns en utmaning kring tillräcklig kapacitet för dricksvatten- och avloppsförsörjning, varför en tvärsektoriell intern samverkan på Länsstyrelsen initierats, liksom dialoger mellan Länsstyrelsen och kommunerna. Även rennäringsfrågor och annan infrastruktur föranleder diskussioner.

Länsstyrelsen har under året arbetat med uppdrag kring riksintressen gällande civilt försvar, naturvård och kulturmiljövård.

Vägledning och kunskapsunderlag

Länsstyrelsen har i det förberedande arbetet inför en digitaliserad samhällsbyggnadsprocess samarbetat med Lantmäteriet och genomfört tre kommunträffar, samt byggt upp en intern struktur för att möta de nya planeringsverktygen. Flera andra digitala plan- och byggträffar har arrangerats för länets kommuner för att lyfta olika tematiska frågor utifrån aktuella frågeställningar, bland annat vindkraft, rättsfall, kontrollplaner och tillsyn. Länsstyrelsen har också fortsatt att genomföra utbildningen *Plan- och bygglagen och kulturvården*. Utbildningen har nått de flesta kommunala tjänstepersoner i länet. Länsstyrelsen bedömer att utbildningsinsatserna har ökat kunskapen hos kommunerna om digital samhällsplanering och om kulturmiljöfrågorna inom planprocesserna.

Länsstyrelsen har under året varit sammankallande i nätverket *Hållsam*, som är ett beslutat av ett tidigare projekt med samma namn. Här sker dialog mellan Länsstyrelsen, Region Dalarna, Trafikverket, Högskolan Dalarna och Byggdiallog Dalarna. Nätverket arrangerade vid årets slut en konferens om hållbara strategiska översiktsplaner. Arbetet är ett led till uppfyllande av de nationella miljö-, energi och klimatmålen.

Länsstyrelsen har under året aktualiserat det webbaserade regionala planeringsunderlaget som levereras med GIS till kommunerna och via Planeringskatalogen.

Länsstyrelsen träffar Trafikverkets samhällsplanerare två gånger per år för att tydliggöra roller, överföra kunskap, samt rådgöra kring specifika ärenden. Länsstyrelserna representeras också av Länsstyrelsen i Dalarnas län inom det nationella uppdraget ”Ramverk för nationell planering”, som drivs av Boverket. Arbetet leder till effektivare och mer likvärdiga processer.

Dalarnas Arkitekturråd

För att genomföra den nationella politiken för gestaltad livsmiljö arbetar Länsstyrelsen som sammankallande i Dalarnas Arkitekturråd, enligt en överenskommelse mellan Länsstyrelsen, Region Dalarna och Byggdiallog Dalarna. Inom ramen för Arkitekturrådet avslutades under året högskolekursen *Gestaltad livsmiljö* på Högskolan Dalarna, genomfördes aktiviteter på Formveckan Dalarna, hölls rådsmöten och startades olika tematiska grupper. Genom arbetet sprids och höjs kunskapen om gestaltungsfrågor i länet.

Hållbar strategisk samhällsplanering

Länsstyrelsen projektleder rubricerat projekt som dels har till syfte att stödja utvecklingen av länsstyrelsernas arbete med översiktsplaneringen och dels arbeta fram en metod för hur klimat- och miljömålsperspektiven ytterligare kan integreras i den översiktliga planeringen. Målet med projektet är ett gemensamt arbetssätt för framtagande av planeringsunderlag och för hur länsstyrelserna kan stötta kommunerna i deras arbete, samt för hur Agenda 2030 (miljödelen), miljömål, samt klimat- och energiaspekter, kan integreras i den fysiska planeringen. Delresultat under året har bland annat omfattat ett kunskapsunderlag och workshops för att ta fram generella verktyg och processer.

Länsstyrelsen har också lett ett arbete med att ta fram en färdplan för hållbar elförsörjning. Inom ramen för arbetet har vi identifierat hur den fysiska planeringen och energiplaneringen behöver utvecklas för att säkra framtida tillräckliga elnätkapacitet.

Bostadsförsörjning

Årets bostadsmarknadsanalys utgör en regional bedömning av hur bostadsförsörjningen ser ut i länet. Analysen baseras på kommunernas svar i bostadsmarkandsenkäten, samt enskilda kontakter med kommuner. För länet finns inga regionala mål för bostadsbyggande men det finns ett behov av bostäder som kommunerna uppgett i bostadsmarkandsanalysen. Även om trenden mellan åren är att det börjar bli mer balans, 5 av länets 15 kommuner anger balans inom kommunen som helhet. Måluppfyllelsen handlar om mycket mer än antalet påbörjade och färdigställda bostäder. Bostadsmarknadsanalysen har rapporterats såväl nationellt som till allmännyttans företrädare.

Under året har uppdrag kring aktiv medverkan till flytt och vräkningsförebyggande arbete föranlett intern och extern länsstyrelsesamverkan, i synnerhet kopplad till nyanländas boendesituation, samt enskilda samtal med kommuner. Frågorna är komplexa, men Bostadsmarknadsanalysen är ett bra underlag både för Länsstyrelsen och kommunerna när arbetet fortsätter.

Bostadsstöd

Under året har nya stöd beviljats till drygt 680 hyreslägenheter för studenter och äldre (cirka 216 miljoner kronor) och 115 miljoner kronor har utbetalats då 350 lägenheter färdigställts. Inom övriga stöd (solel, radon och lagring) har knappt 7,5 miljoner kronor i nya stöd beviljats och drygt 21 miljoner kronor utbetalats för färdigställda anläggningar.

Resultatbedömning

Länsstyrelsen bedömer att vi genom samverkan med kommunerna och andra aktörer uppnått ett gott resultat i arbetet med hållbar samhällsplanering och boende, dessutom är trenden fortsatt positiv. Länsstyrelsens arbete bidrar till en kunskapsuppbyggnad hos kommunerna kring såväl lagstiftning som gestaltning vilket ökar följsamheten till lagstiftningen och minskar risken för överprövning av såväl detaljplaner som bygglovsärenden. Samtidigt ser Länsstyrelsen att det finns en fortsatt utvecklingspotential i att öka kunskapen om Agenda 2030-målen, bland annat utifrån gestaltad livsmiljö, klimat- och energifrågor, samt bostadssociala frågor.

Energi och klimat

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p6 Energi och klimat	Länsstyrelseinstruktion
5§ p8 Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat	Länsstyrelseinstruktion

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelsernas uppgifter och uppdrag inom verksamhetsområdet sammanfattas i nedanstående punkter.

- Leda och samordna det regionala arbetet mot de energi- och klimatpolitiska målen. Uppdraget omfattar att tillsammans med andra aktörer genomföra den regionala energi- och klimatstrategin och att verka för att energi och klimat ska bli en integrerad del i alla ansvarsområden. Detta innebär att förmedla kunskap, ge inspiration samt att driva och samordna regionala insatser som stärker genomförandet av uppdraget. Dessutom ingår att främja effektiva klimatinvesteringar.
- Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat utifrån uppdrag i förordning om myndigheters klimatanpassningsarbete (2018:1428) samt målen i den nationella strategin för klimatanpassning. Uppdraget omfattar samverkan, samordning och kunskapsfrämjande insatser om hur länet påverkas av ett förändrat klimat och vilka åtgärder som kan vidtas för att minska länets sårbarheter, främst till målgruppen kommuner och regionala sektorsmyndigheter. Dessutom ska detta utvärderas och följas upp.

Nedan sammanfattar vi några mål som rör länsstyrelsernas uppgifter och uppdrag inom verksamhetsområdet.

Preciseringen av miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan ligger i linje med Parisavtalets temperaturmål, som är att hålla den globala uppvärmningen under två grader, men helst under 1,5 grader. Det långsiktiga målet är att Sverige senast år 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp. Målet innebär att utsläppen av växthusgaser från svenskt territorium senast år 2045 ska ha minskat med minst 85 procent, jämfört med år 1990.

Ettapmålen på vägen mot det långsiktiga målet omfattar utsläpp av växthusgaser i den så kallade icke-handlande sektorn. I icke-handlande sektorn ingår framförallt utsläpp från inrikes transporter, byggnader och jordbruk.

Mål för *energipolitiken* handlar om att skapa villkoren för en effektiv och hållbar energianvändning och en kostnadseffektiv svensk energiförsörjning med låg negativ påverkan på hälsa, miljö och klimat samt underlätta omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle.

Regeringens mål för samhällets *anpassning till ett förändrat klimat* är att utveckla ett långsiktigt hållbart och robust samhälle som aktivt möter klimatförändringar genom att minska sårbarheter och ta tillvara möjligheter. Målsättningarna om klimatanpassning i Parisavtalet och Agenda 2030 med de globala målen för hållbar utveckling ska också uppnås.

Det finns även andra relevanta mål för verksamhetsområdet, till exempel under generationsmålet i miljömålssystemet. I årsredovisningen redovisar vi information av väsentlig betydelse i förhållande till dessa mål.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När Länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar vi också till genomförandet av Agenda 2030.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelsen samordnar arbetet med klimatanpassning i länet. Vi tar fram underlag för kunskap och planering, analyserar hur länet påverkas av klimatförändringen och stöttar kommuner, regionala aktörer och näringsliv i klimatanpassningsarbetet.

Målet för det regionala energi- och klimatarbetet är att uppnå de regionala energi- och klimatmålen och därigenom bidra till de nationella målen. Länsstyrelsens verksamhet inom energi och klimat utgår från det breda uppdraget i länsstyrelseinstruktionen och regleringsbrevets uppdrag om att samordna och leda det regionala arbetet, samt arbeta för att stärka integreringen av de nationella energi- och klimatpolitiska målen. Inriktningen styrs även från den under året antagna regionala utvecklingsstrategin samt den regionala energi- och klimatstrategin. Länsstyrelsen har även uppdraget att handlägga ansökningar inom Klimatklivet.

Uppdraget redovisas mer utförligt i särskild redovisning som Länsstyrelsen i Dalarnas län gör samlat för alla länsstyrelser, se listan i bilaga D.

Verksamhetens resultat

En omstart av den regionala energi- och klimatsamverkan Energiintelligent Dalarna har gett ny energi och driv i arbetet.

Fokuset på framtagning av färdplaner för energi- och klimatstrategins sektorer har resulterat i färdplaner för elförsörjning och produktion (globalt mål 9), samt pågår arbetet med en färdplan för energisystem. Länsstyrelsen har lett ett arbete med att ta fram en färdplan för trygg, robust och avbrottsfri elförsörjning i Dalarna, baserat på scenariieberäkningar för framtida behov. Arbetet har ökat kunskapen och medvetenheten om utmaningarna vad gäller elförsörjning, vilket lett till att samverkan inom området stärkts med vilja att bedriva gemensamt utvecklingsarbete.

Många nya initiativ har tagits för att skapa nya processer och involvera fler i omställningen. Det ökade engagemanget för energi- och klimatfrågor med många nya initiativ ställer ännu högre krav på samordning, där Länsstyrelsens koordinerande roll är viktig. Exempel på nya initiativ och processer är: plan för hållbara vindkraftsetableringar (globalt mål 7), handlingsplaner för godstransporter (globalt mål 9 och 11), elektrifieringslöfte, vätgasråd och återbruksdepå (globalt mål 12). En pilotinnovation för energieffektiv partikelrening av inomhusmiljö för minskad virusspridning har installerats i Rättviks kommun med goda resultat (globalt mål 11).

Länsstyrelsens kompetens, erfarenheter och engagemang inom programmeringen av nya regionala fonder har tydligt bidragit till ändamålsenliga programskrivningar och resulterat i att samverkan med regionerna och Tillväxtverket utvecklats (globalt mål 9).

Insatserna inom klimatanpassning har resulterat i ett samlat kunskapsunderlag kring hur arbetet behöver bedrivas regionalt, samt i kommunanpassade kunskapsmaterial för planering i respektive kommuns geografiska område.

Nyckeltal

Nyckeltal: Energi och klimat (42)	År 2021	År 2020	År 2019
Antal årsarbetskrafter totalt	6,0	6,3	8,2
Antal årsarbetskrafter kvinnor	3,4	3,3	4,5
Antal årsarbetskrafter män	2,6	3,0	3,7
Antal ärenden, inkomna och upprättade	117	74	108
Antal beslutade ärenden	78	71	86
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	60	45	16
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	9 797	12 035	13 897
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	300	50	261

Antalet årsarbetskrafter och verksamhetskostnader är något lägre jämfört med 2020 och det beror på att vi har färre finansierade projekt.

Resultatindikatorer

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2021	År 2020	År 2019
Antal inlämnade ansökningar under året inom Klimatklivet per 10 000 invånare	Sveriges klimatmål	Stöd till klimatinvesteringar	Naturvårdsverket ¹⁾	Saknas ²⁾	3,02	1,46	1,87

1) Naturvårdsverkets ärendehanteringssystem.

2) Länsstyrelsen har inte tagit fram något målvärde för den länsstyrelsegemensamma resultatindikatorn.

Utfallet om 3,02 innebär att Länsstyrelsen i Dalarnas län fått in näst flest ansökningar i landet per 10 000 invånare jämfört med de övriga länsstyrelserna.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med energi och klimat (LEKS)

Länsstyrelsernas energi- och klimatsamordning (LEKS) är samverkansorgan för det regionala arbetet med minskad klimatpåverkan och energiomställning. Med målet att länsstyrelserna ska bidra till att de nationella energi- och klimatmålen uppfylls bidrar LEKS till att utveckla samverkan mellan länsstyrelserna, mellan länsstyrelsernas olika sakområden samt med berörda myndigheter, departement med flera. LEKS verkar även för att identifiera synergier mellan olika styrmedel och samhällsmål som sedan kan användas som hävstänger i det regionala arbetet. Exempel på väsentliga insatser under året är:

- Fyra samverkansledare, inom områdena Klimatklivet, transporter, energisystem och regionala energi- och klimatstrategier.
- Projekt inom olika sak- och ämnesområden, till exempel samhällsplanering, regional utveckling, lantbruk, naturvård och länstransportplanering.
- Samordnade insatser för ett tiotal remisser.
- Samordning av synpunkter från länsstyrelserna till arbetet med de nationella strategierna för elektrifiering och bioekonomi.
- Arrangerande av två digitala nätverkskonferenser för länsstyrelserna.

Flera av insatserna sker i samverkan med RUS (Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet) och olika chefsnätverk.

Prestationer och effekter

Region Dalarna har under året beslutat om en ny regionala utvecklingsstrategi för Dalarna där ett *klimatsmart Dalarna* är ett av tre prioriterade huvudmål. Resultat av detta är att Region Dalarna och

Länsstyrelsen nu tillsammans och samordnat leder genomförandet av Dalarnas energi- och klimatstrategi. En effekt blir att energi- och klimatarbetet drivs i bred samverkan genom Energiintelligent Dalarna där näringsliv, offentliga aktörer och andra organisationer deltar.

Under året har det gjorts en omstart av samverkansmodellen för länets energi- och klimatarbete, vilket resulterat i: ansvaret delas med Region Dalarna, bildandet av ett nytt starkt energi- och klimatråd, en operativ samordningsgrupp, samt en ny strategisk inriktning för arbetet. Kommunikationsarbetet har stärkts med ny hemsida, nyhetsbrev och kommunikationsmaterial.

Energi- och klimatstrategin genomförs i sju sektorer: byggande/boende, produktion, transporter, jord och skog, konsumtion, nya varor och tjänster, samt energisystem. Under året har det varit en prioriterad uppgift att driva på framtagningen av färdplaner för respektive sektor.

Inom byggande och boende har projektet *EFFECT4buildings* avslutats med en presentation av en hel verktygslåda av finansiella verktyg som fastighetsägare kan använda för att energieffektivisera sina fastigheter. Arbetet har under året fortsatt med implementering av framtagna metoder, exempelvis hur energieffektiv uppvärmning och ventilation kan kombineras med luftrening mot virus och partiklar, något som varit efterfrågat under pandemin. Ett nätverk av kommunala och regionala samhällsplanerare har bildat som kallas *Hållsam*, där energi- och klimatfrågor fått en central plats i den fysiska planeringen.

Inom sektorn produktion har en färdplan tagits fram för hur vi ska nå ca 1 000 företag i länet. Syftet är att uppmana till egna ambitiösa energi- och klimatmål, att ha gjort en energikartläggning och jobba systematiskt för att minska klimatpåverkan. Länsstyrelsen har även lett ett transnationellt projekt för att utveckla en plattform för hantering av data i energikartläggningar som samtidigt möjliggör standardisering och benchmarking, vilket resulterat i gemensamma rekommendationer för Östersjöregionen. Incitamentsprojektet har avslutats med planer för ett nationellt samverkansforum för energitillsyn och en heldagsutbildning i motiverande samtal för miljöinspektörer.

Inom sektorn transporter har ett tjugotal aktörer i Dalarna undertecknat ett elektrifieringslöfte för att övergå till fossilfria godstransporter. Initiativet har följts upp med organiserad samverkan med Gävleborgs län för att skapa fler investeringar i elektrifierade fordon och laddstationer. Vi har också uppnått samsyn om behovet av en regional plan för laddinfrastruktur för godstransporter. En effekt är att en handlingsplan för hållbara godstransporter håller på att tas fram tillsammans med näringslivet och aktörer i Gävleborgs län.

Inom sektorn jord och skog har klimatomställningen prioriterats i genomförandet av Dalarnas skogsprogram. Ett resultat är att det finns en plan för framtagande av en biostrategi.

Inom sektorn konsumtion har arbetet kopplats ihop med övergången till en mer cirkulär ekonomi. Samarbete med kommuner har resulterat i: satsning på minskat matsvinn, Dala återbyggnadsdepå för bygg- och rivningsavfall, metod- och kompetensaktiviteter för hållbarhetskrav i offentlig upphandling, samt metoder för cirkuläritet i miljöprövning.

Inom sektorn energisystem har arbetet med en sektorsövergripande färdplan för ett hållbart energisystem bedrivits. Ett resultat är det vätgasråd som har bildats tillsammans med näringsliv och intilliggande län. Flera initiativ till produktion av vätgas har också tagits.

Ett samverkansforum med alla lokala och regionala elnätbolag har skapats och en färdplan har tagits för en tryggad fossilfri elförsörjning, innehållande scenarier och prioriterade åtgärder. Arbetet leds av Länsstyrelsen och andra regionala utvecklingsaktörer medverkar.

Ett dialogforum för vindkraft har etablerats med ett tiotal intressenter som representerar olika samhällssektorer. Forumet fungerar som en referensgrupp till aktuella initiativ och projekt kring vindkraft i länet.

Inom sektorn nya varor och tjänster har Länsstyrelsen medverkat i framtagning av en ny strategi för smart specialisering.

Klimatklivet

Länsstyrelsen har administrerat, stöttat och följt upp ansökningar inom Klimatklivet, och genom detta verkat för klimatinvesteringar i länet. Fyra ansökningsomgångar har genomförts med annonsering i sociala medier och informationsmöten inför varje ansökningsomgång. Detta har resulterat i 87 ansökningar med en total sökt summa på nästan 420 miljoner kronor. Utav dessa gällde 38 laddstationer. Hittills har 43 ansökningar beviljats och 19 fått avslag eller dragit tillbaka sin ansökan. För de 25 som ännu ej fått besked väntas beslut från Naturvårdsverket senast första kvartalet 2022. Förutom många ansökningar om laddare och konverteringar kan nämnas ett par åtgärder med slagg i betong, cykelgarage, vätgas-tankar och produktion, samt många biogaslastbilar. Pressmeddelanden har gått ut om beviljade bidrag i Dalarna ett antal gånger under året. Klimatklivet har presenterats på diverse möten och webinarier, exempelvis på Hedemoras hållbarhetsvecka för företagare, Regionens nätverk för näringslivet och energi- och klimatrådgivarnas nätverksträff. Arbetet med läges- och slutrapporter för beviljade projekt löper på.

Länsstyrelsernas Energi- och Klimatsamordning (LEKS)

Som värddlän för LEKS ansvarar Länsstyrelsen i Dalarnas län för den samlade redovisningen för uppdraget i regleringsbrevet 3.A.3. Länsstyrelsen har lett ett projekt inom LEKS med processtöd för att bidra i framtagandet av de nya ERUF-programmen, vilket inkluderat analyser av prioriterade insatser och hur medlen bäst kan användas för klimatomställningen. Stödet har involverat alla länsstyrelser, men även regioner och Tillväxtverket. Länsstyrelsen leder även en utbildning för samtliga länsstyrelser i vad som behövs för att kunna söka medel till EU-finansierade projekt inom energi- och klimatområdet. Vilket resulterat i att kunskapen och förmågan ökat i flera län för att själva medverka i både regionala och internationella projekt.

Transnationellt samarbete

Länsstyrelsen i Dalarnas län har prioriterat att samverka och dela med sig av erfarenheter från många års arbete inom energi- och klimatområdet till andra länder runt Östersjön (Globalt mål 17). Ett resultat av detta är att vi har varit med och lett fyra transnationella projekt inom Östersjöregionen:

- CAMS för att utveckla en plattform för energikartläggningar,
- CommonAct för stärkt kommunikation om energieffektivisering,
- BLPonEE som plattform för erfarenhetsutbyte,
- EFFECT4georgia för stöd till att bygga upp utbildning inom energi- och klimat,
- ClimateBudget för utveckling av klimatbudgetering.

Klimatanpassning

För att skapa en sammanhållen och uppdaterad beskrivning av insatserna inom klimatanpassning har Länsstyrelsen färdigställt och publicerat planen: En regional plan för klimatanpassning i Dalarna. Länsstyrelsen har under året i samverkan med bland annat SMHI tagit fram kunskaps- och planeringsunderlag för kommuner, regioner och specifika verksamheter som renskötseln. Ett annat exempel på kunskapsunderlag är kommunala klimatscenarier som underlag för behoven av klimatanpassning i respektive kommuns geografiska område. I samverkan mellan de nordligaste länen har kunskapsunderlag tagits fram avseende framtida snöförhållanden från norra Svealand och norrut.

Inom det transnationella projektet CAMS har en vägledning tagits fram för hur klimatanpassningsåtgärder i byggnader kan samordnas med åtgärder för energieffektivisering.

Resultatbedömning

Vi ser att årets resultat av arbetet med våra uppdrag är gott. Vi gör den bedömningen på grund av det ökade engagemanget som sker inom Energiintelligent Dalarna. Vi har i år ett nybildat energi- och klimatråd med bred näringslivsrepresentation som bidrar till att nå målen med de uppdrag som vi har inom området.

Vi ser resultat i nya processer och projekt för mer hållbara energisystem, exempelvis en färdplan för hållbar elförsörjning, hållbara energisystem och vindkraftsetableringar, godstransporter samt internationell samverkan inom energiområdet.

Trenden som vi ser är ett alltmer ökade engagemang för energi- och klimatfrågor med många nya initiativ. Vi ser att det ställer ännu högre krav på samordning, där Länsstyrelsens koordinerande roll är avgörande. Vi ser samtidigt bedömningen att det trots ett omfattande arbetet med många engagerade aktörer krävs betydligt mer insatser i länet för att energi- och klimatmålen till 2030 och 2045 ska uppnås. För att lyckas krävs ökade resurser till bland annat länsstyrelserna för att leda och samordna arbetet.

Bedömningen är att resultatet är gott och i allt väsentligt uppnår målen för det länsgemensamma arbetet med energi- och klimatomställning.

När det gäller länsstyrelsernas gemensamma arbete med energi och klimat (LEKS) är bedömningen att resultatet är gott och i allt väsentligt uppnår målen för det länsgemensamma arbetet med energi- och klimatomställning.

Kulturmiljö

Avsnittet innehåller redovisningar och återsrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p7 Kulturmiljö	Länsstyrelseinstruktion
1A5 Nationella målen för kulturmiljöarbetet	Regleringsbrev
3B5 Samverkansråd vid Statens kulturråd	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Kärnverksamheten består av tillsyn och tillstånd enligt kulturmiljölagen och miljöbalken, samt prövning av kulturmiljöbidrag till vård, information, kunskapsutveckling och tillgänglighetssatsningar.

Kulturmiljöhänsyn tas också enligt annan lagstiftning än i kulturmiljölagen. Tvärsektoriell samverkan upptar därmed en betydande del av verksamheten både internt och externt. Det gäller så kallade samrådsärenden och då framförallt enligt miljöbalken samt plan- och bygglagen. Samverkan genom dialog är ett viktigt verktyg för att främja, utveckla och förnya kulturmiljöarbetet i samverkan med länets aktörer.

Respektive läns prioriterade inriktning anges i länets kulturmiljöstrategi eller i motsvarande dokument.

Kulturmiljöarbete utgår från fyra prioriterade miljö kvalitetsmål:

- god bebyggd miljö
- levande sjöar och vattendrag
- ett rikt odlingslandskap
- levande skogar.

Vidare tar kulturmiljöarbetet sin utgångspunkt i Riksantikvarieämbetets samlade vision 2030 ”(Alla, oavsett bakgrund, upplever att de kan göra anspråk på det kulturarv som format Sverige”) samt de fyra nationella kulturmiljömålen:

- ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas
- människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön
- ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser
- en helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas tillvara i samhällsutvecklingen.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När Länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar vi också till genomförandet av Agenda 2030.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal

Nyckeltal: Kulturmiljö (43)	År 2021	År 2020	År 2019
Antal årsarbetskrafter totalt	9,8	7,7	7,5
Antal årsarbetskrafter kvinnor	6,6	5,5	4,6

Nyckeltal: Kulturmiljö (43)	År 2021	År 2020	År 2019
Antal årsarbetskrafter män	3,2	2,2	3,0
Antal ärenden, inkomna och upprättade	954	965	882
Antal beslutade ärenden	915	910	965
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	22	26	22
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	10 438	8 534	8 637
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	10 981	12 503	10 182

Länsstyrelsen har inlett arbete i flera externt finansierade projekt i syfte att utveckla verksamheten vilket syns i ökningen av verksamhetskostnader. Bland annat har Länsstyrelsen arbetat fram en Byggnadsminnesstrategi, påbörjat en sammanställning av ett Världsarvs-GIS liksom en dokumentation av fäbodan, se vidare information på kommande sidor.

Den fleråriga ökningen av ärendemängden har planat ut till en jämn men hög nivå. Ärendebalansen har dock ökat något beroende på ofullständiga anmälningar och ansökningar om skogsbruksåtgärder på/vid fornlämningar. Detta hänger samman med att Skogsstyrelsen 2019 ändrade sina rutiner och minskade sin manuella service till skogsföretag samt att Skogsstyrelsens system nu automatiskt vidarebefordrar fornlämningsärenden, mer eller mindre fullständiga, till Länsstyrelsen. I samverkan med Skogsstyrelsen pågår ett nationellt länsstyrelsegemensamt arbete med att få det digitala systemet *Gemensam inlämningsfunktion för skog* att fungera bättre. Under 2021 har antalet inkomna skogsärenden till länsstyrelserna tydligt minskat, vilket indikerar ett mörkertal gällande ansökningar om tillstånd som inte inkommer till länsstyrelserna. Det kan medföra ökade skador i skogsbruket och behov av tillsynsinsatser.

Antalet ej beslutade ärenden äldre än två år består till största delen av byggnadsminnesförklaringar. Dessa kräver omfattande utredningar och förhandlingar inför ett eventuellt positivt beslut. Under 2021 har beslut tagits om ett nytt byggnadsminne, två ansökningar om byggnadsminnesförklaring har avslagits och fem nya ansökningar har inkommit. Därtill har 21 ansökningar om ändring av byggnadsminne handlagts. Vid årets utgång återstår tio väckta frågor om byggnadsminnesförklaring som är mer än tre år gamla, men flera av dessa ärenden är långt framskridna i beslutsprocessen. I slutet av året fastställdes en *Byggnadsminnesstrategi* inför kommande år, bland annat i syfte att effektivisera handläggningen av väckta frågor.

Resultatindikatorer

Detta är ett komplext verksamhetsområde och det är svårt att mäta länsstyrelsernas bidrag till det övergripande nationella målet. Några indikatorer listas nedan.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2021	År 2020	År 2019
Antal registrerade fornlämningar (exkl marina lämningar)	Ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas	Skydd av fornlämningar och deras kulturhistoriska information.	Fornreg ¹⁾	Saknas ⁵⁾	9002	8878	8602
Antal byggnadsminnen enligt 3 kap kulturmiljölagen	Ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som	Skydd av kulturhistoriskt värdefulla byggnader, miljöer och anläggningar	Bebyggelseregistret (BeBR) ²⁾	Saknas ⁵⁾	99	98	95

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2021	År 2020	År 2019
	bevaras, används och utvecklas						
Antal kulturresevat enligt miljöbalken	Se mål ovan.	Skydd och vård av kulturhistoriskt värdefulla kulturpräglade landskap.	GIS-skikt ³⁾	Saknas ⁵⁾	4	4	4
Antal riksintresseområden för kulturmiljövården	Se mål ovan.	Tillgodose och kunskapsförsörja riksintressen för kulturmiljövården	Riksintressebeskrivningar ⁴⁾	Saknas ⁵⁾	129	129	129

1) Register, Riksantikvarieämbetet.

2) Register, Riksantikvarieämbetet.

3) Stödsystem, Länsstyrelsen.

4) Förteckning, Riksantikvarieämbetet.

5) Länsstyrelsen har inte tagit fram något målvärde för den länsstyrelsegemensamma resultatindikatorn

Ökningen av antalet fornlämningar är ett resultat av arkeologiska undersökningar, i synnerhet arkeologiska utredningar, men också nyregistreringar vid ärendehantering. Länsstyrelsen har dock inte haft möjlighet att prioritera fornlämningstips från allmänheten. Ett samtal har initierats med Dalarnas museum för att undersöka om de har möjlighet att sköta denna uppgift inom ramen för länsmuseumuppdraget eftersom det annars finns en risk för att exempelvis kunskapsuppbyggnaden, och möjligheten att hävda fornlämningar i skogsbruket, kommer att drabbas på sikt.

Prestationer och effekter

Nationell samverkan i Kulturmiljöforum

En reviderad överenskommelse om samverkan mellan länsstyrelserna och Riksantikvarieämbetet fastställdes i februari. Målen med samverkan är ett långsiktigt, effektivt och koordinerat kulturmiljöarbete på nationell och regional nivå, förmåga att identifiera och driva förändrings- och utvecklingsprocesser och löpande rutiner för ett effektivt informationsutbyte. Samverkan bedrivs utifrån en årlig aktivitetsplan som tagits fram gemensamt. Flera kompetenser inom myndigheterna är därigenom engagerade i samverkansarbetet och genomförda förbättringsåtgärder och framtagna rutiner bidrar till ett likartat arbetssätt hos länsstyrelserna.

Länsstyrelsens interna kulturmiljöarbete

Kulturmiljöarbetets huvudsakliga inriktning och tyngdpunkt på Länsstyrelsen i Dalarnas län ligger i ärendehantering, såväl internt som externt. Handläggningen bidrar till stora positiva effekter på kulturmiljömålen och miljömålsarbetet. Olika typer av samhällsfrågor och ansökningar bereds på Länsstyrelsen genom ett omfattande internremissförfarande och regelbundna tvärsektoriella ärendeberedningsmöten. En effekt av det mer intensiva tvärsektoriella arbetet inom myndigheten är att antalet internremisser med behov av kulturmiljökompetens har ökat under flera år och uppgår 2021 till cirka 400 ärenden. Nackdelen är att arbetsbelastningen och handläggningstiderna har ökat. Nödvändiga prioriteringar innebär att Länsstyrelsen idag gör mycket få fältbesök samt att dialoger och rådgivning görs i begränsad utsträckning.

Internt arbetar Länsstyrelsen med att ta fram effektiva, tydliga och relativt enkla arbetsrutiner och system. Exempelvis har rutiner tagits fram för bevarande av vattenanknutna kulturmiljöer vid restaurering av vattendrag samt över hur kulturmiljövården ska tillvaratas i arbetet med täkter, ledningskoncessioner och naturreservat. Vid reservatsbildningar och i arbetet med *Grön infrastruktur* på Länsstyrelsen hanterar en särskild kulturmiljökompetens berörda kulturmiljöaspekter, vilket har underlättat arbetet.

Under senare år har de digitala systemen utvecklats- Det är *Kulturmiljöregistret* som hanterar fornlämningar och arkeologiska undersökningar, handläggarsstödet *ASK* för hantering av kulturmiljövårdsbidraget och fornlämningsärenden med villkor om arkeologiska undersökningar och Skogsstyrelsens *Nemus*-system. Alla tre systemen förväntas kommunicera med varandra för att effektivisera verksamheten och fungera som ett stöd för handläggarna, men det finns fortsatta utmaningar. När det gäller exempelvis *Kulturmiljöregistret* ser vi problem med fornlämningarnas oklara och ibland felaktiga status samt att positioneringar inte har den precision som digitala användare idag kräver. Det kan bland annat handla om maskinföraren som vid en skogsavverkning eller markberedning förväntas hantera maskinen utan att skada fornlämningar.

Kulturmiljö i samhällsplaneringen

Kulturmiljö ingår idag i Länsstyrelsens samlade bedömning av kommunernas fysiska planering och i Länsstyrelsens rådgivning till kommunerna, vilket är en förutsättning för att kulturvärdena ska kunna tas tillvara i samhällsutvecklingen. Länsstyrelsen erbjuder kommunerna stöd för att ta fram kunskapsunderlag och utarbeta kulturmiljöprogram. Stödet omfattar en rad insatser som rådgivning om inriktning, metodval och kravställning vid upphandling av konsult samt i genomförandefasen. Därtill kan Länsstyrelsen delta i styrgrupper och bidra ekonomiskt genom kulturmiljövårdsmedel. Länsstyrelsen har utarbetat särskilda riktlinjer för det ekonomiska stödet. Några av förutsättningarna är att arbetet är politiskt förankrat i kommunledningen och att berörda förvaltningar fortlöpande deltar i arbetsprocessen med konsulten. Detta skapar en bred delaktighet och förståelse för såväl urval och värderingar som anvisningar och rekommendationer. Under 2021 har dialoger förts med flera kommuner och Länsstyrelsen har givit ekonomiska bidrag för två förstudier och ett påbörjat program i tre olika kommuner.

Länsstyrelsen har under 2021 fortsatt utbilda tjänstemän och politiker i kommuner i *Plan- och bygglagen och kulturvärden* samt konsulter, tjänstemän från Region Dalarna och personal från Dalarnas museum. Det är en webbaserad utbildningsserie framtagna av Boverket, Riksantikvarieämbetet och länsstyrelserna. Syftet är att bidra till en mer effektiv och rättssäker tillämpning av PBL genom en bättre och enhetlig kunskap om hantering av gestaltnings- och kulturmiljöfrågor. Utbildningen har hållits i form av handledda workshops, de flesta digitalt. Läs mer i avsnittet Hållbar samhällsplanering och boende, sid. 39-44. Boverket har gjort en uppföljning av utbildningen som visar att cirka 32 procent av landets 290 kommuner hittills deltagit. Responsen i landet har varit positiv trots omställning till digitala möten under pandemin och strategiskt bidrar utbildningen till ökad kunskap om kulturvärden som viktiga delar i ett framgångsrikt kulturmiljöarbete i kommunerna.

Dalarnas arkitekturråd

Länsstyrelsen leder Dalarnas arkitekturråd som i övrigt består av företrädare från Region Dalarna, kommunerna, Trafikverket, Högskolan Dalarna, Byggdiallog Dalarna, Läns museet, Svensk Form Dalarna, Sveriges arkitekter Gävle Dala, Konst i Dalarna samt adjungerande. Rådets syfte är att utveckla det regionala samarbetet i genomförandet av den nationella politiken för gestaltad livsmiljö. Rådet har bland annat genomfört rådsmöten, en utställning och föreläsningar för kunskapspridning. Länsstyrelsen har också under året gemensamt genom Dalarnas arkitekturråd lämnat synpunkter på den regionala utvecklingsstrategin kopplat till den nationella politiken. Länsstyrelsens insatser genom rådet har uppmärksamats nationellt vilket resulterat i flera framträdanden i andra län och på nationell nivå. Läs mer i avsnittet Hållbar samhällsplanering och boende, sid. 39-44.

Skydd av kulturmiljöer

Kulturmiljövårdsmedel är det effektivaste påverkansmedlet Länsstyrelsen har för bedriva vård och utveckling av kulturmiljöer. Genom bidragen kan särskilt värdefulla miljöer vårdas. Pengarna ger inte bara riktning för det antikvariska arbetet utan leder till samverkan och samarbeten med olika parter och uppmuntrar till stora egeninsatser från fastighetsägares sida. Några exempel från året är restaureringen av

grundmurarna till det senmedeltida cisterienserklostrets kyrka i Kloster, Hedemora, upprustningen av Faltenbergs hytta, Smedjebacken och renoveringen av dalmålningar i KusOllas gård, Rättvik samt bidrag till ett byggnadsvårdsläger på Malingsbo herrgård i Smedjebacken.

Länsstyrelsen bedriver ett omfattande informations- och kunskapsarbete eftersom det är av central betydelse för kulturmiljövården och de mål vi arbetar mot. Ett bra exempel är den digitala broschyren *Bygga på landsbygden och i byar* som färdigställdes under året. Broschyren vänder sig i första hand till allmänheten. Den uppmärksammar landskapets kulturmiljövården och ska vara vägledande vid ny- och ombyggnation inom värdefulla bymiljöer. Broschyren har tagits fram genom ett samarbete med Dalarnas museum, åtta kommuner och Länsstyrelsen.

Länsstyrelsens arbete med att minska skadorna på lämningar i skogsbruket pågår genom hänsynsvägledning inom ärendehandläggningen, men också genom att årligen erbjuda hänsynsutbildningar till skogsföretag och verksamma personer inom skogsbruket. Utbildningarna är resultatet av ett nära samarbete med Skogsstyrelsen. Den gemensamma strategin är att utbildningar och olika typer av direkta informationsinsatser ska bidra till att skogsbranschen i betydligt högre utsträckning själva ska kunna hantera hänsynen och minska skadorna på kultur- och fornlämningar. Effekten av hänsynsarbetet 2021 är svårt att kvantifiera, men det positiva gensvaret från verksamma inom skogsbranschen har varit stort.

Länsstyrelsen har tagit fram och fastställt en ny *Byggnadsminnesstrategi* under året. Strategin anger inriktning för hur Länsstyrelsen i Dalarnas län ska jobba med byggnadsminnesinstrumentet vad gäller urval, värdering, arbetsprocess, uppföljning och information. I Dalarnas län finns i dagsläget 99 byggnadsminnen med sammanlagt 564 byggnader och dessutom sex statliga byggnadsminnen. Under året har Länsstyrelsen beslutat om ett nytt byggnadsminne, Sahlbergsska gården i Hedemora innerstad. Av de befintliga byggnadsminnena har fokus under året legat på restaurering och informationsinsatser av Rommehedsläget, Falu gruva, Stabergs bergsmansgård, Norns bruk, Hildasholm, Kockes hemfäbod, Olnispagården, Danielsgården, Norrboda Gammelstad, Spiksmedjan i Dådran samt Nya porfyverket i Älvdalen. Genom insatserna förväntas byggnaderna kunna bevaras och visas för besökare. Arbetet anknyter till första, andra och fjärde kulturmiljömålet samt till miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö och sker i nära samverkan med fastighetsägare och förvaltare.

Sammanfattningsvis är Länsstyrelsens tillsynsverksamhet inom kulturmiljö till övervägande del ärendestyrd och handlar främst om att följa upp fattade beslut. Tillsynsvägledning i form av information och hänsynsanvisningar ges i stor utsträckning när det gäller skogsbruksärenden och åtgärder på byggnadsminnen. Arbetsbelastningen har dock lett till nödvändiga prioriteringar som innebär att Länsstyrelsen idag gör mycket lite systematisk tillsyn för att följa upp att lagskyddade fornlämningar och byggnadsminnen inte skadas.

Kunskapsuppbyggnad

Länsstyrelsen är en viktig aktör i det uppdragsarkeologiska systemet genom att ange inriktning och ramar för arkeologiska undersökningar inför planerade exploateringar. Därigenom ges förutsättningar för att undersökningarna ska ge ny relevant kunskap och bidra till det andra och tredje kulturmiljömålet till en samhällsekonomiskt rimlig kostnad. Under 2021 har ett 40-tal undersökningar genomförts i länet efter beslut av Länsstyrelsen. Genom ett samarbete med Dalarnas museum, där Länsstyrelsen även bidrar ekonomiskt, påbörjades 2021 arbetet med att skapa en geografisk databas över alla genomförda arkeologiska undersökningar inom världsarvsområdet, ett *Världsarvs-GIS*. Arbetet som i sitt initiala skede består i att registrera undersökningarna beräknas vara klart under det första halvåret 2022. GIS-databasen ska underlätta och öka kvaliteten på Länsstyrelsens ärendehantering, ge underlag till Falu kommuns samhällsplanering samt fungera som en ingång för både forskning och i levandegörandet av de arkeologiska kunskaperna.

I anslutning till Länsstyrelsens arbete med den *Nationella planen för vattenkraft (NAP)* har översiktliga kunskapsunderlag för kulturmiljö tagits fram, bland annat för Siljans biflöden, då kulturmiljövärdena ses som en viktig del i att åstadkomma ett bra resultat. Läs mer i avsnittet Naturvård och miljöskydd, sid 64-75.

Kulturmiljöunderlag har också tagits fram inför arbetet med återställning av vattendrag efter flottningsepoken för att möjliggöra en större biologisk mångfald. Underlagen används för att väga nyttan med vattenvårdsåtgärder mot konsekvenserna för kulturmiljön. Under 2021 har arbetet koncentrerats på Rotälvens avrinningsområde, Aspvaslan samt Stora Tandån. Läs mer i avsnittet Naturvård och miljöskydd, sid 64-75.

Fäbodrar är en mycket karaktäristisk och uppskattad kulturmiljö i Dalarna. Få fäbodrar är aktiva, en del är helt övergivna och många används numera som fritidsställen. Den ålderdomliga bebyggelsen på fäbodvallarna är fortfarande ett dominerande drag, men stora delar av de gamla inägomarkerna är idag avverkningsbar skogsmark. Länsstyrelsen har under året drivit ett projekt för att kartlägga och registrera fäbodarna i det nationella *Kulturmiljöregistret* i syfte att göra dem kända så att hänsyn ska tas vid skogsavverkning och andra skogliga åtgärder.

Besöksmålutveckling och Världsarvet Falun

Projektet *Bruk 2.0 – hållbar platsutveckling* (Natur- och kulturturism i Bergslagens industriella kulturarv) bygger vidare på projektet *Bergslagssatsningen Kultur och Turism*. Projektet har drivits av intresseföreningen *Bergslaget* och med länsstyrelserna i Dalarna, Västmanland och Örebro som medverkanden. I Dalarna har även regionen deltagit och delfinansierat projektet. Arbetet som genomförts 2019-2021 har inriktats på platsutveckling av Bergsmanslandskapet inom Världsarvet Falun, Silverringen i Sätters kommun och Husbyringen i Hedemora kommun. Inriktningen har varit utbud, tillgänglighet, paketering och entreprenörskap genom Visit Dalarnas försorg. Utvecklingsfokus har legat på utomhusverksamhet, som cykling, vandring och paddling i kulturmiljöerna. På Stabergs bergsmansgård har en barnsliga utvecklats som ska göra historien tillgänglig och attraktiv för barn och barnfamiljer.

Världsarvet Falun är av central betydelse för kulturmiljövården både i Falu kommun och i länet och av högsta prioritet för Länsstyrelsens kulturmiljöarbete. Länsstyrelsen samordnar arbetet med de övriga parterna i Världsarvsrådet (Falu kommun, Stiftelsen Stora Kopparberg, Dalarnas museum, Visit Dalarna, Högskolan Dalarna och Världsarvets vänner) samt utvecklar världsarvets unika värden genom ärendehandläggning, kulturmiljöbidrag och i samhällsplaneringsfrågor.

Den nya nationella världsarvsstrategin har givit ett ökat fokus på världsarvets värden och den samverkan som Länsstyrelsen deltar i inom *Världsarvet Falun*. Under 2020-2021 har processen pågått med att effektivisera Världsarvsrådets arbete och utarbeta en ny sexårig förvaltningsplan. Målet med processen har varit att parterna ska samverka i stor omfattning och samordna sina insatser för att bevara, utveckla och kommunicera världsarvets värden. Syftet är att bredda engagemanget och arbetet inom världsarvet, eftersom det är en viktig profilfråga för Falun och regionen samt en utvecklingskraft inom Agenda 2030-arbetet. En delvis ny organisation har skapats och den nya förvaltningsplanen har beslutats. Besöksnärsprojektet *Stärka världsarv* har fungerat som ett stöd och pådrivare i detta utvecklingsarbete. Projektet utgår från UNESCO:s *World Heritage Sustainable Tourism Toolkit* för att stärka en hållbar utveckling av svenska och nordiska världsarv och syftet var att pröva metoden i sin helhet under svenska förhållanden och med *Världsarvet Falun* som pilot. Projektet genomfördes 2019 fram till juni 2021 och drevs av Visit Dalarna i samarbete med världsarvets parter, Region Dalarna, Riksantikvarieämbetet och Tillväxtverket. Projektet resulterade under året i flera workshops, en rapport över besöksmålsutveckling av *Världsarvet Falun* samt en handbok för hur verktygen kan användas vid de övriga svenska världsarven och andra större besöksmål.

Inom världsarvet bedriver Länsstyrelsen fornvård i samarbete med Skogsstyrelsen och Stiftelsen Stora Kopparberget. Länsstyrelsen ger också stöd till många upprustningar av kulturhistoriska byggnader och miljöer.

Resultatbedömning

Länsstyrelsen arbetar på bred front med kulturmiljöfrågor med gott resultat och ser en stor styrka i de samarbeten som genereras, mångfalden av kulturmiljöer som berörs och de många och olikartade åtgärder som görs. De nationella kulturmiljömålen och miljömålen styr i hög grad verksamhetens inriktning och prioriteringar.

Länsstyrelsen ser en positiv utveckling där kulturmiljöfrågor vunnit insteg i flera andra ärendeslag och där kulturvärden i större utsträckning än tidigare tas tillvara i samhällsutvecklingen. En trend är ökade förväntningar på kulturmiljöarbetet, vilket visar sig i ett ökat internt och externt ärendeflöde och fler arenor där kulturmiljökompetens från Länsstyrelsen efterfrågas, men de ökade behoven behöver även fortsättningsvis vägas mot tillgängliga resurser.

Samhällsskydd och beredskap

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p8 Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap	Länsstyrelseinstruktion
7§ Geografiskt områdesansvar enligt förordningen (2015:1052)	Länsstyrelseinstruktion
1B1 Civilt försvar och beredskapsplanering	Regleringsbrev
1B2 IT- incidenter	Regleringsbrev
3E4 Kompetensinsats riskbaserat informationssäkerhetsarbete	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet omfattar skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar. Uppgifterna och uppdragen följer dels av lagar och förordningar, dels särskilda uppdrag från regeringen. De viktigaste uppgifterna och uppdragen är:

- Geografiskt områdesansvar för krisberedskapen på regional nivå. Det innebär att vi ska sammanställa regionala risk- och sårbarhetsanalyser, samordna planering inför fredstida kriser och samordna hantering under fredstida kriser, samt ansvara för samlade lägesbilder under fredstida kriser.
- Högsta civila totalförsvarsmyndighet i länet. Det innebär att vi ska verka för samordning av planering och för att det civila försvaret agerar samordnat under höjd beredskap.
- Ansvar för räddningstjänst och sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen från kärnteknisk anläggning.
- Vid behov överta ansvaret för kommunal räddningstjänst.
- Ständigt ha en tjänsteperson i beredskap och en förmåga att snabbt upprätta en krisledningsorganisation.
- Uppföljning av kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar.
- Bevaka riskhänsyn i samhällsplaneringen.

Till följd av den pågående covid-19-pandemin har länsstyrelserna därutöver fått ytterligare ett antal särskilda regeringsuppdrag att hantera inom ramen för detta verksamhetsområde. Dessa uppdrag har redovisats fortlöpande. Länsstyrelsernas övergripande arbete med dessa uppdrag redovisas under rubriken Övrig redovisning nedan i årsredovisningen. I övrigt redovisas i detta verksamhetsområde information av väsentlig betydelse när det gäller dessa uppdrag.

De övergripande målen för samhällets säkerhet är att värna samhällets funktionalitet och att värna vår förmåga att upprätthålla våra grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter.

Målet för *skydd mot olyckor* är att i hela landet ge människors liv, hälsa, egendom och miljö ett – med hänsyn till de lokala förhållandena – tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor.

Målen för samhällets *krisberedskap* är att:

- minska risken för olyckor och kriser som hotar vår säkerhet

- värna människors liv och hälsa och grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter genom att upprätthålla samhällsviktig verksamhet och hindra eller begränsa skador på egendom och miljö då olyckor och krissituationer inträffar.

Mål för det *civila* försvaret är att ha förmåga att:

- värna civilbefolkningen
- säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna
- upprätthålla en nödvändig försörjning
- bidra till det militära försvarets förmåga vid väpnat angrepp eller krig i vår omvärld
- upprätthålla samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar och bidra till att stärka försvarsviljan
- bidra till att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället i fred
- med tillgängliga resurser bidra till förmågan att delta i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När Länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar vi också till genomförandet av Agenda 2030.

Mål för Seveso-tillsyn är att:

- värna civilbefolkningen från allvarlig skada och dödsfall
- förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor
- säkerställa en nödvändig skyddsnivå ur miljö- och säkerhetssynpunkt
- uppmärksamma ledning och personer som ansvarar för säkerheten om vikten av att kontinuitetsplanera verksamheter
- säkerställa att anmälan och handlingsprogram (lägre kravnivå) respektive tillstånd och säkerhetsrapporter (högre kravnivå) upprättas samt att information till allmänheten finns tillgänglig via kommunens hemsida
- säkerställa att den kommunala räddningstjänsten har kunskap, bemanning och beredskap för Seveso-olyckor.

Verksamhetens resultat

Verksamhetsområdet Geografiskt områdesansvar för krisberedskapen på regional nivå har stärkts genom att Länsstyrelsens arbete med samordning av coronasituationen och övriga insatser. Dessa har omfattat stöd till kommuner, kommunledningar och regionala offentliga och privata aktörer med samlad lägesbild i coronasituationen, kring sociala risker i vardagen samt förebyggande samordning och samverkan inför och under olika turistsäsonger och inför omfattande evenemang i länet. Utöver det har direkta utbildnings- och samordningsinsatser riktade till specialister och ledning i kommuner stärkt detta verksamhetsområde.

Verksamhetsområdena kring uppföljningen av kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar har stärkts under året, liksom bevakningen av riskhänsyn i samhällsplaneringen. Detta har gjorts genom utbildning av specialister i kommunerna liksom av ledningen i dessa. Uppföljningen av riskhänsynen i samhällsplaneringen har gjorts genom deltagande i Länsstyrelsens ärendeberedning kring kommunala detalj-

och översiktsplaner. Sammantaget har dessa insatser stärkt robustheten i kommunernas respektive verksamhets- och geografiska områden.

Som högsta civila totalförsvarsmyndighet i länet har verksamhet som inventering av vissa objekts och verksamhetsområdets skyddsbehov, övningsverksamhet med Försvarsmakten samt samordning av en regional grupp för återetableringen av Dalregementet stärkt målen för det civila försvaret avseende delmålen att säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna och bidra till det militära försvarets förmåga vid väpnat angrepp eller krig i vår omvärld.

Ansvar för räddningstjänst och sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen från kärnteknisk anläggning har stärkts genom utvecklad beredskapsplanering i samverkan med Länsstyrelsen i Uppsala län kring kärnkraftverket i Forsmark.

Länsstyrelsen har följt upp avtal med presumtiva regionala räddningsledare och uppdaterat de styrdokument som omfattar krishantering och räddningstjänst, vilket stärkt verksamhetsområdet.

Länsstyrelsen ska ständigt ha en tjänsteperson i beredskap (TiB) och en förmåga att snabbt upprätta en krisledningsorganisation. Dessa förmågor har stärkts genom att TiB varje vecka, utöver den kris- respektive samordningsstab som funnits upprättad under året för coronasituationen, genomfört provlarm samt samverkans- och samordningsmöten med gemensam lägesbild med länets kommuner och regionala aktörer.

På grund av resursbrist (resurser har omprioriterats till andra uppgifter inom Länsstyrelsen) har Länsstyrelsen endast genomfört tillsyn av länets Seveso-anläggningar som klassas som högre. Tillsyn på anläggningar på lägre nivå har skjutits fram till 2022 då en förstärkning av resurser planeras. Under året har även en verksamhet sökt nytt miljöbalkstillstånd som prövats i Mark- och Miljödomstol där Seveso-aspekten hanterats. Samverkan sker med Räddningstjänst och kommunala miljökontor för att planera tema/fokus i den årliga tillsynen och dessa myndigheter inbjuds även att delta i tillsynen som under 2021 till stora delar skett digitalt.

Nyckeltal

Nyckeltal: Samhällsskydd och beredskap (45)	År 2021	År 2020	År 2019
Antal årsarbetskrafter totalt	15,3	16,3	11,5
Antal årsarbetskrafter kvinnor	6,1	7,9	6,5
Antal årsarbetskrafter män	9,2	8,4	5,0
Antal ärenden, inkomna och upprättade	231	289	233
Antal beslutade ärenden	222	247	205
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	51	32	25
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	18 606	22 230	17 046
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0

Antalet årsarbetskrafter kvinnor har under året minskat och män ökat. Antalet ärenden är något minskade, detta beror i huvudsak på att Länsstyrelsen inte längre har ansvar för tillsyn av kommunerna enligt lag om skydd mot olyckor. De minskade verksamhetskostnaderna härrör i vissa vakanser samt att situationen med covid-19 gjort att avsevärt mindre insatser kunnat fullföljas i regionala utvecklingsprojekt under året.

Resultatindikatorer

Länsstyrelserna har valt att inte ha några resultatindikatorer för verksamhetsområdet i årsredovisningen.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med riskbaserat informationssäkerhetsarbete

Syftet med uppdraget är att genomföra en särskild kompetenshöjande insats för att stödja varje länsstyrelse i arbetet med att leda ett riskbaserat systematiskt arbete med informationssäkerhetsarbete. Viktiga utgångspunkter är en gemensam policy för informationssäkerhet och ansvarsförhållandena i länsstyrelsernas gemensamma samverkan. Målgruppen är länsstyrelsernas högsta ledning och insatsen består av en teoretisk del och en praktisk övning som involverar respektive myndighets informationssäkerhetsorganisation. Arbetet startade efter regeringsbeslut under november 2021 och kommer att avslutas under 2022 i nära anslutning till att förslaget till en gemensam informationssäkerhetspolicy lyfts till landshövdingemötet i början av 2022.

Länsstyrelsernas organisation och system för säkerhets- och signalskydd

Länsstyrelserna har under de senaste åren arbetat intensivt såväl internt på de egna myndigheterna, som i gemensamma insatser för att snabbt öka vår förmåga inom civilt försvar, signalskydd, och säkerhetsskydd. Inom ramen för totalförsvarsplaneringen har kravet på länsstyrelsernas förmåga att skydda säkerhetskänslig verksamhet ökat högst väsentligt. Länsstyrelserna har med anledning av detta skapat en stabil organisation och ett system för säkerhets- och signalskydd och en utvecklingsplan som sträcker sig mellan 2021-2025. Väsentliga utvecklingsaktiviteter av informationssystem för att skapa förmåga att hantera och skydda säkerhetsskyddsklassificerad information har dock inte kunnat prioriteras under 2021.

Prestationer och effekter

Utveckling av elförsörjning

Länsstyrelsen har lett ett arbete med att ta fram en färdplan för trygg, robust och avbrottsfri elförsörjning i Dalarna, baserat på scenariieberäkningar för framtida behov. Arbetet har ökat kunskapen och medvetenheten om utmaningarna vad gäller elförsörjning, vilket lett till att samverkan inom området stärkts med vilja att bedriva gemensamt utvecklingsarbete.

Stöd till kommuner och aktörer i det geografiska området

Under 2021 har Länsstyrelsen följt upp och stöttat kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar. Länsstyrelsen har utöver omfattande samverkans- och krisledningssamordningsmöten kring coronasituationen med kommuner och regionala offentliga- och näringslivsaktörer, genomfört digitala möten med alla 15 kommunledningar. Utifrån informationen på ledningsnivå, har Länsstyrelsen fått en samlad regional bild av länets förmåga att förebygga, motstå och hantera samhällsstörningar.

Länsstyrelsen har genomfört stabsmetodikutbildning för kommunerna under både våren och hösten samt utbildning inom WIS och Rakel under hösten. Länsstyrelsen har med korrigering för hantering av coronasituationen, följt den årsplanering som har varit mycket uppskattad av kommunerna och som har distribuerats till kommuner och andra relevanta aktörer i länet för att en god planering och synkronisering av aktiviteter ska genomföras. Länsstyrelsen gör denna årsplanering avseende krisberedskap, totalförsvarsplanering, säkerhetsskydd, förebyggande arbete kopplat mot sociala risker och brottsförebyggande arbete. Länsstyrelsen har utifrån den samlade informationen till och från kommunledningarna fått ökad kunskap om kommunernas arbete med krisberedskap, civilt försvar och sociala risker. Kommunernas eget arbete har stärkts genom stöd och utbildningar i stabsarbete, lägesbild och kriskommunikation samt genom hanteringen av coronasituationen där kommunens verksamheter har stöttats men även prövats långsiktigt.

Stöd till kommunernas informationssäkerhet och säkerhetsskydd

Länsstyrelsen har utbildat kommunal personal i administrativa rutiner och säkerhetsskydd för att vidmakthålla och utveckla kommunernas kompetens i dessa områden. Vi har startat ett nätverk inom signalskydd och säkerhetsskydd för att med de gemensamma kompetenserna skapa ett säkrare Dalarna.

Syftet är att skapa förutsättningar och stöd för deltagarna att ha ett systematiskt säkerhetsskyddsanalysarbete, ett fungerande signalskydd, inarbetade rutiner för behandling av säkerhetskänslig information och kunna delge adekvat omvärldsbevakning till varandra. Inom ramen för nätverkets syften har Länsstyrelsen genomfört utbildning och gett metodstöd i genomförande av kommunernas säkerhetsskyddsanalysarbete. Resultatet har blivit att kommunerna börjat göra säkerhetsskyddsanalyser och tagit fram styrande dokument för hur säkerhetskänslig information ska skyddas, vilket leder till att vi säkrare kan delge varandra information inom totalförvarsplaneringen.

Stöd till och totalförvarsplanering med Försvarsmakten

Länsstyrelsen har samordnat regelbundna avstämningsmöten med Försvarsmakten kring planläggning av totalförsvaret samt övningsverksamhet. Detta har omfattat uppdragen skyddsvärden och samhällsviktig verksamhet samt samordnat planeringen för totalförvarsövning Gränsland, där den militära delen är genomförd inklusive en del med civil-militär samverkan. Gränsland är flera delövningar i gränsförsvaret och räddning i flyghaveri vid Scandinavian Mountains Airport, där även gränsöverskridande moment är genomförda digitalt med Gränsräddningsrådet mellan länen Dalarna och Värmland samt Fylket i inlandet i Norge. Länsstyrelsens samarbeten med Försvarsmakten och gränsaktörerna mot och i Norge har resulterat i höjd förmåga lokalt och regionalt samt en fördjupad kunskap i totalförvarsplaneringsprocessen, fördjupad ömsesidig förståelse i totalförvarsplaneringen, ökad regional ledningsförmåga och konkreta civil-militära samarbeten inom exempelvis utbildning i stabsmetodik samt CBRNE-frågor.

IT-incidenter

Länsstyrelsen har inte haft några IT-incidenter. De incidenter som vi har hanterat är personuppgiftsincidenter. Dessa har rapporterats enligt skriftlig rutin, som återfinns i Länsstyrelsens säkerhetshandbok, till länsstyrelsernas nationella organisation för dataskydd (NOD). Orsakerna till personuppgiftsincidenter har varit mejl som skickats till fel mottagare samt borttappade telefoner.

Översvämnings- och dammsäkerhet samt kärnenergiberedskap

Länsstyrelsen har färdigställt riskhanteringsplanen för Falu tätort för åren 2022-2027 enligt Förordning (2009:956) om översvämningsrisker. Som en åtgärd i riskhanteringsplanerna för 2015-2021 har Länsstyrelsen i samarbete med kommunerna tagit fram och skickat ut en folder om översvämningsrisker, eget ansvar och förebyggande åtgärder till boende och fastighetsägare i tätorterna Falun, Vansbro och Malung. Länsstyrelsen har genomfört vår- och höstmöte med Älvgruppen för Dalälven på distans. I samband med skyfallet i augusti och höga flöden i Västerdalälven i september-oktober genomfördes även samordnings- och samverkansmöten i denna grupp. På uppdrag av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och utifrån Förordning (2009:956) om översvämningsrisker har Länsstyrelsen genomfört utredning av konsekvenser och hantering av dessa översvämningsrisker. Länsstyrelsen har deltagit i tematräffar och samverkansmöten med länsstyrelser, kommuner och Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) avseende beredskapsplanering för kärnteknisk olycka vid Forsmark, då Avesta kommun föreslås ingå i den nya planeringszonen. De nya beredskapszonerna ska vara implementerade i svensk beredskapsplanering senast den 1 juli 2022.

Kriskommunikation

Tillsammans med MSB har Länsstyrelsen genomfört kunskapshöjande föreläsningar för kriskommunikatörer, kommunledningar och länets inriktnings- och samordningsfunktion (ISF), inom området informationspåverkan. Länsstyrelsen har under året genomfört ett trettiotal samverkanskonferenser och fyra erfarenhetsutbytesdagar med länets kriskommunikatörsnätverk. Under året har Länsstyrelsen lanserat podcasten "Krislådan". Tre avsnitt har publicerats under året. Syftet är att sprida kunskap om de hot och risker som finns i länet och stärka allmänhetens egenberedskap. Det nära samarbete som pandemin har inneburit mellan länets aktörer har ökat vår förmåga till samordning av information till media och allmänhet.

De insatser som gjorts för utbildning i kommunikation och informationspåverkan, av både allmänheten och ledande personer, bedöms ha höjt medvetenheten om informationsoperationer och de hot som finns samt ökat förmågan att hantera dem i länet.

Tillsammans med Folkhälsomyndigheten, MSB och det länsstyrelsegemensamma samordningskansliet har utveckling och samordning av kommunikationsinsatser genomförts av länsstyrelserna. Insatserna har resulterat i samordnad och likvärdig information mellan den regionala nivån och andra centrala aktörer i pandemihanteringen samt att kommunikationsinsatser till allmänheten samordnats, stärkts och utvecklats.

Sociala risker, brottsförebyggande och förebyggande arbete i samverkan FAS

Mycket av det brottsförebyggande arbetet sker inom ramen för det interna samarbetet Förebyggande arbete i samverkan FAS. Genom FAS stöttar Länsstyrelsen länets kommuner i att ta fram regelbundna lokala lägesrapporter samt sprider kunskap och erfarenheter genom regelbundna utbildnings- och nätverksdagar samt ett månatligt nyhetsbrev med information kring det förebyggande arbetet i länet.

Några exempel på insatser som genomförts under året är: regionala kunskaps- och samverkanskonferenser i samverkan mellan brottsförebyggande, krisberedskap, ANDTS med flera sakområden. Utöver det har alla kommuner fortsatt sin månadsvisa rapportering kring sociala risker till den regionala lägesbilden, som i sin tur utgjort grund för teman i regionala samverkanskonferenser i slutet av året. FAS-konferenser har genomförts på teman unga och narkotika, trygga skolor, webinarium inom ramen för Vinnovafinansierade projektet Trygga platser, nätverksträff för mellanstora städer i sju mellansvenska län med fokus på den kommande lagstiftningen gällande kommunernas brottsförebyggande ansvar, våldsbejakande extremism och anlagda bränder. Läs mer i avsnittet Folkhälsa, jämställdhet, integration med mera, sid. 84-91.

De samlade lägesbilderna kring sociala risker och samverkanskonferenserna inom FAS, har resulterat i en helhetsbild i respektive kommun över hela hotskalan och en stärkt möjlighet att för Länsstyrelsen och kommunerna göra kunskapsbaserade insatser för samverkan inom och mellan kommunerna i det förebyggande arbetet. FAS har även resulterat i ett utbyte av erfarenheter och stärkt kunskap om hur arbetet för att skolan ska bli säkrare och tryggare. Kunskapen har utvecklats och stärkts kring utvecklingen i våldsbejakande miljöer och vilka utmaningar som finns att hantera på lokal nivå, kring anlagda bränder samt utveckling av vår platssamverkansmodell och stärkt förmåga att tillämpa denna för att skapa säkra och trygga platser.

Resultatbedömning

Resultatet bedöms som gott, då hanteringen av coronasituationen krävt omfattande resurser från det ordinarie planerade kris- och totalförsvarsutvecklande arbetet. En återtagning är påbörjad av dessa ordinarie insatser sedan sensommaren och trenden är därför positiv.

Naturvård och miljöskydd

Avsnittet innehåller redovisningar och återsrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p9 Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd	Länsstyrelseinstruktion
6§ Verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling	Länsstyrelseinstruktion
14§ Miljöprövningsdelegation	Länsstyrelseinstruktion
15§ Vattendelegation	Länsstyrelseinstruktion
19§ Fjälldelegationen	Länsstyrelseinstruktion
1A4 Handlingsplan för grön infrastruktur	Regleringsbrev
1A6 Förorenade områden	Regleringsbrev
1A7 Cirkulär ekonomi	Regleringsbrev
1A8 Bevarandeplaner Natura 2000-områden	Regleringsbrev
1A9 Nationella planen för moderna miljövillkor	Regleringsbrev
1B3 Invasiva främmande arter	Regleringsbrev
1B4 Naturvård, artbevarande m.m.	Regleringsbrev
1D4 En hållbar rennärning och en gynnsambevarandestatus för stora rovdjur	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Nedanstående punkter sammanfattar delar av uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet.

- Samordna det regionala miljömålsarbetet, utarbeta åtgärdsprogram samt följa upp och redovisa det regionala läget för miljömålen. Utarbeta miljöövervakningsprogram och genomföra miljöövervakning.
- Samordna och stimulera arbetet med de nationella friluftslivsmålen samt samordna, stimulera och lämna bidrag till lokala naturvårdssatsningar och vattenvårdsprojekt.
- Skydda områden och arter genom kunskapsuppbyggnad, informationsspridning, samverkan, bekämpning av invasiva främmande arter, beslut om områdesskydd samt utarbetande av förvaltningsplaner och åtgärdsprogram.
- Bevaka och förvalta naturvärden i skyddade områden samt stimulera och underlätta för friluftslivets nyttjande genom information, anläggningar och leder.
- Besluta om tillstånd och dispenser avseende naturskydd, skydd för djur och växtarter, terrängkörning och vilthägn samt ansvara för samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken. Ansvara för tillsyn av områdesskydd, 12:6-samråd, dispenser och tillstånd, skydd av djur inklusive rovdjur, och växtarter, terrängkörning och vilthägn.
- Ansvara för prövning och tillsyn av vattenverksamhet och markavvattning, genomföra utredningar om allmänt fiskeintresse samt utarbeta regionala vattenförsörjningsplaner och medverka till beslut om vattenskyddsområden.
- Genom de fem vattenmyndigheterna samordna vattenförvaltningsarbetet samt utarbeta och besluta om förvaltningsplan, åtgärdsprogram och miljö kvalitetsnormer för vatten i respektive vattendistrikt.
- Ansvara för samråd, yttranden och tillstånd gällande mineralfyndigheter, miljöfarlig verksamhet, kemiska produkter och avfall.

- Planera och genomföra tillsyn, granska miljörapporter och besluta om miljöstraffavgifter och åtalansmälan avseende miljöfarlig verksamhet, kemiska produkter och avfall. Planera och genomföra tillsyn av gränsöverskridande avfallstransporter. Samordna, följa upp och utvärdera kommunernas tillsynsverksamhet inom miljö- och hälsoskydd.
- Kartlägga, undersöka, utreda och riskklassa förorenade områden. Regional samordning och tillsynsvägledning. Vidareförmedling av statliga bidrag för undersökning och sanering.
- Genomföra restaurering av försurade, näringsrika och värdefulla vatten.
- Ansvara för tillsynsvägledning inom naturvård, vattenverksamhet och miljöskydd.

Generationsmålet är det övergripande målet för miljöpolitiken och beskriver att vi till nästa generation ska lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. De 16 miljö kvalitetsmålen beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till.

Utöver miljömålen och dess preciseringar är nedanstående nationella mål av väsentlig betydelse för länsstyrelsernas miljöarbete:

- Senast 2015 ska alla miljöfarliga verksamheter med äldre tillstånd enligt miljöskyddslagen vara omprövade enligt miljöbalken.
- Tillsyn ska ske i sådan omfattning att den bidrar till att regelefterlevnaden överlag är god och att alla inkommande ärenden handläggs med tillfredsställande kvalitet.
- En effektiv och enhetlig miljötillsyn är avgörande för att säkerställa att en hållbar utveckling främjas som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö.
- Tillsynsvägledande myndigheter ska aktivt verka för samordning och samverkan i frågor om tillsynsvägledning. Länsstyrelserna ska ge tillsynsvägledning i länet.
- Det övergripande målet för friluftslivspolitikerna är att stödja människors möjligheter att vistas i naturen och utöva friluftsliv med allemansrätten som grund.
- Samtliga omprövningar av vattenkraft ska genomföras under en 20-årsperiod räknat från 2022.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När Länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar vi också till genomförandet av Agenda 2030.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetens resultat

Miljö och hälsoskydd

Den planerade tillsynen av miljöfarliga verksamheter har genomförts i stort enligt tillsynsplan.

I arbetet med att nå målet *Giftfri miljö* har Länsstyrelsen arbetat för att åtgärda ett stort förorenat område som har saknat fastighetsägare.

Länsstyrelsen och länets kommuner startade 2020 en regional miljösamverkan *Mitt miljösamverkan* som nu haft sitt första år tillsammans.

Under året har samverkansträffar för kommunala miljö- och hälsoskyddsinspektörer i Dalarna genomförts digitalt inom olika områden.

Handlingsplan för grön infrastruktur

Länet har sedan tidigare en regional handlingsplan för grön infrastruktur. Arbetet pågår nu med åtgärder i enlighet med planens åtgärdsprogram.

Förebyggande områden

I enlighet med regleringsbrevsuppdraget inom förebyggande områden har Länsstyrelsen identifierat ett antal fastigheter och områden där det finns verksamheter som helt eller delvis har ansvar för att åtgärda förebyggningen. Länsstyrelsen har prioriterat framtagande av ansvarsutredningar för dessa, vilket är en förutsättning för att kunna rikta krav mot en verksamhetsutövare att genomföra åtgärder.

Cirkulär ekonomi

Cirkulär ekonomi kommer in i många av Länsstyrelsens verksamhetsområden. Mer information om olika insatserns effekter kan hittas under andra områden i årsredovisningen. En länsstyrelsegemensam enkät som Länsstyrelsen i Dalarnas län besvarat under hösten visar att myndigheten bidrar till åtgärder inom samtliga fyra fokusområden i regeringens strategi.

Invasiva främmande arter

I Dalarna omfattas jättebalsamin och jätteloka (landlevande växter), smal vattenpest (vattenväxt) och signalkräfta. Länsstyrelsen riktar även insatser mot blomsterlupin. Arten omfattas inte av lagstiftningen men kan ha stor negativ påverkan på blomrika gräsmarker.

Naturvård, artbevarande med mera

Samverkan pågår mellan Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen när det gäller artskydd i skogen. Arbetet i enlighet med åtgärdsprogram för hotade arter och pollinatörer pågår. Länets kännedom om vilda pollinatörer har ökat under året.

Nationella planen för vattenkraft (NAP) och bevarandeplaner

Ett övergripande dokument för arbetet med omprövning av vattenkraften har färdigställts och arbetet med bevarandeplanerna har påbörjats.

Vattenförvaltning, miljöövervakning och åtgärdsarbete

Länsstyrelsen arbetar utifrån Vattenmyndigheternas planering av insatser och det nya regionala programmet för miljöövervakning har sätts.

Dammsäkerhet

Länsstyrelsen har deltagit i Svenska kraftnäts tillsynsprojekt gällande avvikelserapportering i årsrapporterna för de dammägare i länet som har säkerhetsklassade dammar samt bedrivit tillsynsarbete på större dammar. Under hösten orsakade kraftigt regn mycket höga flöden i delar av länet som bland annat ledde till problem för ett antal dammar med behov av tillsynsinsatser.

Fjälldelegation

Länsstyrelsen i Dalarnas län ingår i fjälldelegationen tillsammans med övriga fjällän. Under året har Länsstyrelsen varit ordförandelän.

Miljöprövningsdelegationen

Miljöprövningen har väl genomarbetade rutiner för arbetet och genomför en rättssäker och effektiv miljöprövning.

Nyckeltal

Nyckeltal: Naturvård och miljöskydd (50–58)	År 2021	År 2020	År 2019
Antal årsarbetskrafter totalt	90,4	86,9	83,6
Antal årsarbetskrafter kvinnor	48,6	44,5	42,0
Antal årsarbetskrafter män	41,8	42,4	41,6
Antal ärenden, inkomna och upprättade	3 869	3 828	3 036
Antal beslutade ärenden	3 785	3 722	3 167
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	150	148	150
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	120 135	110 338	106 106
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	43 745	30 767	50 054

Verksamhetskostnaderna har ökat tack vare tillskott till miljöprövningsverksamheten (väskod 55), påbörjat arbete med den Nationella planen för vattenkraft (väskod 53) samt genom en ökad finansiering för skydd och förvaltning av värdefull natur vilket resulterat i fler årsarbetskrafter (väskod 51). Bidragsökningen kan hänföras till att Länsstyrelsen under året lämnat bidrag till SGU som huvudman för åtgärder på de förorenade områdena vid Fredriksbergs pappersbruk och till åtgärdsförberedelser vid Stollbergs gruva.

Resultatindikatorer

Länsstyrelserna har omfattande uppgifter och uppdrag inom verksamhetsområdet. Indikatorerna i tabellen nedan är framtagna för att i årsredovisningen följa upp relevanta nationella mål inom naturvård och miljöskydd. Indikatorerna i tabellen har tydliga kopplingar till länsstyrelsernas uppdrag och bidrar till att ge information av väsentlig betydelse till regeringen.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2021	År 2020	År 2019
Antal miljöfarliga verksamheter där ursprungstillståndet är från Miljöskyddslagen, dvs tillståndet är äldre än 20 år	Senast 2015 ska alla miljöfarliga verksamheter med tillstånd enligt Miljöskyddslagen vara omprövade enligt Miljöbalken	Miljöprövning	NikITA ¹⁾	0	6 (varav två vilande)	6 (varav två vilande)	6 (varav två vilande)
Areal strikt skyddad natur (ha nationalparker (NP), naturreservat (NR), naturvårdsavtal (NVA), biotopskyddsområden (BSO)) totalt i länet	Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Myllrande våtmarker, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, Storslagen fjällmiljö, Ett rikt växt- och djurliv	Verka för att miljömålen nås (6§ länsstyrelseinstruktionen)	NVR (Naturvårdsregistret) ²⁾	Saknas ³⁾	334 413	332 082	330 321
Tillkommande areal skyddad natur för året:	Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Myllrande våtmarker, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, Storslagen fjällmiljö, Ett rikt växt- och djurliv	Verka för att miljömålen nås (6§ länsstyrelseinstruktionen)	NVR (Naturvårdsregistret) ²⁾	Saknas ³⁾	2331	1761	6350
Varav hav	Hav i balans och levande kust och skärgård, Ett rikt växt- och djurliv	Verka för att miljömålen nås (6§ länsstyrelseinstruktionen)	NVR (Naturvårdsregistret) ²⁾	Saknas ³⁾			

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2021	År 2020	År 2019
Varav skog	Levande skogar, Ett rikt växt- och djurliv	Verka för att miljömålen nås (6§ länsstyrelseinstruktionen)	NVR (Naturvårdsregistret) ²⁾	Saknas ³⁾	1723	1392	4374
Varav sjö och vattendrag	Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt växt- och djurliv	Verka för att miljömålen nås (6§ länsstyrelseinstruktionen)	NVR (Naturvårdsregistret) ²⁾	Saknas ³⁾	35	130	207
Varav våtmark/myr	Myllrande våtmarker, Ett rikt växt- och djurliv	Verka för att miljömålen nås (6§ länsstyrelseinstruktionen)	NVR (Naturvårdsregistret) ²⁾	Saknas ³⁾	287	181	1458

1) Ärendehanteringssystem, Länsstyrelsen

2) Utdrag från Naturvårdsverkets system

3) Länsstyrelsen har inte tagit fram något målvärde för den länsstyrelsegemensamma resultatindikatorn

Strikt skyddade områden ökar successivt varje år. Områden där markåtkomsten är klar är fler än de områden som hunnit få ett formellt skydd. Länsstyrelsen arbetar med att fatta beslut för dessa områden. Siffrorna inbegriper inte naturvårdsavtal.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med miljömålen (RUS)

Regional utveckling och samverkan i miljömålssystemet (RUS) är samverkansorgan för det regionala miljömålsarbetet. Utifrån visionen, att miljömålen är uppnådda genom samverkan och effektiva insatser som förverkligar Agenda 2030, bidrar RUS till en tydligare uppföljning av miljömålen och till att åtgärdsarbetet intensifieras och följs upp. Vidare förstärker och tydliggör RUS länkarna mellan nationell, regional och lokal nivå i miljömålsarbetet.

Exempel på väsentliga insatser under året är:

- Samordning och utveckling av miljömåluppföljningen och insatser inom miljöinformationsförsörjning.
- Projekt inom olika sakområden, särskilt strategisk samhällsplanering, målkonflikter synergier skog, cirkulär ekonomi, länstransportplanering och hållbar konsumtion.
- Vägledning åtgärdsprogram, miljömålsintegrering och genomförande av förändringsledningskurser för olika verksamheter. Fortsatt implementering av uppföljningsverktyget Åtgärdswebb för miljömålen.
- Samordning av arbetet i Miljömålsrådet och med Agenda 2030.
- Kommunnätverk med vägledning och workshop om näringslivets miljömålsarbete.
- Medarrangör av digitala miljömålsdagar och två regionala miljömålskonferenser.

Flera av insatserna sker i samverkan med Länsstyrelsernas energi- och klimatsamordning (LEKS) och olika chefsnätverk.

Prestationer och effekter

Miljö och hälsoskydd

Den planerade tillsynen av miljöfarliga verksamheter har genomförts i stort enligt tillsynsplan. Liksom under 2020 har årets tillsyn främst skett digitalt. Flera av länets större A-verksamheter har påbörjat, eller genomfört, en omprövning av sina tillstånd enligt miljöbalken i Mark- och miljödomstolen, ett arbete som tillsynsmyndigheten ser mycket positivt på då moderna miljötillstånd har en större koppling till de nationella målen och ger bättre förutsättningar för att de nås.

Länsstyrelsen har även prioriterat information till företag och länets kommuner om de förändringar som skett inom avfallslagstiftningen och kring beslutade BAT-slutsatser.

Länsstyrelsen och länets kommuner startade 2020 en regional miljösamverkan Mitt miljösamverkan tillsammans med Länsstyrelserna i Uppsala och Västmanlands län. Denna samverkan sker nu kontinuerligt och ger en möjlighet att öka den egna kompetensen, men framförallt skapas nätverk som underlättar en likriktning och effektivisering av tillsynen.

Samverkan sker också med Arbetsmiljömedicin i Uppsala som deltagit på hälsoskyddsträffar och kommunbesök för att stödja kommuner i riskkommunikation kopplat till boende på och i anslutning till förorenad mark. Vid samverkansträffar med kommunala miljö- och hälsoskyddsinspektörer, informerar länsstyrelserna om aktuella ämnen och kommunerna ges möjlighet att dela erfarenheter med varandra. Ibland deltar också inspektörer från Gävleborg, Uppsala och Västmanlands län. Träffarna har lett till att kommuner har fått en högre kunskapsnivå i hur tillsyn av olika frågor kring inomhusmiljö kan utföras på ett effektivt sätt.

Grön infrastruktur

Inom naturtypen skog pågår ett omfattande projekt som sker i samverkan med aktörer inom en värdetrakt. Gjorda analyser sammanställs och projektet har hittills rönt stort intresse från flera aktörer från såväl skogsbruk som ideell naturvård. Resultaten används för prioritering om avsättning/skydd och hänsynsfulla skogsbruksmetoder. Resultat och arbetssätt från detta projekt ska appliceras inom andra värdetrakter i länet.

Länsstyrelsen informerar kommunerna om betydelsen av att planera för grön infrastruktur och ser numera att kommunala planer uppmärksammar grönstrukturplanering i högre grad än tidigare.

Inom värdetrakter för odlingslandskapet har under året ett samverkansarbete startat. De som ingår i arbetet är såväl Länsstyrelsen som externa aktörer (kommuner, markägare och Stockholms universitet). Arbetet har startat i ett pilotområde i Leksand. Universitet har tre studenter som gör examensarbeten relaterade till området och som syftar till att stärka den gröna odlingslandskapsstrukturen. Intern samverkan vid Länsstyrelsen har under året resulterat i att markägare fått råd om hur biologisk mångfald kan gynnas och därmed öka och bidra till den gröna infrastrukturen.

Förorenade områden

Länsstyrelsen lägger i arbetet med anslag 1:4 mycket resurser på ärenden relaterade till gruv- och metallindustri, sågverk, papper- och massaindustri samt deponier för att åstadkomma privatfinansierade undersökningar, samt åtgärder där (del)ansvar finns. För flera prioriterade objekt har kommunerna tillsynsansvar; där bistår Länsstyrelsen vid behov med objektsspecifik tillsynsvägledning. Länsstyrelsen prioriterar också tid för tillsynsväglednings- och utbildningsinsatser (Mälarlänsutbildningen) inom det regionala samarbetet med Mälarlänen och Gotland.

Länsstyrelsen fokuserar på objekt i toppen på prioriteringslistan (objekt i främst riskklass 1 men även riskklass 2 där ansvar saknas helt eller delvis). Här arbetar Länsstyrelsen för att lösa huvudmannafrågan för flera objekt parallellt för att som nästa steg ansöka om bidrag och komma framåt mot åtgärder. Ett annat mål är att ha en spridning bland pågående åtgärder på bidragsobjekten, från undersökningar till efterbehandling. I år införde Naturvårdsverket en kompletterande ansökningsomgång för undersökningsbidrag och detta nyttjade Länsstyrelsen genom att ta över huvudmannaskapet för en nedlagd cykelfabrik och där slutföra en huvudstudie.

Länsstyrelsen har 2021 arbetat för att åtgärda ett stort förorenat område som tidigare saknat fastighetsägare. Genom nära samverkan med Sveriges geologiska undersökning (SGU), Naturvårdsverket och Ludvika kommun har i år Ludvika kommun tagit över som fastighetsägare och sanering påbörjats där första steget var att riva byggnader för att möjliggöra marksanering.

I enlighet med regleringsbrevsuppdraget har Länsstyrelsen genom ansvarskontroll identifierat ett antal objekt där det troligen helt eller delvis finns befintligt verksamhetsansvar för att åtgärda föroreningen. Genom fokuserade prioriteringar har ansvarsutredningar tagits fram, vilket är en förutsättning för att kunna rikta fortsatta krav mot verksamheter att genomföra åtgärder. Flera privatfinansierade undersökningar av industrieponier har genomförts under året som resultat av tillsynsarbetet och förra årets ansvarsutredningar.

I tillsynsarbetet enligt miljöbalken samt i tillsynsvägledningen och även vid granskning av detaljplaner och yttranden i 12:6 samråd finns alltid PFAS med som en viktig parameter att ta hänsyn till. Genom tillsyn har objekt med höga PFAS-halter identifierats, bland annat vid tillsynsobjekt i en bransch som inte självklart förknippas med PFAS.

Cirkulär ekonomi

Inom Dalarnas regionala och kommunala avfallsplanering och med deltagande av Länsstyrelsen har flera åtgärder genomförts, bland annat har mätning av och utbildning kring matsvinn i kommunal verksamhet genomförts, deltagande i ett Avfall Sverige-projekt, Minimeringsmästarna, som riktar sig mot hushållen och deltagande i ett nätverk för minskad nedskräpning i regi av Håll Sverige rent.

I länet har flera initiativ för återbruk påbörjats där Länsstyrelsen är delaktig, till exempel Dala Återbyggdepå (huvudansvarig Borlänge kommun) för bygg- och rivningsavfall och återbruk av möbler inom kommun och region. Genom att införa ett system och tillhandahålla en fysisk plats för återbruk ökar sannolikheten för att varor återanvänds istället för att kasseras.

Inom Upphandlingsdialog Dalarna, en process som Länsstyrelsen driver, har metod- och kompetensaktiviteter genomförts i frågor om hållbarhetskrav och cirkulär ekonomi i offentlig upphandling. Länsstyrelsen har också deltagit i projektet Återbruk i den offentliga affären, som bedrivits på Upphandlingscenter i Falun-Borlängeregionen, som resulterat i att återvunnet material i större utsträckning än tidigare kommer att ingå som ett kriterium i upphandling framöver.

I Miljöprövningsdelegationens prövningsprocess är resurshushållning och avfallsminimering en diskussionspunkt vid samråd inför ansökningar och högre krav ställs successivt. Mycket av miljötillsynen görs med hjälp av checklistor där cirkulära frågor kring avfall, vatten, masshantering och resurseffektivitet vävs in.

Länsstyrelsen arbetar med kunskapshöjande åtgärder i samhället om hur miljögifter rör sig i kretsloppen med fokus på vatten och Länsstyrelsen håller på att uppdatera den regionala vattenförsörjningsplanen. Hushållning och resurseffektivitet ingår också i Länsstyrelsens hantering av kommunernas detaljplaner och översiktsplaner samt i vägledningen till kommunerna.

Flera beviljade projekt inom Klimatklivet bidrar till cirkulär ekonomi, bland andra en biogasanläggning som ska använda regionalt matavfall och andra substrat från närområdet. Länsstyrelsen samarbetar också med Region Dalarna, Dalarna Science park och Byggdialog Dalarna i deras arbete för innovation och cirkulära affärsmodeller i Dalarnas företag.

Invasiva främmande arter

Länsstyrelsen har ökat kunskapen om invasiva främmande arter hos allmänhet och markägare. För att nå allmänheten användes sociala medier, en lokal trädgårdsmässa, ett föredrag som ska visas på UR play, pressmeddelanden, radio, TV och tidningar. Länsstyrelsen deltog i Naturvårdsverkets informationskampanj och publicerade totalt 13 inlägg på sociala medier om invasiva arter, med över 45 000 visningar. Som ytterligare ett sätt att nå ut med information köpte Länsstyrelsen rättigheter för tre nyproducerade låtar/musikvideos om jätteloka, jättebalsamin och lupin. Länsstyrelsen kommer att lansera dessa

musikvideos via sociala medier. 350 markägare med kända fynd av jätteloka och jättebalsamin på sina marker har fått brev med information om de invasiva arterna och gällande lagstiftning. För jättebalsamin ökade antalet rapporterade förekomster med 75 procent och för jätteloka med 153 procent. En ökning har skett av inkommande frågor om invasiva arter i den resursbrevlåda för främmande invasiva arter, som Länsstyrelsen öppnade under året.

För invasiva arter i sötvatten sammanställde Länsstyrelsen under 2021 kunskapsläget i Dalarna. Rapporten ska utgöra grund för vidare arbete. För att komplettera kunskapsläget om signalkräfta och flodkräfta har Länsstyrelsen ställt samman en frågeenkät om dessa arter till fiskevårdsområdesföreningarna i Dalarnas län.

Ledning och samordning av det regionala arbetet med naturvård

I uppdraget att leda och samordna det regionala arbetet med länets aktörer inom naturvård, biologisk mångfald, åtgärdsprogram för hotade arter och artbevarande har Länsstyrelsen under år 2021 arbetat genom en mängd samverkansforum som beskrivs nedan.

Under året har möten med Älvdalsdelegationen skett digitalt. Älvdalsdelegationen är ett samverkansorgan i Älvdalens kommun för att Länsstyrelsen och kommunen gemensamt med representanter för flera organisationer och näringar i kommunen ska kunna utveckla det statliga naturvårdsarbetet. Det är kommundirektören som är ordförande för delegationen. Genom delegationens arbete har samarbetet stärkts deltagarna emellan. Revideringar av fjällreservatsbeslut pågår. Det statliga naturvårdsarbetet har genom arbetet i delegationen bättre kunnat harmoniera med den lokala utvecklingen.

Ett digitalt möte har hållits med Dalarnas Naturvårdsråd. I rådet ingår representanter från kommuner, ideella organisationer, markägare, företagare och andra som har ett intresse av naturvårdsfrågor som berör länet. Dialog och gruppsamtal har förts kring projektet Hållbar vindkraft. Målkonflikter i samband med etablering av vindkraft belystes. Utöver det redovisades statliga uppdrag inom naturvården och rådsmedlemmarna fick tillfällen att ge sina råd och synpunkter till Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen har, som tidigare år, fortsatt med regelbundna avstämningar på chefsnivå inom våra gemensamma ansvarsområden. Genom detta uppnås en större samsyn och organisationernas verksamhet utvecklas. Inom artskydd i skogen har myndigheterna gemensamt träffat såväl ideella naturvårdsrepresentanter som skogsbruksföreträdande.

Sex naturreservat har bildats i länet under året, varav ett är kommunalt. Totalt har länet 382 naturreservat, 64 av dem är kommunalt instiftade.

Samarbetet i fjälldelegationen ger de fyra ingående länsstyrelserna en mer enhetlig syn på frågor som rör fjällen vilket stärker en ensad statlig hållning gentemot enskilda medborgare och företagare. Under året har Länsstyrelsen i Dalarnas län varit ordförandelän. Under ett möte i december har länen uppdaterats om den pågående renmarkskommitténs utredning.

Länsstyrelsen har under året haft fyra möten med Viltförvaltningsdelegationen och årets utbildningsdag hade temat illegal jakt. Genom arbetet i delegationen har det skapats en gemensam arena där var och en har möjlighet att uttrycka sin mening och där deltagarna har möjlighet att lära sig om varandras verksamheter. Det skapar möjligheter för att hitta lösningar i länets viltförvaltning.

Inom ramen för Samhällsrådet SWT (Värmlands, Dalarnas och Örebro län) arbetar länsstyrelserna och polisregion Bergslagen tillsammans för att motverka illegal jakt på stora rovdjur. Arbetet har under år 2021 resulterat i att Länsstyrelsen och Polisen samplanerade tillsynsinsatsen under licensjakten på björn i Dalarnas län. Samarbetet ger en tydligare rollfördelning mellan myndigheterna och ger en effektivare tillsyn.

Länsstyrelsen har under år 2021 arbetat i enlighet med länets miljöövervakningsprogram för åren 2021–2026. Miljöövervakningen ger Länsstyrelsen underlag från långa tidsserier som gör det möjligt att utforma relevanta åtgärder inom övriga uppdrag.

Prövning och tillsyn av naturvårdsärenden i enlighet med miljöbalken är en betydelsefull beståndsdel i det regionala naturvårdsarbetet. Länsstyrelsens tillsyn har under året resulterat i 25 polisanmälningar. Tillsyn ger viktiga underlag när Länsstyrelsen för dialog med medborgare och kommuner om vad som är tillåtet. Tillsynen har också effekten att den ger underlag för att förbättra de villkor som sätts i prövningar. Det görs kontinuerliga revideringar av ärendegrupper rutinbeskrivningar.

I länet görs insatser för hotade arter i enlighet med åtgärdsprogram. Uppdraget att verka för pollinatörer kompletterar arbetet med hotade arter. 2021 är andra året av inventeringsverksamhet som sker inom länet när det gäller vilda pollinatörer. Kunskapsuppbyggande, samverkan och informationsspridning är viktiga komponenter i artarbetet. Effekter av utfört arbete syns i uppföljningar som görs.

Länsstyrelsen hanterar bidragsansökningar för Lokala naturvårdsbidrag (LONA), en nationell satsning för att öka lokalt initiativtagande i arbetet med naturvård. Inom LONA finns tre bidragsområden – ordinarie LONA, LONA våtmark och LONA pollinering för att gynna vilda pollinatörer. Länsstyrelsen beslutade 2021 om att dela ut drygt 2 700 000 kronor i bidrag till föreningar och kommuner för lokala naturvårdsprojekt i Dalarna. Bidragen avsåg 13 projekt för ordinarie LONA, nio projekt för att gynna vilda pollinatörer och sex projekt för våtmarksrestaurering. Vart och ett av dessa projekt kommer att stärka länets friluftsliv och den biologiska mångfalden.

Med hjälp av personal anställda i projektet Naturnära jobb utfördes uppdrag för flera olika uppdragsgivare. Utöver uppdrag med skötsel av skyddade områden och kulturmiljöer, utfördes uppdrag åt exempelvis Sveriges geologiska undersökning (SGU), Skogsstyrelsen, länets kommuner och åt privata aktörer som sköter platser tillgängliga för allmänheten. Totalt utförde arbetslagen närmare 200 uppdrag. Arbetsuppgifternas effekter är till exempel röjda betesmarker, bekämpning av invasiva arter, skötta fornvårdsområden, utkörd ved till naturreservat, städade rastplatser, tillverkade bänkar och skyltställ samt skötta geologiskt intressanta besöksmål.

Länsstyrelsens förvaltning av skyddad natur förenar många uppdrag inom naturvård, biologisk mångfald, friluftsliv, åtgärdsprogram för hotade arter och artbevarande. Arbetet redovisas i särskild ordning till Naturvårdsverket. Länsstyrelsen vill dock särskilt lyfta fram arbetet under året med att färdigställa utsiktstornet vid naturum Dalarna i Siljansnäs. Tornet öppnades 27 augusti.

Under 2021 startades ett arbete med att se över trafiksituationen i Fulufjällets nationalpark. I Fulufjällets nationalpark var besöksstrycket mycket stort under högsommaren. Länsstyrelsen anlätade parkeringsvakter för att dirigera biltrafiken. Antalet parkeringsplatser i parken har byggts ut i etapper, men räcker ändå inte till idag trots plats för 200 bilar. Därför har Länsstyrelsen startat arbetet med att se över förutsättningarna för en fungerande besöks trafik till och från Fulufjällets nationalpark.

Nationella planen för vattenkraft och bevarandeplaner

Arbetet med omprövning av vattenkraft för moderna miljövillkor i Dalälven omfattar sju prövningsgrupper som ska prövas under tolv år. Då Länsstyrelsen identifierat ett stort behov av samordning av miljöåtgärder mellan dessa grupper har ett övergripande dokument sammanställts. Syftet är att säkerställa att rätt avvägningar görs mellan miljöåtgärder och vattenkraftproduktion i Dalälven.

Det redan etablerade samarbetet mellan Länsstyrelsen och de största vattenkraftsproducenterna i förvaltningsrådet för Dalälven har under året genomfört ett antal digitala möten för att diskutera hur

helhetsperspektivet för Dalälven ska bibehållas över tid. Länsstyrelsen har prioriterat inventeringar och sammanställning av underlag för att förbereda inför en intensiv period av omprövningar mellan 2024 och 2027 och en samverkansprocess med verksamhetsutövare inom Oreälvens prövningsgrupp har inletts. Natur- och kulturmiljöinventeringarna kommer att vara värdefulla för att kvalitetssäkra miljökvalitetsnormer och säkerställa kulturmiljöhänsyn vid miljöåtgärder.

Arbetet med bevarandeplanerna har påbörjats trots att vägledande dokument från Havs- och vattenmyndigheten försenats. En tidplan för arbetet med planer och miljökvalitetsnormer i nedre Dalälven har tagits fram tillsammans med berörda grannlän och Havs- och vattenmyndigheten.

I december 2021 fastställdes reviderade miljökvalitetsnormer för yt- och grundvattenförekomster i de olika vattendistrikten. Inför beslutet hade vattenmyndigheterna gjort en särskild översyn av de ytvattenförekomster som är påverkade av vattenkraft och berörs av NAP-prövningar under 2022-2024. För de vattenförekomster inom Dalarnas län som berörs av NAP 2022-2024 har inga undantag eller KMV beslutats.

Vattenförvaltning, miljöövervakning och åtgärdsarbete

Länsstyrelsen arbetar utifrån Vattenmyndigheternas planering av insatser och under året har en stor insats genomförts gällande kvalitetssäkring av vattenförekomstindelningen. Inventeringar av vattenkemi och elprovfisken har genomförts för att kvalitetssäkra statusklassningen i yt- och grundvatten. Årets kvalitetssäkringsarbete inklusive rapportering kommer att bidra till säkrare bedömningar inom vattenförvaltningen och tillgängliggöra data för externa användare. Länsstyrelsen prioriterar provtagningsinsatser geografiskt utifrån tidplanen i NAP för att säkerställa god kvalitet i bedömningarna inför prövningsprocesserna (se också ovan).

Det nya regionala programmet för miljöövervakning har sju satts. Därutöver har en analys av vedeldningens effekter genomförts i samarbete med Dalarnas luftvårdsförbund. Analysen kommer att bidra till att luftövervakningen breddas från att tidigare i huvudsak omfatta påverkan från trafik. Analysen syftar till att identifiera lämpliga provtagningslokaler för påverkan från vedeldning i länet.

Länsstyrelsen har bidragit till det nationella arbetet genom expertkompetens till regeringsuppdraget för förorenade sediment och med ett genomförandeperspektiv till Naturvårdsverkets arbete för att utveckla miljöövervakningen för miljögifter. Planering och genomförande av den limniska och marina sedimentprovtagningen inom regeringsuppdraget har genomförts under hösten. Dessutom har texter, kartor och statistik om förorenade sediment producerats till den kommande webbsidan som ska bli en kunskapsportal inför det fortsatta arbetet.

Cirka 2,5 miljoner kronor har delats ut i bidrag till lokala vattenvårdsåtgärder (LOVA) till kommuner, fiskevårdsområden och Länsstyrelsens egna projekt. Projekten har medfört att arbetet med att åtgärda ett antal flottningspåverkade vattendrag har påbörjats/genomförts av kommuner och fiskevårdsföreningar (se även Areella näringar, sid 76-83). Länsstyrelsens egna LOVA-projekt syftar till att stödja kommuner och boende runt fyra övergödda sjöar genom åtgärdsutredningar för att identifiera lämpliga insatser.

Dammsäkerhet

Dammsäkerhetstillsynen är delvis integrerat i Länsstyrelsens arbete med höga flöden. Länsstyrelsen bedömer att detta leder till tydligare kommunikation med verksamhetsutövare, ett bättre koordinerat arbete internt och ett större helhetsperspektiv inom områdena dammsäkerhet och höga flöden. I huvudsak genomförs detta gemensamma arbete i Älvgruppen för Dalälven.

Medverkan i nationella tillsynsprojekt och tillsynsträffar gör att bedömningar i tillsynen mellan länen blir mer likvärdig samtidigt som kunskapsnivån hos tillsynshandläggare och verksamhetsutövare blir bättre.

Fjälldelegationen

I december har ett möte hållits. Utredningen som pågår, Renmarkskommittén, var en punkt på dagordningen. Syftet är att ge utredningen fjällänens syn på främst jakt- och fiskeförvaltning inom de områden där rennärning utövas.

Miljöprövningsdelegationen

Nätverksträffar för samtliga ordföranden och sakkunniga genomförs regelbundet med fokus på sakfrågor, handlägningsfrågor och arbetssätt i syfte att minska skillnaderna och hitta goda exempel. Arbetet har bland annat resulterat i att beslutsstöden för verksamheter har blivit uppdaterade vilket säkerställer likvärdiga bedömningar och beslut hos miljöprövningsdelegationerna.

Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Dalarnas län har fortsatt mycket bra handläggningstider och under 2021 har Länsstyrelsen haft avstämningar med Länsstyrelsen i Västra Götaland för att bland annat jämföra handlägningsrutiner i syfte att identifiera moment i handläggningen som går att effektivisera ännu mer. Under 2021 har också uppdatering av befintliga rutiner för prövningen påbörjats.

Resultatbedömning

Miljö och hälsoskydd

Länsstyrelsen bedömer att resultatet av arbetet är gott och att den utvecklade samverkan som påbörjats med länets kommuner och närliggande länsstyrelser kommer att bidra till en mer likvärdig och effektiv tillsyn.

Regionala handlingsplaner för grön infrastruktur

Länsstyrelsen bedömer att resultatet av arbetet är gott. Länsstyrelsen genomför flera åtgärder från den fastslagna handlingsplanen. Trenden är oförändrad.

Förorenade områden

Länsstyrelsen har under året prioriterat arbetet med förorenade områden och flera objekt har tagit stora kliv närmare en åtgärdsfas. Resultatet är utmärkt.

Ledning och samordning av det regionala arbetet med naturvård

Länsstyrelsen bedömer att resultatet av arbetet är gott. Länsstyrelsen har flera samverkansforum där olika aktörer samordnas både inom länet och över länsgränserna. Trenden är oförändrad jämfört med tidigare år, även under 2021, liksom 2020, har samverkan skett digitalt istället för att träffas fysiskt.

Nyttjandet av LONA-bidrag i Dalarna bedöms som gott under 2021. Trenden är oförändrad.

För Naturnära jobb bedöms utfallet vara gott. Arbetslagen utförde många och varierade uppdrag. Antalet deltagare i arbetslagen varierade under året. Flera gick vidare till andra jobb. I Skogsstyrelsens region Mitt, som Dalarna tillhör, gick 65 procent av deltagarna vidare till andra jobb eller studier. För många av deltagarna har Naturnära jobb inneburit en möjlighet till ökad social samvaro och språkträning vilket gjort att de blivit lyfta som personer, att de fått en möjlighet att känna att de gör nytta samt en möjlighet till en framtid i fortsatt anställning. Trenden är oförändrad.

Cirkulär ekonomi

Länsstyrelsen bedömer att resultatet är gott och att det sker en positiv utveckling av arbetet.

Förebygga introduktion och spridning av invasiva främmande arter

Länsstyrelsen bedömer att utfallet av informationsinsatserna är gott. Trenden är positiv. Kunskapen om invasiva främmande arter ökar i Dalarna. Vi stödjer den bedömningen på att antalet rapporter från allmänheten i öppna databaser ökade mellan 2020 och 2021.

För utbredningen av främmande invasiva arter i Dalarna är utvecklingen däremot otillfredsställande. Länsstyrelsen och kommunerna bekämpade totalt cirka 150 förekomster av jättebalsamin, jätteloka och blomsterlupin under 2021. Det motsvarar mindre än fem procent av det totala antalet kända lokaler för dessa arter i Dalarna. För att begränsa dessa arter krävs fortsatt omfattande bekämpning av kända förekomster, liksom åtgärder för att förhindra fortsatt introduktion och spridning.

Artbevarande

Genom arbetet med åtgärder för hotade arter, insatser för att motverka invasiva främmande arter, främja pollinatörer samt i provningar och deltagande inom andra kompetensområdets ärenden, verkar naturvården för biologisk mångfald. Arbetet är gott. Trenden för arbetet är oförändrad. Men trenden är dock negativ för flera arter.

Nationella planen för vattenkraft och restaureringsinsatser

Länsstyrelsen bedömer att arbetet med nationella planen är utmärkt då Länsstyrelsen har god beredskap inför kommande omprövningar och en redan etablerad och god samverkan med många av de berörda verksamhetsutövarna. Trenden är uppåtående allt eftersom vårt arbete utvecklas.

Uppdateringen av bevarandeplaner behöver intensifieras och detta kan åstadkommas nu när handledning från Havs- och vattenmyndigheten färdigställts.

Vattenförvaltning, miljöövervakning och åtgärdsarbete

Länsstyrelsen bedömer att arbetet är utmärkt. Genom att Länsstyrelsen strävar efter att samordna insatser inom olika sakområden uppnås större miljönytta än vad enskilda insatser skulle kunna åstadkomma.

Dammsäkerhet

Länsstyrelsen bedömer att resultatet är gott och att det gemensamma arbetet i Älvgruppen för Dalälven fortsätter utvecklas.

Fjälldelegationen

Möten har hållits i delegationen. Resultatet är gott och trenden oförändrad.

Miljöprövningsdelegationen

Länsstyrelsen bedömer att resultatet är utmärkt och fortsätter med påbörjat utvecklingsarbete för att bibehålla det goda resultatet.

Arbetet med förvaltningsverktyget

Länsstyrelsen arbetar med toleransverktyget tillsammans med länets sameby, Idre nya sameby. Tillsammans med samebyn förs bland annat dialoger om rovdjurssituationen och även ett informationsutbyte om förutsättningar för rennäringen i länet. Länsstyrelsen har inga förlustsiffror att redovisa eftersom inget underlag inkommit. Resultatet och trenden är oförändrad i förhållande till föregående år och det finns ett utvecklingsbehov av förvaltningsverktyget. Samarbetet med samebyn i övrigt bedöms som gott.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med miljömålen (RUS)

När det gäller arbetet med miljömål inom ramen för LEKS och olika chefsnätverk är bedömningen att resultatet är gott och i allt väsentligt uppnår uppsatta mål för 2019-2021.

Areella näringar

Avsnittet innehåller redovisningar och återslagganden enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p10 Lantbruk och landsbygd	Länsstyrelseinstruktion
3§ p11 Fiske	Länsstyrelseinstruktion
4§ p1 Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7§ ärvdabalken	Länsstyrelseinstruktion
4§ p3 I utpekade län göra de utredningar om det allmänna fiskeintresset som begärs av andra myndigheter i ansökningsmål enligt 22 kap. miljöbalken	Länsstyrelseinstruktion
16§ Delegation för rennäringsfrågor	Länsstyrelseinstruktion
1A2 Regionalt livsmedelsstrategiarbete	Regleringsbrev
1A3 Målsättningar för hantering av EU-stöd	Regleringsbrev
1A10 EU:s gemensamma jordbrukspolitik	Regleringsbrev
1A11 Landsbygdsprogrammet samt Havs- och fiskeriprogrammet	Regleringsbrev
1C4 Omarrondering i Dalarnas län	Regleringsbrev
1D3 Markärenden ovanför odlingsgränsen	Regleringsbrev
1D5 Hållbar rennäring	Regleringsbrev
1D6 Ersättning för skada på fisk och fiskeredskap	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Nedanstående punkter sammanfattar delar av uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet.

- Jordbrukarstöd till jordbruksföretagare som direktstöd (gårdsstöd, förgröningsstöd, nötkreaturstöd, stöd till unga).
- Jordbrukarstöd till jordbruksföretagare inom landsbygdsprogrammet (kompensationsstöd, ersättning för ekologisk produktion eller till omställning, miljöersättning till betesmarker och slåtterängar, skötsel av våtmark).
- Kontrollera alla ovanstående stödformer i fält samt även vissa andra stödformer till jordbrukare som Jordbruksverket handlägger, till exempel stöd för djuromsorg.
- Handläggning av olika landsbygdsstöd: miljöinvesteringar inom jordbruk, investeringar inom jordbruk eller trädgård, jordbruks- och affärsutveckling, service, infrastruktur och attraktiv landsbygd.
- Inom ramen för landsbygdsprogrammet arbeta med samarbetsprojekt kopplat till livsmedelsstrategin för att skapa nya jobb inom livsmedelskedjan, erbjuda kompetensutveckling, information och rådgivning till lantbrukare och företagare på landsbygden.
- Ängs- och betesmarksinventering.
- Behörighetsutbildningar för att yrkesmässigt använda växtskyddsmedel utomhus i till exempel jordbruk, trädgård eller i växthus.
- Tillsyn av flyghavre och vissa skadegörare.
- Jordförvärvsärenden vid köp av jord- och skogsbruksfastigheter.
- Ansvara regionalt för genomförandet av de fiskeripolitiska målen inkluderande yrkesfiske och vattenbruk samt hållbar förvaltning och skydd av fiskbestånd.
- Förordna fisketillsynspersoner och ansvara för olika fiskevårdsåtgärder.

- Dela ut fiskevårdsbidrag för till exempel biotopvård i rinnande vatten med mänsklig påverkan, utsättning av fisk, fiskevårdsplaner och fiskvägar.
- Hantera ersättning för sälskador på fisk och fiskeredskap samt investeringsstöd till fiskerinäringen för bland annat yrkesfiske.
- Handläggning av stöd inom Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden (EHFVF).

Målet för areella näringar, landsbygd och livsmedel är att insatserna ska bidra till goda förutsättningar för arbete, tillväxt och välfärd i alla delar av landet. De gröna näringarna ska vara livskraftiga och bidra till klimatomställningen och att naturresurserna används hållbart.

Det övergripande målet för fiskepolitiken är att bidra till livskraftiga fisk- och skaldjursbestånd, ett hållbart fiske och hälsosamma ekosystem samt att stärka målluppfyllnaden i maritima strategin och Livsmedelsstrategin. I inlandslänet Dalarna har vi i samverkan med Landsbygdsnätverket initierat ett antal möten om dels länsspecifika frågor, dels nationella. Genom möjligheten att genomföra webbaserade utbildningar har kunskapsseminarierna varit nationella och behandlat tekniska frågor, hälsofrågor, foderfrågor och tillståndsfrågor.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När Länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar vi också till genomförandet av Agenda 2030.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Omarrondering

Länsstyrelsen i Dalarnas län ska beskriva utfallet av arbetet med omarrondering i Dalarnas län under 2021 och analysera årets resultat i jämförelse med resultaten de senaste två åren.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal

Nyckeltal: Areella näringar (60–62)	År 2021	År 2020	År 2019
Antal årsarbetskrafter totalt	30,7	31,6	34,9
Antal årsarbetskrafter kvinnor	17,3	19,1	20,7
Antal årsarbetskrafter män	13,4	12,5	14,2
Antal ärenden, inkomna och upprättade	7 471	7 887	7 825
Antal beslutade ärenden	7 372	7 488	8 039
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	2 863	2 637	2 161
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	69 633	36 685	39 580
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	307	619	43

Andelen årsarbetskrafter är i stort jämförbart med 2020. Andelen ej beslutade ärenden har ökat vilket är en effekt av att vi inte haft några medel kvar att besluta. Vi har under året tillförts ytterligare medel och vi har fattat nya beslut om stöd men det tar tid innan detta syns i statistiken. Kostnadsökningen beror till största del på kostnaden för jordfonden och fastighetsbildning och förklaras främst av ändrade redovisningsprinciper för förvärv och försäljning av fastigheter.

Resultatindikatorer

De indikatorer som är framtagna för att mäta de nationella målen inom verksamhetsområdet har tydliga kopplingar till länsstyrelsernas verksamhet. Relevanta indikatorer listas nedan.

Uppföljning av relevanta nationella mål inom areella näringar

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2021	År 2020	År 2019
Andel ekologisk brukad jordbruksmark	En konkurrenskraftig livsmedelskedja	Jordbrukarstöd Miljöersättningar Kompetensutveckling och rådgivning	Jordbruksverket ¹⁾	30	*	31	31
Areal betesmarker och slåtterängar ***	Miljömål Ett rikt odlingslandskap	Jordbrukarstöd Miljöersättningar Kompetensutveckling och rådgivning	Jordbruksverket ²⁾	Saknas ⁵⁾	10 458	10 526	10 511
Sammanlagda antalet renar i vinterjord i förhållande till sammanlagda antalet högsta tillåtna**	En hållbar rennärning i balans med betesmarkernas produktionsförmåga	Rennärning	Samebyarnas årliga renlängder och fastställda högsta renantal ³⁾	**	**	**	**
Antal vattenbruk/fiskodlingar	Bidra med ökad produktionen av odlad fisk inom ramen för Livsmedelsstrategin	Tillstånd för och stöd till vattenbruk/fiskodling	Centrala vattenbruksregistret ⁴⁾	Saknas ⁵⁾	13	13	13

* Den här rutan ska lämnas tom, eftersom det inte finns färdig statistik för 2021 när det gäller ekologiskt brukad mark.

** Redovisas endast av Norrbotten, Västerbotten och Jämtland.

*** I summa areal betesmarker och slåtterängar i tabellen ovan, ingår fåbobetareal som är på 5 210 ha för år 2019, 5 264 ha för år 2020 och 5 252 ha för 2021. En hektar fåbodbete motsvarar 0,2 djurenheter.

1) Jordbruksverkets statistikdatabas.

2) Jordbruksverkets statistikdatabas.

3) Länsstyrelsens register.

4) Jordbruksverkets register.

5) Länsstyrelsen har inte tagit fram något målvärde för den länsstyrelsegemensamma resultatindikatorn

Landsbygdsprogrammet 2020 – 2021

Länsstyrelsen har under året arbetat med målet att, förutom handläggning av innevarande års stödsökningar, även handlägga och besluta om kvarvarande slututbetalningar för jordbrukarstöden år 2015–2020. Ökad komplexitet, väntan på besked om nya budgetar och ändrade rutiner i stödssystemet har inneburit en ökad resursåtgång i Länsstyrelsens handläggning och därmed längre handläggningstider. Länsstyrelserna har haft en ackumulerad ärendebalans från programmets start för ansökningar inom landsbygdsstöd och denna har ökat under år 2021, nya pengar tillfördes dock landsbygdsstöden under våren 2021, vilket gjort att vi åter börjat att handlägga ärenden som vi under en tid lagt på kö.

Handläggningstiderna har generellt god måluppfyllnad men nya mera omfattande handläggningsrutiner som beslutades under hösten 2021 riskerar att öka handläggningstiderna 2022, jämfört med föregående år.

Regionalt skogsprogram

Arbetet med det regionala skogsprogrammet är ett väl organiserat arbete med projektledning, styrgrupp och referensgrupp.

Omarrondering

Länsstyrelsen har arbetat med förarbeten inför omarrondering genom det nya arbetssätt som är ett beslutat av ett regeringsuppdrag 2017. I varje förarbete innebär det bland annat arealmässigt mindre områden, färre sakägare och en omfattande dialog med sakägarna. Dessutom har samverkan skett med Skogsstyrelsen,

Lantmäteriet, näringsliv och organisationer för att utveckla omarronderingsprocessen. Arbetet har tyvärr inte kunnat genomföras som planerat på grund av restriktioner kopplade till covid-19.

Fiskeförvaltning och rådgivning

Länsstyrelsen arbetar utifrån avrinningsområdesperspektiv och prioriterar insatserna utifrån den tidplan som finns i arbetet med den nationella planen för omprövning av vattenkraft samt pågående miljöåtgärder enligt miljöbalks-domar.

Länsstyrelsen har prioriterat rådgivning till kommuner och fiskevårdsområdesföreningar som sökt, eller planerar att söka, LOVA-bidrag för restaureringsinsatser.

Restaurering av Rotälven

Arbetet med restaurering av Rotälven har i år fortsatt med biflödet Aspvasstan. En omfattande inventering av kulturmiljöer har genomförts för att säkerställa att tillräcklig kulturmiljöhänsyn tas vid åtgärds genomförande.

Bevarande av Siljansöringen

Länsstyrelsens arbete med att bevara och stärka den hotade fiskstammen Siljansöring har fortsatt under året. Genetikstudier för att utreda den genetiska variationen hos öringen i Österdalälven har genomförts tillsammans med Sveriges Lantbruksuniversitet, Umeå.

Fisketillsyn

Fem grundutbildningar i fisketillsyn har genomförts under året och Länsstyrelsen har medverkat vid tre av dessa. Sex fortbildningar har genomförts för personer där förordnandet löpt ut eller riskerar göra så vid årsskiftet. Några av dessa utbildningar har genomförts helt digitalt. Ett stort arbete har lagts ner på det nya nationella fisketillsynsregister som i slutet av året ersatt de olika typer av register som tidigare funnits.

Prestationer och effekter

Landsbygdsprogram 2014-2022

Länsstyrelsen tog 2021 emot 1 789 SAM-ansökningar. En SAM-ansökan består vanligtvis av en ansökan om olika stödformer och betalas ut i flera omgångar. Det medför att en enskild SAM-ansökan genererar flera beslut. Inför 2021 kvarstod delar av handläggningen från 2015–2020 års jordbrukarstödsansökningar vilket inneburit ökade kostnader. Under 2021 har Länsstyrelsen fattat 5 820 utbetalningsbeslut för stödår 2015–2021.

Regeringen beslutade den 24 september 2020 om att ställa Jordbruksverkets godkännande som utbetalande organ för utgifter från Europeiska garantifonden för jordbruket och Europeiska jordbruksfonden under prövning. Anledningen var att EU-kommissionen och Ekonomistyrningsverket hade konstaterat brister hos Jordbruksverket när det gäller resultat av kontroller på plats. Kontrollresultat har efter kontroll på plats inte överförts till utbetalningarna via IT-systemet utan det har krävts manuellt hanterade avdragsmallar. Avdragsmallarna har konstaterats vara bristfälliga vilket bland annat berott på brister i indata och handläggningsrutiner. En annan konstaterad brist som lett till prövningen är att återkrav från och med stödår 2015 ännu inte hade kunnat hanteras.

Länsstyrelsen har under 2021 lagt resurser på att förbättra kvaliteten på avdragsmallarna. Detta arbete har skett i samarbete med Jordbruksverket. Under senare delen av 2020 öppnade Jordbruksverket upp funktionalitet i IT-systemet för att göra återkrav på tidigare felaktiga utbetalningar. Länsstyrelsen har lagt stora resurser på att klara målet om att 100 procent av uppkomna återkrav för stödåren 2015–2019 ska vara beslutade senast den 5 september 2021 vilket var en förutsättning för att klara prövningen av Jordbruksverkets godkännande som utbetalande organ. Länsstyrelsen har under 2021 beslutat om återkrav

för 331 ärenden och beslutat om nedsättning av återkrav för 171 ärenden. Måluppfyllelsen för andelen beslutade återkrav för Länsstyrelsen är 98 procent.

Genom ett gott samarbete mellan Jordbruksverket och länsstyrelserna har prövningen lyfts. Den 23 september 2021 avslutades prövningen för återkraven och den 25 november 2021 avslutades prövningen för avdragsmallarna.

Länsstyrelsen har under året arbetat med att verksamheten ska bli effektivare och att vi förenklar för företag och myndigheter. Som ett led i detta har Länsstyrelsen 2021 haft support till lantbrukare vid ansökan om jordbrukarstöd (SAM-ansökan) via SAM-internet.

Under året har arbetet med jordbrukarstöd följt de uppsatta målen i styr- och uppföljningssystemet gällande både kontroll och handläggning. Antalet delutbetalningar av miljöersättningar, kompensationsstödet och ersättningar för ekologisk produktion låg i oktober på 80,7 procent, där målet i SUSS-planen var 85 procent.

procent. För de enskilda stödgrupperna uppnåddes följande procent delutbetalda ärenden: miljöersättningar 67,8 procent, ekologisk produktion 67,5 procent samt kompensationsstöd 89,4 procent.

Direktstödsutbetalningarna nådde det uppsatta målet på 95 procent under december månad då totalt 97,8 procent var redo för utbetalning. Varje enskilt stöd inom stödgruppen nådde även upp till denna nivå.

Det rekommenderade målet av slututbetalningarna av miljöersättningarna, kompensationsstöd samt ekologisk produktion under december månad var 90 procent, den siffran låg för oss på 78,6 procent. Kompensationsstödet nådde som enskild stödgrupp upp till 97 procent, för miljöersättningar låg den siffran på 57,9 procent och för ekologisk produktion 37,1 procent. Detta var till stor del en följd av det tidskrävande jobbet med återkrav samt plantan mallar (avdragsmallar i Excell) där Jordbruksverket varit under revision som också påverkat länsstyrelsen, vilket lett till att starten av arbetet med årets utbetalningar försenats. Detta med kombination av fokus på det eftersläpande arbetet för tidigare års utbetalningar.

Införandet av en ny jordbrukspolitik har försenats och flyttats fram till 2023, vilket medfört att vi fortsatt handläggningen av inkomna/inneliggande stödärenden inom landsbygdsstöden då nya pengar tillkommit för övergångsåren 2021–2022. Ärendebalansen på ansökan om utbetalning har delvis genom extra resurser minskat under året. Ansökningar om förlängning av stöd inom Landsbygdsprogrammet har under året ökat som en följd av bland annat pandemin.

Regional Livsmedelsstrategi

Länsstyrelsen leder det strategiska arbetet med den gemensamma livsmedelsstrategin i linje med den nationella livsmedelsstrategin. Arbetet kan beskrivas som en sammanhållen process med flera olika projekt som bidrar till genomförandet. För några av projekt är Länsstyrelsen huvudman men det finns projekt som andra aktörer genomför med finansiellt stöd från Landsbygdsprogrammet. Ett resultat av vårt arbete är att det finns ett etablerat och organiserat klusterarbete i länet. Vilket i sin tur resulterat i en livsmedelsnod i Dalarna, kallad *FRODA* (Food Region of Dalarna Assembly) med aktörer från Länsstyrelsen, Region Dalarna, Dalarna Science Park, LRF Dalarna samt Rättviks kommun. *FRODA* ingår numer i de nationella nätverken *SAMLA* och *Gröna Kluster*. Andra exempel på resultat är Samverkan Dalamalt med syfte att ta fram en malt från Dalarna som bryggerierna i Dalarna kan producera öl på. Samverkan har skett och fyra bryggerier har producerat på malten. Fler bryggerier har visat intresse och deltagit på flera samverkansmöten. Samverkan sker även gällande upphandling där dialogmöte genomförts mellan upphandlande kommuner och intresserade producenter. Vi ser att REKO-ringarna har ökat markant och är en ny möjlighet för företagare i livsmedelsbranschen. Lagstiftningen för märkning av livsmedel var temat i en utbildning för att höja kunskapen.

Offentlig gastronomi i Dalarna är projekt som finansieras av landsbygdsprogrammet med syfte att skapa en plattform för länets offentliga måltider. Arbetet pågår och länets kostchefer träffas regelbundet och man utvecklar ett gemensamt arbetssätt kring kostfrågor. Ett exempel på resultat är ett gemensamt riktlinjedokument om specialkost/anpassad kost och som gjorts tillsammans med Region Dalarna. Detta riktlinjedokument fick pris på Arla Guldko och i motiveringen stod att det var ett föredöme och fler regioner borde göra lika. Arbetet har också resulterat i en gemensam riktlinje för mat och måltider i Dalarna. Ett annat resultat är att det under året påbörjats ett arbete med att ersätta importerat ris med lokala eller svenska spannmålsprodukter inom de offentliga köken. Under hösten testade tre kommuner i länet dessa produkter (matkorn och havreris) i liten skala och resultat av detta kommer att utvärderas under 2022.

Kommersiell rådgivning och servicepunkter på landsbygden

Länsstyrelsen leder ett projekt i samverkan med sju län: Uppsala, Örebro, Gävleborg, Västmanland, Värmland och Södermanland. Projektet ska genom kompetensutveckling med individuellt fokus stärka lanthandlare som utför kommersiell service på landsbygd, för att på så sätt upprätthålla och utveckla servicen för boende och företag. Länsstyrelsen har upphandlat konsultstöd för att kunna erbjuda rådgivning till servicepunkter på landsbygden inom följande områden, utveckling och diversifiering, företagsekonomiska analyser, etablering av regionala lanthandlarföreningar, nya sätt för service och digitalisering av butik, och tillgänglighet i butik.

Kompetensutvecklingsprojekt inom Greppa näringen, ekologisk produktion, ett rikt odlingslandskap och nya jobb.

Greppa näringen erbjuder kostnadsfri rådgivning till lantbrukare med målen att minska utsläppet av klimatgaser, minskad övergödning och en säker användning av växtskyddsmedel. Under år 2021 har Länsstyrelsen upphandlat resurser för rådgivning vilket resulterat i att ett flertal rådgivningstillfällen. Kurserna inom *Greppa näringen* hade fokus på jordhälsa, bevattning av vall och betesdrift. Kurserna inom Nya jobb fokuserade på hur en gårdsbutik kan utvecklas och göras mer säljande samt hur ettmusteri kan byggas upp och drivas. Inom ekologisk produktion har aktiviteterna haft fokus på odling av grönsaker och äpple. Antal rådgivningar har varit färre än ett normalt år vilket delvis beror på covid-19 som försvårat att komma ut på rådgivningsbesök. Kurserna har genomförts digitalt eller i mindre grupp ute i fält. Genom kurserna har kunskapen höjts hos deltagarna vilket förhoppningsvis blir en bidragande faktor i länets arbete att nå miljömålen och uppfylla livsmedelsstrategin.

Länsstyrelsen bedriver projekt för kompetensutveckling och rådgivning till lantbrukare om natur- och kulturvärden i odlingslandskapet. Projekten syftar till att miljömålen *Ett rikt odlingslandskap* och *Ett rikt växt- och djurliv* kan nås. De bidrar även till att målen i livsmedelsstrategin uppfylls. Fokus har legat på att få fler välhävdade slåtterängar. Exempel på resultat är att Länsstyrelsen har kunnat erbjuda enskild rådgivning om bland annat restaurering av igenväxta betesmarker och handledning i lieslipning, fältvandring med fokus på kulturspannmål och kulturhistoriskt viktiga byggnader. Ett annat resultat är att Länsstyrelsens betesförmedling förmedlar kontakt mellan djurägare som söker betesmark och markägare som saknar djur.

Regionalt skogsprogram

Arbetet med det regionala skogsprogrammet är ett väl organiserat arbete med projektledning, styrgrupp och referensgrupp. Referensgruppen har deltagande från stora delar av Dalarnas skogssektor. Programmet utgår från de fem fokusområden som det nationella skogsprogrammet bygger på. De berör bland annat frågor som innovation och förädling av skogsråvaror, klimatnytta, hållbart skogsbruk, jobb och hållbar tillväxt.

Exempel på resultat av årets arbete är att det nu finns arbetsgrupper med utsedda samordnare från myndigheter, näringsliv och ideella organisationer. Handlingsplanen fokuserar på konkreta åtgärder under 2022. Den korta tidshorisonten är en direkt anpassning till den finansiering och de skogspolitiska

förutsättningarna som gäller för närvarande. Ett annat resultat är att löpande arbete och analys har påbörjats för att utforma ny handlingsplan för 2023 och framåt och att arbetet med jämställdhet, mångfald och inkludering har en egen arbetsgrupp.

Omarrondering

Under åren 2019–2020 pågick omarronderingsförrättningar i tre områden i länet – Stora Tuna, västra Leksand och Stumsnäs – men ingen lantmäteriförrättning avslutades. Under 2021 har en ny omarronderingsförrättning förberetts i Gulleråsen, vilken omfattar 1 950 hektar. Under 2021 har följande två förrättningar avslutats med en sammanlagd areal av cirka 25 000 hektar:

- Stora Tuna, enligt det tidigare arbetssättet, pågått 2010–2021, cirka 23 400 hektar.
- Stumsnäs, enligt det nya arbetssättet, pågått 2019–2021, cirka 1 800 hektar.

På grund av covid-19 och de restriktioner som införts har arbetet med pågående och nya förarbeten inför omarrondering inte kunnat genomföras som planerat. Under hösten 2021 återupptogs dialogen med markägare vid markägarmöten och enskilda samtal. Den långsiktigt stärkta statliga finansieringen av arbetet med omarrondering, bland annat genom utökning av Jordbruksverkets anslag 1:20, innebär att tre nya förarbeten har förberetts för att inledas under 2022.

Ett resultat av årets arbete är att en plan för fortsatt omarrondering av mark i Dalarnas län har tagits fram och presenterats för näringsdepartementet i april 2021. Under året har Länsstyrelsen tagit ett flertal initiativ till utökad myndighetssamverkan med Lantmäteriet och Skogsstyrelsen för att utveckla och effektivisera förarbetena inför omarrondering. Samverkan har skett med näringsliv och intresseorganisationer för att utveckla omarronderingsprocessen.

Länsstyrelsen har bjudit in övriga berörda myndigheter till utökad myndighetssamverkan för utveckling av omarronderingsprocessen. Lantmäteriet valde dock att avstå från delar av denna samverkan under 2021. Lantmäteriets och Skogsstyrelsens ekonomiska och praktiska förutsättningar för omarrondering behöver förtydligas så att tydligheten ökar för både markägare och för inblandade myndigheter.

Fiskeförvaltning och rådgivning

Dalarna är ett geografiskt stort län och för att stimulera lokala åtgärder och därmed öka åtgärdstakten prioriterar vi rådgivning till kommuner och fiskevårdsområdesföreningar. Genom information om bidrag och kunskapsförmedling är förhoppningen att fler akvatiska livsmiljöer blir restaurerade i länet. Under året har alla ansökningar om LOVA-bidrag omfattat restaureringsinsatser vilket sannolikt är en effekt av detta arbete. Genom att vi tagit fram en arbetsprocess för restaurering arbetar vi med att säkerställa att insatserna genomförs med god kvalitet.

Arbetet med att harmonisera fiskereglerna för fiskevårdsområdena i Dalälven från mynningen upp till Bysjön pågår fortfarande. Det har i år tagits fram förenklade fiskeförvaltningsplaner för samtliga ingående områden, vilka förhoppningsvis kan tas in i föreningarnas fiskeförvaltningsarbete. Pandemin har sinkat projektet något men nätverksträffandet har åter kommit igång under hösten. Syftet med hela projektet är att ökad kunskap och kännedom om varandra på sikt kommer att leda till att regelverken harmoniseras utan att någon instans utifrån ska sätta upp ramar för detta.

Restaurering av Rotälven och Tyttboforsarna

Arbetet med restaurering av Aspvaslan, ett biflöde till Rotälven, har genomförts i samverkan med markägare och bedöms som framgångsrikt. Tack vare höga flöden kunde alla planerade sträckor åtgärdas i år. Ett underlag har tagits fram för ansökan om miljödömdom för restaurering av Rotälvens huvudfåra.

Tyttboforsarna har under sommaren inventerats och projekterats för att kunna biotoprestaureras. Processen med att ansöka om vattendom för de föreslagna åtgärderna har påbörjats. Planen är att under 2022 ansöka om vattendom och förhoppningsvis kunna genomföra biotopvårdande åtgärder under 2023.

Årets kulturmiljöinventeringar och tidigare årsarbete med att utveckla det interna samarbetet mellan miljö och kulturmiljö förväntas resultera i att miljöåtgärder kan genomföras i snabbare takt och med god hänsyn till kulturmiljön.

Bevarande av Siljansöringen

Tillsammans med Sveriges lantbruksuniversitet i Umeå har olika stadier av öringens livscykel studerats för att genom mer kunskap nå bättre framgång i yngelutsättningar och restaureringsprojekt. Kunskapen kommer att vara till stor nytta i arbetet med att optimera de vandringsvägar som ska konstrueras i Österdalälven och även för att identifiera vilka andra insatser som behövs för att få största möjliga miljönytta av kommande åtgärder. Årets genetikstudier bidrar till att ta rätt beslut i arbetet med utplanteringar av öringyngel i området och förhoppningsvis säkerställa att den genetiskt värdefulla Siljansöringen inte påverkas negativt.

Fisketillsyn

Restriktionerna kopplade till covid-19 med små möjligheter att träffas fysiskt har starkt begränsat genomförandet av utbildningar av fisketillsyningsmän hos utbildningsanordnarna. Trots dessa svårigheter har Länsstyrelsen ändå lyckats förordna 130 fisketillsyningsmän, vilket indikerar att utbildningsinsatserna varit mycket lyckade.

Resultatbedömning

Landsbygdsprogrammet 2020–2021

Länsstyrelsens bedömning är att vi har en rättssäker handläggning och att vi kontinuerligt effektiviserar handläggningen, därav är resultatet gott, trenden är positiv. Produktionsvärdet i livsmedelskedjan har ökat de senaste tio åren, vilket är i linje med målet fastlagt i den regionala livsmedelsstrategin.

Omarrondering

Arbetet med omarrondering är långsiktigt och varje förarbete och förrättning pågår i flera år. Därför är det ännu för tidigt att göra en fullskalig resultatanalys och dra långtgående slutsatser. Det inledande resultatet är dock gott. Det nya arbetssättet har lett till större delaktighet för sakägarna, färre överklaganden och kortare handläggningstid för lantmäteriförrättningarna. Genom den dialog som genomsyrar arbetet har markägarnas inställning till omarrondering utvecklats i positiv riktning.

Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7§ ärvdabalken

Information har under året skickats till 258 nyregistrerade dödsbon och till 29 äldre dödsbon. Nyregistrerade dödsbon avvecklar i stort sitt fastighetsinnehav enligt regelverket, men det återstår fortfarande en stor mängd äldre dödsbon med oklara ägarförhållanden som kräver stora resurser att utreda och i många av dessa fall saknas ekonomiskt incitament då fastigheterna ofta är små med låga taxeringsvärden.

Fiskeförvaltning och restaurering

Årets arbete med fiskeförvaltning och restaurering bedöms som gott då det strategiska arbetet bidrar till att Länsstyrelsen kan ta beslut som medför största möjliga miljönytta. Vi ser dock ett behov av att utöka och utveckla vår externa samverkan som inte genomförts i önskad omfattning under 2021 på grund av pandemin. Trenden för restaureringsarbetet är ökande då verksamheten skalas upp varje år, vilket möjliggjorts av att mer och mer medel avsätts från Havs- och vattenmyndigheten.

Folkhälsa, jämställdhet, integration med mera

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p12 Folkhälsa	Länsstyrelseinstruktion
3§ p13 Jämställdhet	Länsstyrelseinstruktion
3§ p14 Integration	Länsstyrelseinstruktion
1A12 Mänskliga rättigheter och icke-diskriminering	Regleringsbrev
1C5 Förebygga och bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck m.m.	Regleringsbrev
3B22 Anvisningsmodell för ensamkommande barn och anvisning av nyanlända	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Uppgifter och uppdrag inom verksamhetsområdet omfattar områdena folkhälsa, jämställdhet, mänskliga rättigheter och integration. Nedanstående punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen.

- Övergripande inom de ovan nämnda områdena stärka samverkan mellan myndigheter, kommuner, regioner, civilsamhällets organisationer och andra aktörer.
- Samordna och utveckla det förebyggande arbetet mot alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel (ANDTS) i länet. Vi har också ett regionalt tillsynsansvar inom alkohol och tobak.
- Samarbete och samverkan med kommuner, regioner och andra aktörer i arbetet med att utveckla föräldraskapsstöd.
- Samordning och stöd inom jämställdhetsområdet genom att kartlägga och följa utvecklingen av jämställdhet i länet, skapa kunskapsunderlag (som till exempel könsuppdelad statistik) samt stödja kommuner, myndigheter, föreningar och andra organisationer i deras jämställdhetsarbete.
- Ansvar för att den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor får genomslag i länen.
- Samverkan och samordning om mänskliga rättigheter inklusive stöd till andra aktörer som arbetar med mänskliga rättigheter inom områdena barnets rättigheter och barnkonventionen, funktionshinder, nationella minoriteter och minoritetsspråk samt rasism i arbetslivet.
- Samordning och samverkan när det gäller att driva och delta i planering, organisering, genomförande och uppföljning av integrationsinsatser, vilket omfattar insatser för ensamkommande barn, mottagande och etablering av nyanlända, samhällsorientering för nyanlända, tidiga insatser för asylsökande, bidrag för att utveckla kapacitet och beredskap i mottagandet av nyanlända samt bidrag för flyktingguider och familjekontakter.
- Bevilja statsbidrag till kommuner för personligt ombud.
- Ansvar för att utveckla det brottsförebyggande arbetet på regional nivå.

Nedanstående punkter sammanfattar målen inom verksamhetsområdet.

- Det övergripande målet för folkhälsopolitiken är att skapa samhällsliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation.
- Målet för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken (ANDT) är ett samhälle fritt från narkotika och dopning, minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och ett minskat tobaksbruk. Den nationella ANDT-strategin är vägledande i detta arbete.

- Målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Det finns också sex jämställdhetspolitiska delmål.
- Målet för politiken för mänskliga rättigheter är att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter.
- Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.
- Målet för politik mot diskriminering är ett samhälle fritt från diskriminering.
- Det övergripande målet för integrationspolitiken är lika rättigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund.
- Målet för samhällets insatser mot spelberoende är att minska skadeverkningarna av överdrivet spelande.
- Målet för kriminalpolitiken är att minska brottsligheten och att öka människors trygghet och verksamheten omfattar även brottsförebyggande arbete.
- Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När Länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar vi också till genomförandet av Agenda 2030.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Integration

Regleringsbrevsuppdrag kopplade till integration som inte nämns nedan redovisas i särskild ordning. De huvudsakliga regleringsbrevsuppdragen gällande beredskap och kapacitet i mottagandet av nyanlända och ensamkommande barn kan emellertid inte särskiljas och kommer därför att omnämnas nedan.

Arbete mot hedersrelaterat våld

När det gäller hedersrelaterat våld och förtryck har Länsstyrelsen under våren ansökt om medel för att driva ett projekt ”Utveckling av regionalt, kommun- och myndighetsgemensamt resurscentra mot hedersrelaterat våld i Dalarna” och fått det beviljat. Den 1 september startade projektet som ska pågå till september 2022.

Syftet med resurscentra är att erbjuda stöd och rådgivning till den utsatta målgruppen och erbjuda stöd till yrkesverksamma som möter den utsatta målgruppen.

Målet är att utveckla regional, kommunal- och myndighetsgemensam samverkansmodell för barn och vuxna som är utsatta eller riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld och förtryck, barnäktenskap, tvångsäktenskap och könsstympning av flickor och kvinnor ska ha jämlik tillgång till anpassat och specialiserat stöd och hjälp av god kvalitet oavsett vistelseort i landet.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal

Nyckeltal: Folkhälsa, Jämställdhet, integration m.m. (70, 80–85)	År 2021	År 2020	År 2019
Antal årsarbetskrafter totalt	10,0	9,7	11,3
Antal årsarbetskrafter kvinnor	7,0	6,8	8,5
Antal årsarbetskrafter män	3,0	2,9	2,7
Antal ärenden, inkomna och upprättade	208	128	84
Antal beslutade ärenden	48	39	89

Nyckeltal: Folkhälsa, Jämställdhet, integration m.m. (70, 80–85)	År 2021	År 2020	År 2019
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	16	19	3
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	14 303	14 092	16 321
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	10 757	15 962	6 315

Antal årsarbetskrafter och verksamhetskostnader är i stort jämförbara med 2020. Antalet inkomna och upprättade ärenden har ökat vilket är en effekt av att fler projekt har förlängts på grund av covid-19. Minskningen av lämnade bidrag 2021 beror på flera avslutade projekt och sänkt verksamhetsmedel till Länsstyrelsen.

Förebyggande arbete i samverkan (FAS) och alkohol, narkotika, droger, tobak och spel (ANDTS). Länsstyrelsen har under året fortsatt intern samverkan inom FAS (förebyggande arbete i samverkan) där följande uppdrag ingår: ANDTS (alkohol, narkotika, droger, tobak och spel), brottsförebyggande uppdraget, föräldraskapsstöd, samt arbetet med sociala risker. Inom FAS bedrivs kontinuerligt ett regionalt lägesbildaarbete för att öka kunskapen om brott, ordningsstörningar och andra sociala risker lokalt och regionalt. Den regionala lägesbilden förs vidare till Samhällsråd Dalarna, SWT, som utgörs av ledningen för Länsstyrelsen, Region Dalarna och Polismyndigheten.

Spel om pengar

Länsstyrelsen har under 2021 haft ett fortsatt uppdrag att stödja huvudmännen gällande det utökade ansvaret för spelmissbruk. Under året har flera kunskapshöjande seminarier genomförts, bland annat med koppling till det kunskapsstöd till föräldrar som finns att hämta på Länsstyrelsens webbsida. Kunskapshöjande insatser har gjorts i samverkan med föräldraskapsstödsuppdraget. Som en del i kunskapsunderlaget har vi tagit fram ett antal filmer som skildrar olika vardagssituationer och som kan användas som diskussionsunderlag. Dessa filmer har vi vid två kampanjer under året delat på våra sociala medier. Spelfrågan har även lyfts i olika nätverk och forum, vilket bidragit till ökat kunskaps- och erfarenhetsutbyte på både regional och lokal nivå.

Friluftslivets år

I linje med friluftsuppdraget har länets kommuner och organisationer bjudits in till digitala möten varje månad och vi ser att det resulterat i en möjlighet att höja kunskapen och en plattform för erfarenhetsutbyte. Mötena har följt de månadsteman som utsetts av Friluftslivet år.

Integration

Arbetet bedrivs genom samordning av aktörer och kunskapsfrämjande insatser med intentionen att främja länets utveckling och samverkan mellan aktörer i länet. För att uppnå målen har verksamheten genomförts med ett ökat fokus på perspektivfrågor i synnerhet mänskliga rättigheter. Vilket resulterat i att perspektiven genomsyrar samtliga insatser med särskilt fokus under demokrativeckan och att vi ökade krav på MR-analys vid statsmedelsutlysningen.

Förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel

Under året fortsatt och utökad samverkan i den strategiska länsgruppen *Mäns våld mot kvinnor* (MVK), där Länsstyrelsen är sammankallande. I gruppen ingår även Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Region Dalarna, Högskolan Dalarna, Migrationsverket, Arbetsförmedlingen, Kriminalvården, länets 15 kommuner, kvinno- och tjejjourer i Dalarna, Rädda Barnen och Barnahus Dalarna.

Länsstyrelsen har under året haft en kontinuerlig dialog med Regionala stödstrukturer (RSS) för att effektivisera och förtydliga länsgruppen MVKs syfte och målsättningar. Det fortsatta arbetet med att

utveckla Länsgruppen MVK pågår och under år 2022 planeras att bilda en styrgrupp för att förstärka samordningen och samarbetet ytterligare mellan aktörerna i länet.

Samverkan och samordning om mänskliga rättigheter inom områdena barnets rättigheter och barnkonventionen, funktionshinder, nationella minoriteter och minoritetsspråk samt rasism i arbetslivet. En viktig del i arbetet är att integrera områdena ovan målen i vår interna verksamhet för hållbarhet och Agenda 2030, som ett förhållningssätt när vi hanterar våra befintliga uppdrag. Det gör vi genom en pågående intern process för omvärldsbevakning, analys, åtgärder och uppföljning. Genom det får vi förmåga att inspirera, stödja och påverka medborgare och aktörer i samhället till att agera mer hållbart. ”Trappan” är sektorsövergripande och leds av två processledare på deltid. Den består av tre steg: grundläggande kunskap, identifiera samband, samt genomföra och följa upp.

Resultatindikatorer

Länsstyrelserna har valt att inte ha några resultatindikatorer för verksamhetsområdet i årsredovisningen 2021.

Prestationer och effekter

Förebyggande arbete i samverkan (FAS) och alkohol, narkotika, droger, tobak och spel (ANDTS). Inom FAS bedrivs kontinuerligt ett regionalt lägesbildaarbete för att öka kunskapen om brott, ordningsstörningar och andra sociala risker lokalt och regionalt. Den regionala lägesbilden förs vidare till de som via Samhällsråd Dalarna som utgörs av ledningen för Länsstyrelsen, Region Dalarna och Polismyndigheten. Lägesbilden har gett Länsstyrelsen ökad kunskap om sociala risker i kommunerna och en samlad bild av kunskapsläget. Läs mer i avsnittet Samhällsskydd och beredskap, sid 58-63.

Den länsövergripande handlingsplanen för Dalarnas län ligger till grund för det regionala och lokala ANDT-arbetet för att föra ut regeringens politik på området. Länsstyrelsen ser att detta har resulterat i att vi har bidragit till ökad kunskap genom olika utbildningsinsatser i form av seminarier, konferenser, workshops och utbildningar. Pandemin har skapat nya förutsättningar för digitala möten och på så sätt har många flera än tidigare kunnat delta i olika utbildningsinsatser. I samverkan med Falu kommun arrangerades en digital uppmärksamhetsvecka kring barn som lever i utsatta miljöer, som exempelvis missbruk i familjen. Den riktades till professionen i hela länet och erbjöd elva olika seminarier med 480 deltagare, och bidrog till kunskap om hur vi arbetar med barnet i fokus och med ett familjeorienterat arbetssätt.

Under året har vi samverkat med Dalarnas idrottsförbund vilket har resulterat i fler insatser kopplat till dopningsförebyggande arbete samt projektet rörelsesatsning i skolan.

Vi har under året haft en kontinuerlig dialog med Regionala stödstrukturer (RSS) för att effektivisera och förtydliga ANDT-strategins kopplingar till den regionala handlingsplanen kopplat till missbruk- och beroende. Detta har resulterat i att vi utökat vår samverkan med Region Dalarna.

En effekt av pandemin är att det har skapats nya möjlighet att erbjuda fler digitala konferenser och utbildningstillfällen än tidigare. En effektivare samverkan med andra Länsstyrelser, kommuner och myndigheter har genererat en förbättrad kunskap hos yrkesverksamma samt andra som inom sitt arbete förebygger eller arbetar med människor som utvecklat ett riskbruk av alkohol, narkotika, dopning, tobak eller spel. Genom uppmärksamhetsveckan har fler tagit del av kunskap om hur vi arbetar med barnet i fokus och med ett familjeorienterat arbetssätt.

En utökad samverkan med Region Dalarna både vad gäller folkhälsa, regionala utvecklingsstrategin och RSS-strukturen har lett till en bredare samsyn och en tydligare koppling mellan ANDT-strategin och folkhälsopolitiken i länet.

Friluftsliv

Den nationella satsningen på Friluftslivets år 2021 har stimulerat länets friluftsliv och tendensen är att friluftaktiviteter har ökat i hela länet. Försättningen av pandemin har även i år fått fler att söka sig ut i naturen vilket ger ökad folkhälsa. Förra årets problem med nedskräpning har minskat, troligen på grund av bra informationsinsatser.

Friluftslivets år 2021 har skapat möjlighet till flera nya friluftslivsaktiviteter i länet som Länsstyrelsen aktivt drivit eller stöttat enligt friluftslivsuppdraget. Exempel på det är Landshövdingestafetten, flera webinarium samt uppstart av två nya nätverk. Barn och unga, integration och tillgänglighet har varit prioriterade områden och målgrupper har främst varit beslutsfattare och pedagoger. Friluftslivets år har lett till att flera personer har varit involverade i arbetet med ett rikt friluftsliv, inte minst länets pedagoger.

Länsstyrelsen har internt sektorsövergripande samarbete kring aktiv hållbar fritid där friluftsliv, ANDTS och Funkis/BR och Agenda 2030 planerar tillsammans. Effekten av detta samarbete är att vi på sikt får ett mer integrerat arbete och effektivare processer.

Integration

Insatsen Agenda 2030 ur ett integrationsperspektiv har resulterat i att nya kontakter skapats, i synnerhet kopplat till gemensamma projektansökningar av statsmedel i större omfattning såsom AMIF och ESF. Det har konstaterats att inkluderande kompetensförsörjning är en avgörande del för att uppnå långsiktig hållbarhet och kvalitet. Deltagare uppger att de inspirerats till att revidera arbetssätt för att möta behoven. Insatserna har sammantaget främjat implementeringen av Agenda 2030 i länet.

Det ökade fokuset på perspektivfrågor och då särskilt mänskliga rättigheter har bidragit till påbörjade diskussioner om samverkan mellan kommun och civilsamhälle genom bland annat idéburet och offentligt partnerskap (IOP). Ett resultat är även att integrationsarbetets verksamhetsplanering för 2022 kommer att ta ett tydligt avstamp i mänskliga rättigheter med avsikten att det även ska vara till nytta för kommunerna.

Inom området folkhälsa kopplat till integrationsarbetet framkom genom sammankallande av relevanta aktörer behov som resulterade i kvalitativa insatser riktat till målgruppen socialt utsatta i pandemiarbetet. Detta har bidragit till ökad kunskap hos målgruppen och sannolikt ökad vaccinationsgrad. Insatser har också bidragit till breddat perspektiv gällande beredskapsfrågor internt på Länsstyrelsen men också i länets kommuner. Vidare kommer även folkhälsa vara ytterligare ett huvudspår i integrationsarbetets verksamhetsplanering för 2022.

Resultat för utökad samverkansprocess i uppdraget att fördela kommunal och andelar är stärkt beredskap och kapacitet då alla utom en av länets kommuner kommer ha ett planerat mottagande på anvisning 2022. Samverkan har även stärkts mellan flera nivåer inom kommunerna och Länsstyrelsen. Ökad förståelse för de egna förutsättningarna för mottagande har synliggjorts i flera kommuner. Den utökade processen har även möjliggjort en politisk förankring i länets kommuner.

Sammantaget har resultaten bidragit till att stärka länets beredskap och kapacitet i såväl mottagandet som integrationsarbetet i stort. Mer konkret har verksamheten/insatserna även bidragit till ökad kunskap. Dels om förutsättningarna för det anvisade mottagandet och länets strategi för mottagandet enligt bostättningslagen; om långsiktig hållbarhet och dess betydelse kopplat till integration. Men också om nya tankesätt om tvärspektoriell samverkan och då i förlängningen en bättre möjlighet för nyanlända och ensamkommande barn att etablera sig i samhälls- och arbetslivet i Dalarna.

Vi har även arbetat för en ökad samverkan mellan det offentliga och civilsamhället. Målet har varit att visa på de offentliga skyldighet att arbeta rättighetsbaserat, målgruppen är rättighetsbärare och det ligger till

grund för arbetet som bedrivs. Samt att främja framtagandet av en formaliserad samverkan mellan det offentliga och civilsamhället, då det kan ses som en viktig del för att stärka demokratins principer och därmed också förståelsen för de mänskliga rättigheterna.

Att koppla samman folkhälsa och integrationsarbetet har exempelvis resulterat i ett ökat fokus på samverkan och kvalitativa hälsoundersökningar för målgruppen ensamkommande barn. Vidare har integration inom stabsarbetet varit en samordnande och sammankallande länk mellan aktörer såsom Migrationsverket, civilsamhällets aktörer, kommuner och Regionens asyl- och migranthälsa. Målet har varit att lyfta och stärka de socialt utsattas perspektiv i pandemiarbetet med koppling till god hälsa som en mänsklig rättighet.

I vårt arbete med en utökad samverkansprocess i uppdraget att fördela kommunalt och andelar har målet varit att främja mellankommunal och regional samverkan och därmed verka för att uppnå en länsgemensam kapacitet och beredskap i mottagandet av nyanlända och ensamkommande barn.

Förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor (MVK), hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel

En effekt av samverkan i MVK är att en regional samverkansstruktur för länets arbete med mäns våld mot kvinnor utarbetats. Effekten av projektet och dess kartläggning om hur behovet kring insatser gällande hedersrelaterat våld och förtryck och prostitution och människohandel ser ut i länet (se rapport *Tillsammans klarar vi uppdraget bättre*) blev att Länsstyrelsen kunde ansöka om medel för att starta upp arbetet med att utveckla ett regionalt/kommunalt och myndighetsgemensamt resurscentra mot hedersrelaterat våld och förtryck. Det projektet startades upp september 2021.

Andra effekter av ovan nämnda kartläggning bidrog till en tätare samverkan med regionkoordinatören och ansvarig handläggare för prostitution och människohandel på Länsstyrelsen.

Utvärderingarna av årets insatser visar att det finns en fortsatt efterfrågan av utbildningsinsatser kring exempelvis Hedersrelaterat våld och förtryck (HRV), risk och hot bedömningsinstrumentet FREDÅ, Patriark, våldsförebyggande metoder och de nya lagbestämmelserna.

Effekterna av nära samverkan med andra aktörer, exempelvis länsstyrelser, kommuner och myndigheter har resulterat i effektiva insatser som nått större spridning bland aktörer såväl nationellt som regionalt och därmed bidragit till förbättrad kunskap hos yrkesverksamma och andra som inom sitt arbete möter våldsutsatta.

Vi har haft nära samarbete med projektledaren på Barnhus Dalarna inom ramen för projektet *Förstärkt barnhus Dalarna* för att ta fram ett förslag för regional samverkansfunktion för frågor kring hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel. Det har lett till kartläggningen *Tillsammans klarar vi uppdraget bättre*. Under 2021 presenterades den för berörda aktörer genom konferenser och regionala forum, däribland socialchefsnätverket.

En regional strategi för att bekämpa mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer har tagits fram under året. Dialog och möten har ägt rum med berörda aktörer för att ta fram och få samsyn kring strategins målområden. Arbetet kommer att fortsätta under första kvartalet 2022.

Ytterligare två rapporter har publicerats under år 2021. Den ena är rapporten 2021:06 *Beredskap inför framtagande av strategi* som innehåller en sammanställning av kommunernas och andra aktörers arbete för att uppnå de nationella målen att bekämpa mäns våld mot kvinnor. Rapporten belyser även kommunernas och aktörernas utvecklingsområden samt behov av fortsatta kompetensutvecklingsinsatser.

Den andra rapporten 2021:07 *Tills döden skiljer oss åt* är en kartläggning om våld i nära relationer mot äldre kvinnor inom äldreomsorgen i Dalarna. Kartläggningen belyser bland annat behov av ökad kunskap om och vikten av samverkan kring våld mot äldre kvinnor.

Länsstyrelsen har i egen regi anordnat konferenser och utbildningsinsatser för kommunernas socialtjänster, hälso- och sjukvård med flera. Exempel på dessa är insatser kring stöd för hot- och riskbedömningar. I samarbete med Mora och Orsa kommun har Länsstyrelsen anordnat en kunskapsdag i våldsförebyggande arbete med fokus på metoden *Mentorer i våldsprevention*, *Liten och trygg* och handboken *Inget att vänta på*.

Länsstyrelsen har i samarbete med andra länsstyrelser i region mitt anordnat gemensamma konferenser samt informationsinsatser som benämnts som seminarier, exempelvis konferenser med olika ämnen, riktade mot våldsutövare och seminarier kring de nya lagbestämmelserna i socialtjänstlagen 5 kap 11 a § för att förtydliga de nya uppgifterna för socialtjänsten samt hälso- och sjukvården gällande våldsutövare och stöd till barn som bevittnat våld. Detta arbete kommer att fortsätta under första halvåret 2022.

Samverkan och samordning om mänskliga rättigheter inom områdena barnets rättigheter och barnkonventionen, funktionshinder, nationella minoriteter och minoritetsspråk samt rasism i arbetslivet. Inom vår interna process Trappan för Agenda 2030 är de globala målens odelbarhet och samspelet mellan de tre dimensionerna klimat och miljö, social hållbarhet och ekonomisk hållbarhet centrala. Trappan har pågått och utvecklats sedan 2018 och är nu en del av Länsstyrelsens interna strategi för hållbarhet inom alla de tre dimensionerna.

Årets process innehåller information och intervjuer på vårt intranät, med olika globala mål i fokus. Ett av inslagen i år gäller mål 10 och länsstyrelsernas nya metodstöd och kunskapsunderlag för tillämpning av barnens rättigheter. Informationen har också getts i det interna samarbetet vid ärendeberedning inom samhällsplanering.

Introduktion av nyanställda hålls två gånger per år, och två timmar vid varje tillfälle ägnas åt Agenda 2030 och arbetet för hållbarhet. I passet ingår information och diskussioner. Inom dimensionen social hållbarhet ingår mänskliga rättigheter, diskrimineringsgrunderna med extra betoning på jämställdhet och tillgänglighet för funktionsnedsatta, nationella minoriteter och barnrätt.

Samtliga anställda har i år via intranätet fått information om barnrätt och hur man söker fördjupad kunskap i ämnet, samt om länsstyrelsernas metodstöd och kunskapsunderlag. En särskild genomgång har gjorts för ett 20-tal handläggare, för att öka kunskapen om barnperspektivet inom samhällsplanering.

Sammanlagt ett 40-tal nyanställda har i år fått information om mänskliga rättigheter, diskrimineringsgrunderna med extra betoning på jämställdhet och tillgänglighet för funktionsnedsatta, nationella minoriteter och barnrätt, vid introduktionsutbildningar vår och höst.

Uppdraget Nationella minoriteter redovisas i särskild ordning. Området ingår också i Trappan för Agenda 2030s grundläggande information. En handlingsplan har tagits fram och vi ingår i ett regionalt nätverk tillsammans med Region Dalarna och länets förvaltningskommuner. En form för samråd med samer och sverigefinnar har prövats tillsammans med Region Dalarna.

Resultatbedömning

FAS och ANDTS

Länsstyrelsens bedömning är att årets insatser är goda och har bidragit till förbättrad samverkan på nationell, regional och lokal nivå. Konferenser, insatser och utbildningar har på grund av pandemin erbjudits digitalt

vilket har lett till att många fler än vanligt kunnat delta och det har i sin tur bidragit till ökad samverkan och erfarenhetsutbyte i länet.

Friluftsliv

Resultatet av årets insatser för friluftslivet bedöms vara goda. I och med den nationella satsningen på Friluftslivets år 2021 så har resurser och insatser varit större än tidigare. Sektorsövergripande samarbete har stärkts för att öka genomslaget av friluftsliv i samhällsplaneringen. Nätverksträffar och möten har skett digitalt varpå det varit lättare att nå målgrupper. Antalet friluftslivsutövare uppskattats ha haft en positiv utveckling i länet, vilket endast är en trenduppskattning eftersom det ännu inte finns bra metoder för att mäta antalet friluftslivsutövare. Friluftslivsmöten har inte kunnat ske i önskvärd omfattning under Friluftslivets år på grund av pandemin.

Integration

Resultaten bedöms vara goda utifrån förutsättningarna under året. Ett område där utvecklingsbehov finns är kommunikation kring den externa verksamheten. Vissa av de insatser som genomförts har haft ett lågt deltagande. Integrationsgruppen behöver analysera skälet till detta och arbeta med förbättring under 2022. Verksamheten måste kommuniceras tydligare och till rätt målgrupp.

Pandemins effekter har ytterligare förstärkt och synliggjort utmaningarna med de stora omorganisationerna som sker inom integrationsområdet på kommunerna samt avvecklingen av Migrationsverket i länet. Trenden med minskad statlig närvaro (både Migrationsverket och Arbetsförmedlingen) tillsammans med omorganisation gör det svårare för kommunerna och länet i stort att verka för ett långsiktigt hållbart och kvalitativt mottagande, vilket bedöms vara en negativ utveckling. Att upprätthålla beredskap och kapacitet är ett utvecklingsområde som verksamheten arbetat med under flera år och fortsatt prioriterar i planeringen för nästa år. En riktning handlar då om att implementera beredskap gällande mottagandet i de regionala och kommunala konsekvens- och sårbarhetsanalyserna för att sedan inkorporeras i kommunernas beredskapsplaner.

Förebygga mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel

Länsstyrelsens bedömning är att årets insatser är goda och har bidragit till förbättrad samverkan på strategisk nivå samt ökad kompetens om mäns våld mot kvinnor i Dalarnas län. De konferenser, insatser och utbildningar som erbjudits trots pågående pandemi, har hållits digitalt med delvis framgång. Fördelarna har varit att deltagare kunnat närvara i större utsträckning, från olika kommuner och län och att erfarenhetsutbytet varit mer omfattande. Nackdelarna har varit att de digitala verktygen inte levererat kvalitet och i vissa fall begränsat deltagande från vissa aktörer, inklusive kommuner, då de använt annan leverantör än Länsstyrelsen.

Samverkan och samordning om mänskliga rättigheter inom områdena barnets rättigheter och barnkonventionen, funktionshinder, nationella minoriteter och minoritetsspråk samt rasism i arbetslivet

Det finns utvecklingsbehov inom samtliga ovan nämnda områden.

Övrig redovisning

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3E1 Systematisk användning och analys av data och statistik	Regleringsbrev
2 kap. 4§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
3 kap. 2§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Avsnittet innehåller information som Länsstyrelsen bedömer är av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning enligt 2 kap. 4 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt uppgifter enligt 3 kap. 2§ i samma förordning.

Länsstyrelsernas arbete med systematisk användning och analys av data och statistik

Syftet med uppdraget under 2021 har varit att utöka antalet medverkande länsstyrelser och etablera en mer systematisk användning och analys av data och statistik som kan användas i verksamhetsutveckling och uppföljning, för att bidra till högre effektivitet i myndigheterna.

Genom att skapa förutsättningar för en gemensam förståelse av läget ökas förmågan att fatta mer välgrundade beslut och vidta samordnade åtgärder för att på ett effektivt sätt bedöma verksamhetens riktning framåt. Under året har utvecklingsarbetet fokuserat på att anpassa datalager och applikationer för visualisering av lägesbilder och verksamhetsstatistik kopplat till indikatorer och nyckeltal för deltagande län. Därutöver var målet också en anpassning av infrastrukturen som uppfyller kraven för IT-standarder och dataskydd för alla länsstyrelser.

Bedömningen är att de mål som satts upp för 2021 är uppfyllda och grunden för ett mottagande av ytterligare länsstyrelser data är etablerad. Förutsättningar för synergier med andra centrala utvecklingsuppdrag där användning och analys av data och statistik är central för uppdragen har skapats. Därtill har förmågan till jämförbarhet mellan länens geografiska lägesbilder och indikatorer ökat. Måluppfyllelsen bedöms därför vara god.

Information av väsentlig betydelse

Länsstyrelsegemensamt arbete med covid-19

2020 etablerade länsstyrelserna, efter beslut från landshövdingarna, gemensamt ett samordningskansli med syfte att möjliggöra länsövergripande samordning och en effektiv samverkan med myndigheter på nationell nivå under hanteringen av pandemin.

Den gemensamma hanteringen genom samordningskansliet har resulterat i en effektiv fördelning och samordning av information och uppdrag mellan de 21 länsstyrelserna och mellan den regionala nivån och andra centrala aktörer i pandemihanteringen.

Regeringens uppdrag till länsstyrelserna under pandemin har bland annat omfattat att:

- Löpande upprätta samlade lägesbilder med anledning av covid-19.

- Bistå Socialstyrelsen i arbetet med att samordna tillgången till skyddsutrustning och annat sjukvårdsmaterial.
- Bistå regionerna i att säkerställa flöden för storskalig testning för covid-19.
- Bistå regionerna med genomförandet av vaccinationen mot covid-19 inom sina respektive geografiska områden.
- Följa efterlevnaden av rekommendationer, råd och riktlinjer som utfärdats för att minska smittspridning av det virus som orsakar covid-19.
- Samordna, stärka och utveckla kommunikationsinsatserna till allmänheten med anledning av coronapandemin.
- Ge stöd och råd till kommunerna gällande tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen
- Ta fram förslag på insatser vid olika smittspridningsscenarier av det virus som orsakar sjukdomen covid-19.
- Tillsyn enligt nya tillfälliga pandemilagen covid-19.
- Uppdrag att redovisa och vidareutveckla formerna för regional och lokal samverkan inför eventuella smittutbrott av covid-19.
- Uppdrag till länsstyrelserna att i samarbete med regionerna bistå i arbetet att nå en högre vaccinationstäckning mot covid-19.

Länsstyrelserna initierade under våren 2020 en följeforskning för att belysa och tillvarata erfarenheterna från länsstyrelsernas gemensamma hantering av pandemin och Lunds universitet har under hösten lämnat sin slutrapport (Lund: LTH, Avdelningen för Riskhantering och Samhällssäkerhet, 2021-09-16, Diarienummer: F 2021/1603). Bedömningen är att resultatet är gott och studien visar att länsstyrelserna har spelat en betydande roll för hur samhället har lyckats i hanteringen av pandemin.

Länsstyrelsernas arbete med tillsyn enligt den tillfälliga covid-19-lagen

Från den 10 januari 2021 gäller en tillfällig covid-19-lag i Sverige. Enligt lagen kan regeringen och myndigheter besluta om begränsningar och åtgärder för att förhindra smittspridning. Länsstyrelserna är utsedda till tillsynsmyndigheter och har i uppdrag att kontrollera att lagen och tillhörande föreskrifter följs. Tillsyn bedrivs genom information, rådgivning och tillsynsbesök. Verksamheter som omfattats av länsstyrelsernas tillsyn är allmänna sammankomster och offentliga tillställningar, platser för fritids- och kulturverksamhet, handelsplatser, kollektivtrafik och platser för privata sammankomster. Tillsynen bedrivs där den bedöms minska smittspridningen i störst omfattning. I första hand strävar länsstyrelserna efter att verksamheter ska rätta till eventuella brister frivilligt men om de inte genomför de åtgärder som krävs kan länsstyrelserna fatta beslut om vitesföreläggande. Länsstyrelsen i Dalarnas län har i uppdrag att samordna länsstyrelsernas tillsynsarbete. Varje länsstyrelse rapporterar regelbundet hur tillsynsarbetet fortskrider i länet och utifrån länens återkoppling tar Länsstyrelsen i Dalarnas län fram en gemensam nationell rapport som lämnas till Regeringskansliet.

Sedan lagens ikraftträdande den 10 januari 2021 har tillhörande föreskrifter förändrats utifrån aktuellt smittläge, ofta och med kort varsel. På grund av den snabbt föränderliga lagstiftningen har länsstyrelsernas inriktning varit att först möta verksamhetsutövarnas informationsbehov och bistå med rådgivning och sedan vid behov följa upp med övriga tillsynsåtgärder så som platstillsyn. Den 29 september 2021 upphävdes Folkhälsomyndighetens föreskrifter vilket innebar att länsstyrelserna sattes i beredskapsläge med bibehållen kapacitet för att återigen bedriva tillsyn om smittläget försämrades och föreskrifter meddelades. Den 1 december 2021 återinfördes föreskrifter vilket innebar att länsstyrelserna åter började bedriva tillsynsarbete i större skala.

Av länsstyrelsernas regelbundna redovisning till Regeringskansliet har det framgått hur länsstyrelserna anpassat tillsynsarbetet efter smittspridningens utveckling och de områden där länsstyrelserna identifierat störst brist på efterlevnad. Länsstyrelsen har även redogjort för vilka eventuella tillämpningsproblem som har identifierats i tillsynsarbetet och vid behov lämnat förslag på hur de identifierade problemen skulle kunna lösas. Länsstyrelserna har i stor utsträckning informerat verksamhetsutövare om gällande regler och bistått med rådgivning, vilket har gett god effekt för efterlevnaden. Vid påtalade brister har de flesta verksamhetsutövare valt att åtgärda bristerna redan vid tillsynsbesöket och i övriga fall har länsstyrelserna kunnat kräva att smittskyddsåtgärder vidtas genom föreläggande.

Länsstyrelsens arbete med covid-19

Omfattande samordning och samverkan

I samverkan kring de särskilda uppdragen och situationen med covid-19 har en omfattande samordning och samverkan skett med Region Dalarna, kommuner, myndigheter, andra länsstyrelser, näringsliv och civilsamhället. Effekterna av detta har varit en samlad gemensam lägesuppfattning, gemensamma inriktningar och budskap till allmänheten och åter in i respektive samverkande organisation. Underlagen har uppdaterats och utvecklats varje vecka under hela året. Den 15 oktober avvecklades Länsstyrelsens krisstab och den 16 oktober upprättades istället en administrativ samordningsstab.

Länsstyrelsens insatser i den länsövergripande krishanteringen med covid-19 har för året omfattat samordning mellan Smittskydd Dalarna och medicinskt ansvarig sköterska (MAS) i länets 15 kommuner, insamling och kommunikation av underlag för samlad regional lägesbild, förebyggande dialog med länets aktörer som arrangörer, anläggningsägare, polis och kommuner kring turistsäsonger och stora evenemang med mera.

Efterlevnadsuppdraget

Inom uppdraget för rapportering av efterlevnad av restriktioner, har veckovis informationsinsamling och kommunikation av lägesbild genomförts samtliga veckor under året som regeringen begärt underlag kring detta. Rapporteringen har omfattat läget i kollektivtrafiken, vid ett antal besöksmål i länet samt i länets samtliga 15 kommuner. Utöver upplevd bedömd efterlevnad har behov av åtgärder, påverkan på gränshandel mot Norge samt arbetspendling över landgräns och genomförda åtgärder varit del i rapportering och lägesbild. Arbetet har samordnats med tillsynsverksamheten för covid-19 avseende indikationer på verksamheter eller områden som haft lägre efterlevnad samt utifrån de åtgärdsbehov som rapporterade aktörer uppmärksammat i respektive vecka. Den veckovisa rapporteringen sammanställdes löpande i ett för länsstyrelserna gemensamt format. Genom det samordnade arbetet på regional nivå och mellan länsstyrelserna, har ett för mottagaren lättillgängligt lägesbildsunderlag kunnat presenteras under lång tid och med god kvalitet avseende att ge en jämförbar lägesuppfattning för alla län och tydlig notering av trender och förändringar. Arbetet har genom de samordnade insatserna skapat förutsättningar för mycket uthålligt lägesbildsarbete och gemensamma rutiner för uppmärksammande av snabba förändringar i lägesbilden.

Tillsyn enligt den tillfälliga covid-19-lagen

Enheten för tillsyn av den tillfälliga covid-19-lagen vid Länsstyrelsen i Dalarnas län har utifrån risk och väsentlighet planerat och genomfört tillsyn av de verksamheter som berörts av restriktioner. Ett led i planeringsarbetet har varit att delta i vissa av de samordnande möten som krisledningsstaben initierat. Täta kontakter med Region Dalarnas smittskyddsenhet, polismyndigheten, länets kommuner och med större aktörer såsom skidanläggningar, större idrottsevenemang och andra verksamhetsutövare har bidragit till en väl täckande helhetsbild och gett underlag till planeringsarbetet. Enheten har haft kontinuerlig kontakt med funktionen för rapportering av efterlevnad. Enheten har också ställt frågor kring upplevd efterlevnad till verksamhetsutövare i samband med tillsynsbesök och rapporterat svaren veckovis till rapporteringen av

efterlevnad. Enheten har under året haft täta kontakter med Länsstyrelsens krisledningsstab och därefter Länsstyrelsens samordningsstab för corona.

Nationell samordning av tillsyn enligt den tillfälliga covid-19-lagen

Syftet med Lagen (2021:4) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 är att förhindra smittspridning. Därför är det viktigt att beslutade smittskyddsåtgärder implementeras och efterlevs så snart som möjligt efter ikraftträdandet. För att uppnå det är det av stor vikt att det finns en organisation som garanterar en effektiv samordning i landet inför antagandet av föreskrifter och beslut. Länsstyrelsen i Dalarnas län utsågs av regeringen att samordna samtliga länsstyrelsernas tillsynsarbete. Den nationella samordningen har bestått av en nationell samordnare, en jurist, två handläggare och en kommunikatör; dessutom har samtliga länsstyrelser bidragit med resurser i olika frågor. Syftet med en samordnande länsstyrelse är att tillsynen ska bedrivas på ett likartat sätt i hela landet, att verksamhetsutövare ska behandlas lika samt att Regeringskansliet och nationella myndigheter ska ha en kommunikationsväg till länsstyrelserna.

Nationella samordningen har samordnat länsstyrelsernas tillsyn, kommunikation och information till de verksamheter som omfattas av bestämmelserna. Samordningen har varit betydelsefull för att ensa bedömningar, information och tillsyn då lagstiftningen var helt ny och har innefattat en mängd ändringar under årets gång, ofta med kort varsel. Länsstyrelsernas samarbete har bidragit till en effektiv och enhetlig kommunikation och tillsyn. Även om länsstyrelserna är enskilda myndigheter har samtliga län sett vikten av samordning och samverkan kring gemensamma mallar, bedömningar och information. Detta för att nå en likartad information och tillsyn som bidragit till verksamhetsutövarnas förståelse och efterlevnad av lagstiftningen.

Samordningen har tagit fram dokument och material som länsstyrelserna har kunnat nyttja såsom tillsynsstrategi, tillsynsrutin och tillsynsprotokoll. Tidigt under året utvecklades en digital app, Pandapp, för digital registrering vid tillsyn. Utöver tillsynsunderlagen har nationella samordningen även tagit fram informationsytor så som en intern samarbetsyta för länsstyrelserna, en nationell extern webbsida om tillsyn enligt den tillfälliga covid-19-lagen samt en kontaktbrevlåda för mejlkorrespondens mellan länsstyrelserna. För att samordna länsstyrelsernas kommunikation kring tillsynsuppdraget upprättades en kommunikationsstrategi.

Samordningen har sammanställt länsstyrelsernas veckorapporter till en nationell rapport om hur tillsyns- och informationsarbetet har bedrivits i landet. Den nationella samordningen har regelbundet deltagit i länsstyrelsernas gemensamma coronakansli för att förmedla länsstyrelsernas rapportering av tillsynsuppdraget till Regeringskansliet. Samordningen har även sammankallat till veckovisa samordningsmöten med samtliga länsstyrelser för att dela information samt för att ge länsstyrelserna möjlighet att kommunicera och dela kunskap sinsemellan. För att kommunicera externt med olika målgrupper har nationella samordningen tagit fram kommunikationsmaterial till länsstyrelserna samt publicerat veckovisa pressmeddelanden och nyheter kring hur länsstyrelsernas tillsynsarbete fortskrider.

Pandemistöd

Länsstyrelsen har under året bildat en ny enhet, Enheten för pandemistöd, med medarbetare som har handlagt de coronarelaterade stöden. Stöden infördes under 2020 för att lindra konsekvenserna av pandemin och för att mildra de ekonomiska konsekvenserna av den ökade smittspridningen beslutade regeringen att återinföra de statliga stöden 2021. Stöden riktade sig till företag i särskilt utsatta branscher som detaljhandeln samt hotell- och restaurangbranschen, samt till vissa andra konsumentnära branscher och sådana tjänsteverksamheter som bygger på fysisk närhet med kunden.

Lokalhyresstöd till hyresvärdar som under perioden januari–september 2021 har gett näringsidkare tillfälliga hyreslättnader.

Omsättningsstöd till enskilda näringsidkare samt handelsbolag och kommanditbolag som förlorat stort i omsättning under perioden januari–september 2021.

Dalarna är ett av sju koncentrationslän för stöden och har därmed även handlagt ärenden för Värmlands, Örebro och Gävleborgs län.

Arbetet med covidrelaterade frågor – nedlagd tid

Utifrån myndighetens tidsredovisning har sammantaget drygt 59 000 timmar motsvarande 34,6 årsarbetskrafter redovisats på de olika pandemirelaterade uppdragen till en kostnad på 30,9 mkr av vilket merparten utgör personalkostnader.

Påverkan på arbetssätt och möten för samverkan

Pandemin har påverkat samhället globalt och nationellt avseende arbetssätt och den enskildas arbetssituation. Länsstyrelsen har uppfattat att tillfälligt hemarbete som utförts i hemmet i viss mån höjt effektiviteten, avsevärt minskat sjuktalen och utvecklat våra mötesformer och möteseffektivitet. Bilden är inte odelat positiv, även om sjuktalen är bekräftat positiva så uppmärksammas chefer på att isoleringen och de begränsade sociala kontakterna tär på personalens kreativitet och uthållighet. Distansmöten i digital form har utvecklats i mycket stor omfattning för Länsstyrelsen. Förmågan att hantera de digitala hjälpmedlen har stärkts avsevärt, liksom administrativ förmåga och den pedagogiska kunskapen kring att skapa möten för alla även om de sker på distans och i digital form. Chefer vittnar om att möten måste bokas i stor omfattning för mindre avstämningar med enskilda, som i ett fysiskt närvarande arbetslag skulle kunna tas när man ändå strålade samman. Detta har påverkat chefernas arbetssituation negativt avseende att vara uppbokade större delen av ordinarie arbetstid. Systemstöden för fjärrmöten har fungerat väl vid begränsat antal deltagare och om samtliga deltagare haft tillgång till den av länsstyrelsernas IT-organisation enda godkända applikationen Skype.

Vid större möten eller när externa deltagare närvarat genom en gratisprogramvara, har många gånger omfattande sändningsstörningar upplevts, vilket lett till ineffektiva möten och en stressande arbetsmiljö för Länsstyrelsens mötesarrangör. Länsstyrelsernas IT-enhet tillsammans med länsstyrelserna har under året genomfört en uppstart av anskaffning av ett stabilt och lättillgängligt distansmötesverktyg för större möten, för att åtgärda denna svaghet i länsstyrelsernas stöd för digitala fjärrmöten.

Sammanställning av väsentliga uppgifter

Sammanställningarna är gjorda enligt 2 kap. 4 § Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Belopp angivna i tkr.

Sammanställning väsentliga övriga uppgifter	År 2021	År 2020	År 2019	År 2018	År 2017
Beviljad Låneram i Riksgälden	14 000	12 000	13 500	9 900	8 000
Utnyttjad Låneram i Riksgälden	10 590	11 959	7 778	4 369	5 097
Beviljad Räntekontokredit i Riksgälden	10 000	10 000	9 000	10 000	10 000
Utnyttjad Räntekontokredit i Riksgälden	0	0	0	0	0
Ränteintäkter Räntekonto	0	0	12	21	31
Räntekostnader Räntekonto	2	2	141	317	212
Budget Avgiftsintäkter som disponeras	1 830	1 780	980	980	340
Utfall mot budget Avgiftsintäkter som disponeras	1 450	1 480	1 816	1 194	1 004
Utfall enligt resultaträkning Avgiftsintäkter som disponeras	56 204	13 296	14 899	12 730	13 867
Budget Avgiftsintäkter som inte disponeras	12 800	12 600	10 325	10 585	9 500
Utfall Avgiftsintäkter som inte disponeras	9 501	8 965	11 419	9 987	10 385
Antal årsarbetskrafter ²⁾	273	241	236	252	225
Medeltal anställda ¹⁾	298	266	267	275	253
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 200	1 097	1 081	1 049	1 028
Årets kapitalförändring	-4 411	-6 748	8 721	13 058	-24 273
Balanserad kapitalförändring	43 623	50 370	41 649	28 591	52 864

¹⁾ Medeltal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100%. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

²⁾ Med årsarbetskrafter avses antal anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelsegenomsnittlig möjlig arbetstid = 1 710 timmar.

Sammanställning väsentliga uppgifter anslagskredit	År 2021	År 2020	År 2019	År 2018	År 2017
Beviljad Anslagskredit: Utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 ap 16 Länsstyrelserna m.m. Dalarnas län	3 955	3 607	3 617	3 578	4 412
Utnyttjad Anslagskredit: Utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 ap 16 Länsstyrelserna m.m. Dalarnas län	0	0	0	0	0
Beviljad Anslagskredit: Utgiftsområde 09 Hälsovård, sjukvård och social omsorg 09 05 002 ap 5 Barnets rättigheter – till Länsstyrelsen i Dalarnas län	0	0	0	0	0
Utnyttjad Anslagskredit: Utgiftsområde 09 Hälsovård, sjukvård och social omsorg 09 05 002 ap 5 Barnets rättigheter – till Länsstyrelsen i Dalarnas län	0	0	0	0	0
Beviljad Anslagskredit: Utgiftsområde 19 Regional tillväxt 19 01 001 ap 16 Regionala tillväxtåtgärder	70	120	389	3 113	3 113
Utnyttjad Anslagskredit: Utgiftsområde 19 Regional tillväxt 19 01 001 ap 16 Regionala tillväxtåtgärder	0	0	190	46	0

LÄNSSTYRELSEN DALARNAS LÄN ÅRSREDOVISNING 2021

Sammanställning väsentliga uppgifter anslagskredit	År 2021	År 2020	År 2019	År 2018	År 2017
Beviljad Anslagskredit: Utgiftsområde 22 Kommunikationer 22 02 003 ap 2 Grundläggande betaltjänster	0	0	0	0	0
Utnyttjad Anslagskredit: Utgiftsområde 22 Kommunikationer 22 02 003 ap 2 Grundläggande betaltjänster	0	0	0	0	0
Beviljad Anslagskredit: Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel 23 01 020 ap 2 Stöd till omarrondering av mark	423	0	0	0	0
Utnyttjad Anslagskredit: Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel 23 01 020 ap 2 Stöd till omarrondering av mark	30	0	0	0	0

Sammanställning väsentliga uppgifter anslagssparande/intecknade åtaganden	År 2021	År 2020	År 2019	År 2018	År 2017
Summa anslagssparande: Utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 ap 16 Länsstyrelserna m.m. Dalarnas län	4 105	1 710	465	3 790	4 746
Därav intecknade åtaganden med stöd av anslagssparande: Utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 ap 16 Länsstyrelserna m.m. Dalarnas län	0	0	0	0	0
Summa anslagssparande Utgiftsområde 09 Hälsovård, sjukvård och social omsorg 09 05 002 ap 5 Barnets rättigheter – till Länsstyrelsen i Dalarnas län	0	0	0	0	0
Därav intecknade åtaganden med stöd av anslagssparande: Utgiftsområde 09 Hälsovård, sjukvård och social omsorg 09 05 002 ap 5 Barnets rättigheter – till Länsstyrelsen i Dalarnas län	0	0	0	0	0
Summa anslagssparande: Utgiftsområde 19 Regional tillväxt 19 01 001 ap 16 Regionala tillväxtåtgärder	10	2 676	0	0	8345
Därav intecknade åtaganden med stöd av anslagssparande: Utgiftsområde 19 Regional tillväxt 19 01 001 ap 16 Regionala tillväxtåtgärder	0	0	0	0	0
Summa anslagssparande: Utgiftsområde 22 Kommunikationer 22 02 003 ap 2 Grundläggande betaltjänster	0	0	0	27	0
Därav intecknade åtaganden med stöd av anslagssparande: Utgiftsområde 22 Kommunikationer 22 02 003 ap 2 Grundläggande betaltjänster	0	0	0	0	0
Summa anslagssparande: Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel 23 01 020 ap 2 Stöd till omarrondering av mark	0	0	0	0	0
Därav intecknade åtaganden med stöd av anslagssparande: Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel 23 01 020 ap 2 Stöd till omarrondering av mark	0	0	0	0	0

Sammanställning väsentliga uppgifter tilldelade bemyndigande/åtaganden inom bemyndigade	År 2021	År 2020	År 2019	År 2018	År 2017
Tilldelade bemyndigande: Utgiftsområde 19 Regional tillväxt 19 01 001 ap 16 Regionala tillväxtåtgärder	600	6 000	10 000	55 000	55 000
Åtaganden inom bemyndigande: Utgiftsområde 19 Regional tillväxt 19 01 001 ap 16 Regionala tillväxtåtgärder	600	2 288	3 540	28 698	22 640

Kommentar till tabellerna sammanställning över väsentliga uppgifter

Av beviljad låneram har 70 tkr ianspråktagits för anläggningstillgångar som inte var lånefinansierade per den 31 december 2021.

Ökning av utfall enligt resultaträkning gällande Avgiftsintäkter som disponeras förklaras av ändrade bruttoredovisningsprinciper av försäljningar kopplat till jordfonden där vinst/förlust redovisas mot statskapitalet.

Kapitalförändring:

År 2019-2017 är inte jämförbart med årsredovisning för år 2020 på grund av felaktiga siffror i årsredovisning för år 2020. Under 2017 och 2020 genomfördes större betydande nedskrivningar av lönegarantifordringar. Under 2021 minskade antalet konkurser och ändrade bruttoredovisningsprinciper av försäljningar kopplat till jordfonden där vinst/förlust redovisas mot statskapitalet.

Anslagssparande:

Det negativa utfallet för anslaget 19 01 001 Regionala tillväxtåtgärder år 2020 beror främst på en upplösning av en balanspost om 2 miljoner kronor vilket avser medfinansiering av ett företagsstöd vid årsskiftet 2017/2018. Länsstyrelsen i Dalarnas län valde av försiktighetsskäl att belasta hela företagsstödet på anslaget i avvaktan på beslut om medfinansiering från ERUF/Tillväxtverket. I efterhand erhöll Länsstyrelsen i Dalarnas län beslut om medfinansiering vilket tillfördes anslaget.

Avgiftsbelagd verksamhet

Avgiftsbelagd verksamhet redovisas i enlighet med 3 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Tabellerna i avsnittet visar intäkter, kostnader och utfall för länsstyrelsens avgiftsbelagda verksamhet, enligt den indelningen för åiterrapportering som framgår av budgeten för avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras i regleringsbrevet

Belopp angivna i tkr.

Avgifter – Offentligrättsliga avgifter

Verksamhet	År 2019: Ack. utfall	År 2020: Utfall intäkter	År 2020: Utfall kostnader	År 2020: Netto utfall	År 2021: Budget intäkter	År 2021: Utfall intäkter	År 2021: Budget kostnader	År 2021: Utfall kostnader	År 2021: Netto budget	År 2021: Netto utfall	År 2021: Ack. utfall
Registreringsavgift för jaktområden	24	14	0	14	15	28	-15	0	0	28	66
Djur och lantbruk (avgift för extra kontroller m.m.)	-139	147	-146	0	300	164	-300	-72	0	93	-46
Delgivning	-23	28	-75	-47	30	29	-70	41	-40	70	0
Övrig offentligrättslig verksamhet	157	885	-694	191	800	951	-800	-1 036	0	-86	262
Summa offentligrättsliga avgifter	19	1 073	-915	158	1 145	1 172	-1 185	-1 067	-40	105	281

Avgifter – Uppdragsverksamhet

Verksamhet	År 2019: Ack. utfall	År 2020: Utfall intäkter	År 2020: Utfall kostnader	År 2020: Netto utfall	År 2021: Budget intäkter	År 2021: Utfall intäkter	År 2021: Budget kostnader	År 2021: Utfall kostnader	År 2021: Netto budget	År 2021: Netto utfall	År 2021: Ack. utfall
Resurssamordning	-42	390	-390	0	650	262	-650	-262	0	0	-42
Övrig uppdragsverksamhet	322	16	0	16	35	16	-35	-11	0	4	343
Summa avgift uppdragsverksamhet	279	406	-390	16	685	278	-685	-274	0	4	300

Kommentar till tabeller avgiftsbelagd verksamhet

Det ackumulerade underskottet för verksamheten Djur och lantbruk har under 2021 minskat med 93 tkr och uppgår till - 46 tkr. En ny betalningsmodell har införts vilket resulterat i ökad betalningsvilja vilket förklarar förbättringen av utfallet.

Året i siffror

Avsnittet innehåller redovisningar och återsrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
3 kap. 2§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
2 kap. 4§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
2.1 ÅR i enhetlig struktur, redovisning av statistik enligt VÄS m.m.	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Tabell A – Verksamhetskostnader 2019–2021

Belopp angivna i tkr.

Verksamhetsområde	År 2021	År 2020	År 2019
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning ¹⁾	22 638	13 112	11 859
201 Allmänna val	189	40	1 051
25 Trafikföreskrifter	1 051	974	773
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	9 398	6 880	7 058
30 Regional tillväxt	17 431	10 711	9 058
34 Infrastrukturplanering	4 440	3 782	3 620
40 Hållbar samhällsplanering och boende	6 737	7 789	7 215
41 Stöd till boende och energiåtgärder	5 661	5 895	1 583
42 Energi och klimat	8 357	10 118	11 389
43 Kulturmiljö	7 993	6 459	6 520
45 Samhällsskydd och beredskap	14 213	16 827	13 024
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	15 482	15 838	15 916
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	51 146	42 899	37 837
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	3 191	2 510	2 585
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	9 776	8 667	10 422
54 Mineralfyndigheter	78	89	96
55 Miljöfarlig verksamhet	9 713	8 901	7 741
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	390	836	893
57 Förorenade områden, efterbehandling	3 424	2 529	3 378
58 Restaurering	3 813	4 131	3 230
60 Lantbruk och landsbygd	57 942	25 386	27 955
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0	0	0
62 Fiske	3 744	2 749	2 061
70 Folkhälsa	2 124	2 564	2 435
80 Jämställdhet	2 328	2 410	5 540
81 Nationella minoriteter	100	40	15

Verksamhetsområde	År 2021	År 2020	År 2019
82 Mänskliga rättigheter	4 726	3 923	1 785
85 Integration	2 269	2 178	3 024
10 Myndighetsövergripande verksamhet	14 571	14 642	13 891
11 Administration och intern service	48 086	45 633	45 709
99 Resurssamverkan ²⁾	370	276	597
20-85 Summa produktion	268 354	208 238	198 061
10-85 Summa verksamhetskostnad exkl resurssamverkan	331 012	268 513	257 662
10-99 Total verksamhetskostnad³⁾	331 382	268 789	258 259

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÄS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÄS 20–21) fr o m 2018.

²⁾ Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

³⁾ Totalsumma verksamhetskostnader ska överensstämma med verksamhetskostnader enligt resultaträkningar.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till Tabell A – Verksamhetskostnader 2019–2021

11 Administration och intern service: kostnadsökningen uppgår till 2,4 mkr och består i huvudsak av indexering av lokalkostnader och ökade IT-kostnader. Det senare har generats genom ett ökat antal medarbetare och utdebitering av länsstyrelsegemensamma IT-kostnader till följd av pandemin.

51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av natur: Kostnadsökning om 8 miljoner förklaras av en ökad extern finansiering från naturvårdsverket vilket resulterat i ett ökat antal anställda.

52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen: Ökande ärendemängder innebär att nedlagd tid, och därmed verksamhetskostnader, har ökat.

Större kostnadsförändringar för övriga verksamheter än ovan angivna redovisas i respektive verksamhetsavsnitt.

Tabell B1, B2 - Verksamhetskostnader och myndighetsgemensam verksamhet

Belopp angivna i tkr.

Tabell B1 – Verksamhetskostnader 2021

Verksamhetsområde	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH (%)	OH-kostnad (tkr)	OH-kostnad (%)	Kostnad inkl. OH (tkr)	Kostnad inkl. OH (%)
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning ¹⁾	22 638	6,84%	7 334	11,72%	29 972	9,06%
201 Allmänna val	189	0,06%	61	0,10%	250	0,08%
25 Trafikföreskrifter	1 051	0,32%	378	0,60%	1 429	0,43%
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	9 398	2,84%	2 834	4,53%	12 232	3,70%
30 Regional tillväxt	17 431	5,27%	4 664	7,45%	22 095	6,68%
34 Infrastrukturplanering	4 440	1,34%	732	1,17%	5 172	1,56%

LÄNSSTYRELSEN DALARNAS LÄN ÅRSREDOVISNING 2021

Verksamhetsområde	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH (%)	OH- kostnad (tkr)	OH- kostnad (%)	Kostnad inkl. OH (tkr)	Kostnad inkl. OH (%)
40 Hållbar samhällsplanering och boende	6 737	2,04%	2 467	3,94%	9 204	2,78%
41 Stöd till boende och energiåtgärder	5 661	1,71%	2 012	3,21%	7 673	2,32%
42 Energi och klimat	8 357	2,52%	1 441	2,30%	9 797	2,96%
43 Kulturmiljö	7 993	2,41%	2 444	3,91%	10 438	3,15%
45 Samhällsskydd och beredskap	14 213	4,29%	4 393	7,02%	18 606	5,62%
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	15 482	4,68%	3 523	5,63%	19 005	5,74%
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	51 146	15,45%	10 308	16,47%	61 455	18,57%
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	3 191	0,96%	1 146	1,83%	4 337	1,31%
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	9 776	2,95%	3 118	4,98%	12 893	3,90%
54 Mineralfyndigheter	78	0,02%	28	0,04%	106	0,03%
55 Miljöfarlig verksamhet	9 713	2,93%	3 305	5,28%	13 018	3,93%
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	390	0,12%	137	0,22%	527	0,16%
57 Förorenade områden, efterbehandling	3 424	1,03%	884	1,41%	4 307	1,30%
58 Restaurering	3 813	1,15%	674	1,08%	4 487	1,36%
60 Lantbruk och landsbygd	57 942	17,50%	7 162	11,44%	65 104	19,67%
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0	0	0	0	0	0
62 Fiske	3 744	1,13%	785	1,25%	4 529	1,37%
70 Folkhälsa	2 124	0,64%	716	1,14%	2 840	0,86%
80 Jämställdhet	2 328	0,70%	612	0,98%	2 940	0,89%
81 Nationella minoriteter	100	0,03%	36	0,06%	136	0,04%
82 Mänskliga rättigheter	4 726	1,43%	616	0,98%	5 342	1,61%
85 Integration	2 269	0,69%	776	1,24%	3 045	0,92%
10 Myndighetsövergripande verksamhet	14 571	4,40%				
11 Administration och intern service	48 086	14,53%				
99 Resurssamverkan ²⁾	370		72		443	
20-85 Summa produktion	268 354	81,07%	62 585	100,00%	330 939	100,00%
20-85 varav personalkostnad kontoklass 4	173 692					
10-85 Summa verksamhetskostnad exkl. resurssamverkan	331 012	100,00%			330 969	100,00%
10-99 Total verksamhetskostnad³⁾	331 382				331 382	

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÄS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÄS 20–21).

²⁾ Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

³⁾ Totalsumma verksamhetskostnader skall överensstämma med verksamhetskostnaderna enligt resultaträkningen.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Tabell B2 – Myndighetsgemensam verksamhet 2021

Myndighetsgemensam verksamhet	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH(%)
113-115 Samkostnad nivå 1 - Utrustning och gem service, lokaler och IT-verksamhet ¹⁾	35 903	20,67%
110-112, 116-119 Samkostnad nivå 2 - Ekonomi- och personaladministration ¹⁾	12 071	6,95%
100-109 Samkostnad nivå 3 - Myndighetsövergripande verksamhet/ledningsfunktion ¹⁾	14 684	8,45%

¹⁾ Summan på nivå 1–3 ska överensstämma med summan av Myndighetsövergripande verksamhet och Administration och intern service. Den procentuella fördelningen skall visa resp. nivåns andel av personalkostnaderna vht 2–8 (inkl 4).

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till Tabell B1, B2 - Verksamhetskostnader 2021 och myndighetsgemensam verksamhet 2021

Se kommentarer under respektive sakområde.

Tabell C – Årsarbetskrafter (ÅA) 2019–2021

Verksamhetsområde	2021 ÅA totalt	2021 ÅA kvinnor	2021 ÅA män	2020 ÅA totalt	2019 ÅA totalt
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning ¹⁾	28,3	19,9	8,3	15,3	14,2
201 Allmänna val	0,2	0,1	0,1	0,1	1,5
25 Trafikföreskrifter	1,6	0,9	0,8	1,5	1,0
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	11,4	9,8	1,6	8,8	8,7
30 Regional tillväxt	19,7	13,8	5,9	7,8	6,5
34 Infrastrukturplanering	2,7	2,3	0,4	4,3	3,4
40 Hållbar samhällsplanering och boende	8,8	4,5	4,3	8,7	9,3
41 Stöd till boende och energiåtgärder	9,4	7,9	1,5	8,0	2,5
42 Energi och klimat	6,0	3,4	2,6	6,3	8,2
43 Kulturmiljö	9,8	6,6	3,2	7,7	7,5
45 Samhällsskydd och beredskap	15,3	6,1	9,2	16,3	11,5
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	11,9	7,1	4,7	12,1	12,1
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	43,1	18,8	24,4	41,1	39,8
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	4,6	3,5	1,1	3,9	3,9
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	11,7	4,9	6,8	10,0	11,2
54 Mineralfyndigheter	0,1	0,1	0,0	0,2	0,2
55 Miljöfarlig verksamhet	12,5	10,3	2,2	12,2	10,5
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	0,5	0,3	0,2	1,2	1,2
57 Förorenade områden, efterbehandling	3,3	2,6	0,7	3,1	3,2
58 Restaurering	2,7	1,0	1,8	3,3	1,6
60 Lantbruk och landsbygd	27,3	16,7	10,6	29,0	32,4

Verksamhetsområde	2021 ÅA totalt	2021 ÅA kvinnor	2021 ÅA män	2020 ÅA totalt	2019 ÅA totalt
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0	0	0	0	0
62 Fiske	3,4	0,6	2,8	2,6	2,5
70 Folkhälsa	2,9	1,9	1,0	2,5	2,5
80 Jämställdhet	1,9	1,8	0,2	2,2	3,0
81 Nationella minoriteter	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
82 Mänskliga rättigheter	2,1	2,0	0,0	2,1	2,0
85 Integration	3,0	1,1	1,8	2,9	3,7
10 Myndighetsövergripande verksamhet	10,3	6,0	4,3	9,0	9,6
11 Administration och intern service	18,2	10,4	7,8	19,0	22,2
99 Resurssamverkan	0,3	0,1	0,2	0,4	0,7
20-85 Summa årsarbetskrafter produktion	244,4	148,3	96,1	213,1	204,1
10-85 Summa årsarbetskrafter exkl. resurssamverkan	272,9	164,7	108,2	241,1	235,8
10-99 Summa årsarbetskrafter totalt	273,2	164,8	108,4	241,4	236,5

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÄS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÄS 20-21).

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till Tabell C – Årsarbetskrafter (ÅA) 2019–2021

28. Ökningen beror på att vi rekryterat fler djurskyddshandläggare och länsveterinärer för att klara av uppdragen inom området.

30. Ökningen av årsarbetskrafter är en effekt av att vi haft anställda för att handlägga pandemistöden till egna företagare och handelsbolag.

51: Ökat antal årsarbetskrafter beror av ökade sakanslag för verksamheten.

52: Ökning inom gruppen förklaras till del av ökade tillsynsinsatser i skyddad natur samt viss ökning för provningsverksamhet.

60. Minskningen av antal årsarbetskrafter beror på att vi inte tillsatt vakanser samt att vi haft personal som arbetat i stab och med handläggning av omställningsstöd.

Större förändringar för övriga verksamheter än ovan angivna redovisas i respektive verksamhetsavsnitt.

Tabell D – Representation

Nyckeltal	År 2021 totalt (tkr)	År 2021 per ÅA (kr)	År 2020 totalt (tkr)	År 2020 per ÅA (kr)	År 2019 totalt (tkr)	År 2019 per ÅA (kr)
Intern representation	53	195	45	188	119	502
Extern representation	70	258	256	1 060	573	2 421

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till Tabell D – Representation

Det jämförelsevis låga utfallet av såväl extern (70 tkr) som intern representation (53 tkr) beror på coronapandemi och de minskade möjligheterna att fysiskt träffa och möta andra aktörer och medarbetare.

Tabell E – Lokaler

Nyckeltal ¹⁾	Lokal	År 2021	År 2020	År 2019
Lokalkostnader (tkr), VÄS 103 ²⁾	Residens	1 417	1 363	1 354
Lokalyta (m ²)	Residens	1 211	1 211	1 211
Lokalkostnad per m ² (kr)	Residens	1 170	1 126	1 118
Lokalkostnader (tkr), VÄS 113 ³⁾	Lokaler, övriga ³⁾	13 031	12 560	9 620
Lokalyta (m ²)	Lokaler, övriga	7 668	7 668	7 668
Lokalkostnad per m ² (kr)	Lokaler, övriga	1 699	1 638	1 255
Lokalkostnader per årsarbetskraft (tkr)	Lokaler, övriga	48	52	41
Lokalyta per årsarbetskraft (m ²)	Lokaler, övriga	28	32	32
Kontorslokalyta (m ²) ⁴⁾	Kontorslokaler	7 281	7 281	7 281
Kontorslokalyta per årsarbetskraft (m ²)	Kontorslokaler	27	30	31
Lokalkostnader (tkr)	Lokaler totalt	14 448	13 924	10 973

¹⁾ Urvalen för lokalkostnaderna som redovisas i denna tabell är inte desamma som de urval som görs för de lokalkostnader som redovisas i resultaträkningen. Dessa tabeller har inte samma definition.

²⁾ Residensets lokalkostnader redovisas under VÄS 103 Servicestöd till ledningen.

³⁾ Med lokaler, övriga avses samtliga utrymmen förutom residenset såsom kontorslokaler, förråd, källare och garage. Med lokalkostnader avses hyra, lokalvård, larm och bevakningskostnader, avskrivningskostnader m.m. Dessa kostnader redovisas under VÄS 113 Lokaler.

⁴⁾ Med kontorslokaler avses ytor ovan mark såsom kontorsrum, biutor som korridorer, toaletter, trapphus, närarkiv, närförråd etc.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till Tabell E – Lokaler

Under 2021 har gjorts mindre kompletteringar i form av ytskiktsrenovering toaletter i trapphuset kopplade till den omfattande ombyggnationen och moderniseringen 2019 av de förhyrda kontorslokalerna på Åsgatan 38. Dessutom har postrummet i dessa lokaler byggts om.

Tabell F – Redovisning av ärenden 2021

(samtliga ärenden oavsett databas)

Verksamhetsområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden	Antal upprättade ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år
10-11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	106	367	485	784	174	31
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	849	5 481	2 036	7 400	966	68
201 Allmänna val	6	153	0	148	11	0
25 Trafikföreskrifter	104	160	29	193	100	2

LÄNSSTYRELSEN DALARNAS LÄN ÅRSREDOVISNING 2021

Verksamhetsområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden	Antal upprättade ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	268	1 106	535	1640	269	6
30 Regional tillväxt	138	2 450	12	2 520	80	23
34 Infrastrukturplanering	17	53	1	49	22	5
40 Hållbar samhällsplanering och boende	132	1 239	27	1 276	122	0
41 Stöd till boende och energiåtgärder	460	1 536	14	1 836	174	2
42 Energi och klimat	137	94	23	78	176	60
43 Kulturmiljö	272	925	29	915	311	22
45 Samhällsskydd och beredskap	152	156	75	222	161	51
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	156	237	28	298	123	17
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	274	335	190	465	334	98
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	156	1 640	114	1 751	159	2
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	126	362	73	425	136	15
54 Mineralfyndigheter	1	29	0	29	1	0
55 Miljöfarlig verksamhet	102	525	92	575	144	1
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	14	144	0	149	9	0
57 Förorenade områden, efterbehandling	41	63	12	68	48	16
58 Restaurering	5	21	4	25	5	1
60 Lantbruk och landsbygd ¹⁾	4349	6460	29	6 002	4837	2763
61 Rennäring och fjällförvaltning	1	0	4	1	4	0
62 Fiske	70	502	6	514	64	2
70 Folkhälsa	17	32	95	23	121	0
80 Jämställdhet	7	9	9	1	24	2
81 Nationella minoriteter	6	2	0	3	5	1
82 Mänskliga rättigheter	16	7	10	7	26	7
85 Integration	30	26	18	14	60	6
10-85 Totalt antal ärenden	8 168	24 444	4 090	28 266	8 838	3 299
<i>varav Vattenmyndighetens ärenden ²⁾</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>varav Miljöprövningsdelegationens ärenden</i>	<i>41</i>	<i>67</i>	<i>0</i>	<i>68</i>	<i>40</i>	<i>1</i>

¹⁾ Under 2021 har huvuddelen av länsstyrelsernas arbete med jordbrukarstöden och landsbygdsstöden skett i Jordbruksverkets IT-system. Dessa system är till största delen färdigbyggda men rättvisande statistik över handlagda ärenden inom området jordbrukarstöd (601) är inte möjliga att hämta ut i sin helhet. För området jordbrukarstöd omfattar ärendestatistiken direktstöden och ansökan om utbetalning av kompensationsstöd, ekologisk produktion och miljöersättningarna för betesmarker och slåtterängar, vallodling, minskat kväveläckage samt skyddszoner. Statistik för ansökan om åtaganden och övriga stödformer ingår ej. För landsbygdsstöden (602) redovisas för 2021 komplett ärendestatistik av både ansökningar om stöd och utbetalningar. Det som redovisas här är den ärendestatistik som hämtas från länsstyrelsens ärendehandläggningssystem Platina summerat med ärenden beträffande jordbrukarstöd (direktstöd, betesstöd och kompensationsstöd) och landsbygdsstöd från Jordbruksverkets IT system, BLIS.

²⁾ Länsstyrelsen i Dalarnas län är inte vattenmyndighet och redovisar därför inte några uppgifter.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket

Kommentar till Tabell F – Redovisning av ärenden 2021

Sett över hela Länsstyrelsen har antalet ärenden i balans under 2021 ökat från 8 168 till 8 838, vilket innebär en ökning med cirka åtta procent. Hela Länsstyrelsen har även 3 299 ärenden som är äldre än två år, vilket innebär en ökning med 240 ärenden från föregående år. Orsaker till detta och strategier för att avgöra ärendena redovisas särskilt i yttrande till Justitiekanslern. Nedan kommenteras särskilt större förändringar i antalet ärenden i balans. I de fall förklaring redan givits under aktuell verksamhets avsnitt i årsredovisningen hänvisas dit.

10-11 Myndighetsövergripande administration och intern service. Balansen har ökat från 106 till 174 ärenden. Förklaring till detta finns under rubriken Information av väsentlig betydelse, sid 92.

30 Merparten av ärendena utgörs omsättningsstöden till egenföretagare och handelsbolag (OMS) som ligger under VÄS309. En effekt av att anslaget för regional tillväxt gått över till Region Dalarna är att lämnade bidrag minskat jämfört med tidigare år.

50-52 Inom dessa ärendegrupper har fler ärenden beslutats än vad som inkommit. Inom ärendegrupp 52 ingår prövning av kommunernas strandskyddsdispenser. Dessa fortsätter att öka år från år.

55 Miljöfarlig verksamhet. Balansen har ökat från 102 till 144 ärenden. Denna ärendeökning gäller tillsyn av miljöfarlig verksamhet och beror på en kombination av större antal driftstörningar under året där kompletteringar begärts, översyn av avgiftsbeslut där flera nya ärenden öppnats samt flera typer av rapporter, exempelvis periodiska besiktningar och kvartalsrapporter, som samlas i samma ärende vilket hålls öppet hela året i enlighet med nya diarieföringsriktlinjer.

70 Folkhälsa. Balansen har ökat från 17 till 121 ärenden. Detta beror på att färre ärenden beslutats än vad som inkommit eftersom vi haft vakanser under året. Rekrytering har skett under året och balanserna kommer därför att minska under 2023.

80 Jämställdhet. Balansen har ökat från 17 till 121 ärenden. Detta beror på att färre ärenden beslutats än vad som inkommit eftersom vi haft vakanser under året. Rekrytering har skett under året och balanserna kommer därför att minska under 2023.

82 Mänskliga rättigheter. Balansen har ökat från 17 till 121 ärenden. Detta beror på att färre ärenden beslutats än vad som inkommit eftersom vi haft vakanser under året. Rekrytering har skett under året och balanserna kommer därför att minska under 2023.

85 Integration. Balansen har ökat från 17 till 121 ärenden. Detta beror på att färre ärenden beslutats än vad som inkommit eftersom vi haft vakanser under året. Rekrytering har skett under året och balanserna kommer därför att minska under 2023.

Tabell G – Överklagade beslut

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut ¹⁾	Antal beslut ²⁾	Andel överklagade beslut ³⁾ (%)
10-11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	0	784	0
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	27	7 400	0,4
201 Allmänna val	1	148	0,7

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut ¹⁾	Antal beslut ²⁾	Andel överklagade beslut ³⁾ (%)
25 Trafikföreskrifter	2	193	1
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	15	1 640	0,9
30 Regional tillväxt	13	2 520	0,5
34 Infrastrukturplanering	0	49	0
40 Hållbar samhällsplanering och boende	61	1 276	4,8
41 Stöd till boende och energiåtgärder	28	2 251*	1,2
42 Energi och klimat	0	78	0
43 Kulturmiljö	0	915	0
45 Samhällsskydd och beredskap	2	222	0,9
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	25	298	8,4
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	6	465	1,3
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	34	1 751	1,9
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	8	425	1,9
54 Mineralfyndigheter	1	29	3,4
55 Miljöfarlig verksamhet	11	575	1,9
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	0	149	0
57 Förorenade områden, efterbehandling	0	68	0
58 Restaurering	0	25	0
60 Lantbruk och landsbygd	13	855	1,5
61 Rennäring och fjällförvaltning	0	1	0
62 Fiske	3	344	0,9
70 Folkhälsa	0	23	0
80 Jämställdhet	0	1	0
81 Nationella minoriteter	0	3	0
82 Mänskliga rättigheter	0	7	0
85 Integration	0	14	0
10-85 Totalt antal ärenden	250	22 509	1,1
<i>varav Vattenmyndighetens ärenden</i>	0	0	0
<i>varav Miljöprövningsdelegationens ärenden</i>	9	88	10,2

¹⁾ Avser beslut som överklagats till högre instans år 2021, oavsett vilket år som beslutet är fattat.

²⁾ Avser beslut som fattats av länsstyrelsen under år 2021.

³⁾ Avser antalet överklagade beslut under år 2021 dividerat med antalet beslut under år 2021.

* Summan skiljer sig från den för beslutade ärenden under VÄS 41 i tabell F (1 836 st). Detta beror på att registreringen och definitionen av beslutsdatum i integrationen med Boverkets ärendehanteringssystem fungerar på ett annat sätt än i ärendehanteringssystemet Platina.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina

Kommentar till Tabell G – Överklagade beslut

Sett över hela Länsstyrelsen har 250 av 22 509 beslut överklagats under 2021, vilket motsvarar 1,1 procent.

På ett generellt plan bör detta vara en indikation på att mottagarna av besluten är nöjda med dess kvalitet med avseende på tydlighet och motivering. Beträffande vissa ärendeslag är andelen överklagade ärenden större. Dessa kommenteras särskilt nedan.

40. Att andelen överklagade ärenden är väsentligt högre för detta ärendeslag beror främst på den omfattande byggverksamhet som pågår i länet.

50. Överklagandena rör prövade kommunala beslut enligt miljöbalken. Att andelen överklagade ärenden är väsentligt högre för detta ärendeslag beror främst på den omfattande byggverksamhet som pågår i länet kopplat till enskilda avlopp och strandskydd.

54. Endast ett ärende har överklagats, men då de totala ärendena är få får detta stort genomslag.

Miljöprövningsdelegationens ärenden överklagas i relativt stor utsträckning. Förra året var andelen 7,6 procent och i år är den 10,2. Ärendena innebär ofta en avvägning mellan starka motstående intressen, exempelvis i vindkraftsärenden. I dessa ärenden överklagas besluten så gott som alltid.

Miljöprövningsdelegationens ärenden bedöms även framgent överklagas i stor utsträckning. Av den anledningen läggs extra stor vikt vid motivering av dess ärenden.

Tabell H – Överklagade beslut som ändrats i högre instans

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut med dom i högre instans ¹⁾	varav antal ändrade beslut i högre instans ²⁾	Andel ändrade beslut (%) ³⁾
10-11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	0	0	0
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	22	5	22,7
201 Allmänna val	0	0	0
25 Trafikföreskrifter	1	0	0
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	11	2	18,2
30 Regional tillväxt	12	0	0
34 Infrastrukturplanering	0	0	0
40 Hållbar samhällsplanering och boende	63	14	22,2
41 Stöd till boende och energiåtgärder	24	13	54,2
42 Energi och klimat	0	0	0
43 Kulturmiljö	0	0	0
45 Samhällsskydd och beredskap	1	0	0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	18	5	27,8
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	4	1	25
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	35	3	8,6
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	7	4	57,1
54 Mineralfyndigheter	0	0	0
55 Miljöfarlig verksamhet	13	9	69,2
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	0	0	0

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut med dom i högre instans ¹⁾	varav antal ändrade beslut i högre instans ²⁾	Andel ändrade beslut (%) ³⁾
57 Föreordnade områden, efterbehandling	0	0	0
58 Restaurering	0	0	0
60 Lantbruk och landsbygd	11	1	9,1
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0	0	0
62 Fiske	0	0	0
70 Folkhälsa	0	0	0
80 Jämställdhet	0	0	0
81 Nationella minoriteter	0	0	0
82 Mänskliga rättigheter	0	0	0
85 Integration	0	0	0
10-85 Totalt antal ärenden	222	57	25,7
<i>varav Vattenmyndighetens ärenden⁴⁾</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>varav Miljöprövningsdelegationens ärenden</i>	<i>11</i>	<i>7</i>	<i>63,6</i>

¹⁾ Avser antalet beslut som överklagats i högre instans vars domar/beslut inkommit till länsstyrelsen under 2021.

²⁾ Avser beslut som ändrats under 2021 på grund av domar/beslut i högre instans.

³⁾ Antal ändrade beslut i högre instans under år 2021 dividerat med antal beslut som överklagats till högre instans med dom/beslut under år 2021.

⁴⁾ Länsstyrelsen i Dalarnas län är inte vattenmyndighet och redovisar därför inte några uppgifter

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina

Kommentar till Tabell H – Överklagade beslut som ändrats i högre instans

Sett över hela Länsstyrelsen har 57 av 222 ärenden ändrats efter överklagande, vilket motsvarar en ändringsfrekvens på 25,7 procent. För 2020 var frekvensen 17,2.

Även med beaktande av ökningen från förra året är andelen ändrade beslut inte anmärkningsvärd med tanke på att uppgifterna ju endast rör de beslut som överklagats, vilka enligt tabell G motsvarar endast 1,1 procent av Länsstyrelsens samlade mängd beslut. Att ca en fjärdedel av de överklagade besluten ändras är en naturlig del av att praxis utvecklas och att talan i ärenden kan ändras under processens gång. I de fall ändringen berott på fel i handläggningen på Länsstyrelsen eller på felaktiga analyser av rättsläget har detta följts upp på aktuell avdelning för att höja kvalitén på den fortsatta handläggningen. Nedan ges förklaringar till de ärendeslag som har över tio procent i ändringsfrekvens.

20-21. (exkl. 201) Övrig förvaltning. Fem beslut har ändrats. Ett rörande viltvårdsområden där en annan bedömning gjordes. Ett beslut i ett sällanärende rörande åborätt där Länsstyrelsen borde avslagit istället för att avvisa. Två beslut rörande återkallad auktorisation för personal i bevakningsföretag där överinstans gjort en annan bedömning av personernas lämplighet.

28. Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor. Endast elva ärenden har överklagats vilket gör att två ändrade beslut får stor effekt på ändringsfrekvensen.

40. Hållbar samhällsplanering och boende. VÅS 403 Överklagade av lov, förhandsbesked. Åtta ändrade beslut. Några där beslut ändrats p.g.a. annan bedömning, två beslut där Länsstyrelsen avvisat istället för att

avslå, samt något där rättsområdet utvecklats. 403 Överklagande av kommuns beslut enligt plan- och bygglagen. Två ändrade beslut under VÄS 4032 och tre ändrade beslut under VÄS 4034.

41. Stöd till boende och energiåtgärder. VÄS 413 Förutsättningarna för att bevilja bidrag till solceller har förändrats under året. Beslut om avslag på bidtagsansökningarna som överklagats till Energimyndigheten har därför återförvisats till Länsstyrelsen för ny handläggning; omprövning av dessa ärenden pågår. När det gäller lokalhyresstödet VÄS 419 har inget av de överklagade ärendena lett till ändrade beslut i högre instans.

50. Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd. VÄS 505 Överklagade kommunala beslut miljöbalken m.fl. författningar. Fem ändrade beslut. Värt att notera att beslut registreras som ändrade även i de fall Länsstyrelsen har rätt i sak men domstolen enbart ändrar verkställighetsdatum för åtgärd. T.ex. avloppsåtgärder VÄS 5051.

51. Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden. Endast fyra ärenden har överklagats vilket gör att ett ändrat beslut får stor effekt på ändringsfrekvensen.

53. Vattenverksamhet och vattenförvaltning. Fyra ärenden har ändrats varav två speglar problematiken med att bedöma ansvarig för äldre dammar utan vattendom. I ett fall gör högre instans annan bedömning av vem som är rätt adressat för ett föreläggande och ett fall annan bedömning kring till vilken nivå en damm får avsänkas.

55. Miljöfarlig verksamhet. Ett tillsynsärende har överklagats och ändrats i högre instans då domstolen återförvisade ärendet med bedömningen att åtgärderna var alltför ingripande. Ärendet rör otillåten dumpning av massor i ett strandskyddat område där Länsstyrelsen ansåg att massorna skulle provtas och tas bort. Ärendet fortsätter i samråd med kommunen.

Miljöprövningsdelegationen. Fem av de ändrade besluten rör vindkraftsparker. För dessa har högre instans i några fall ändrat villkor, i ett fall minskat antal tillståndgivna verk. Ett ärende har återförvisats för ytterligare utredning gällande lågfrekvent buller. I ett ärende meddelade högre instans tillstånd där miljöprövningsdelegationen beslutat att inte ge tillstånd till verksamheten. För övriga gäller att villkor ändrats.

Tabell I – Handläggningstider

VÄS och ärendeslag med gemensamma mål	Mål dagar 2019–2021	Utfall (%) 2021	Utfall (%) 2020	Utfall (%) 2019	Medel-antal dagar 2021	Medel-antal dagar 2020	Medel-antal dagar 2019
202 Anmälan om svenskt medborgarskap ¹⁾	45	100	98	92	8	8	20
204 Begravningsfrågor ¹⁾	45	98	97	94	9	10	15
212 Auktorisation av bevakningsföretag ¹⁾	180	0	100	100	238	143	104
282 Ansökan om tillstånd enligt 6 kap 4 § djurskyddslagen ²⁾	90	100	100	100	1	1	2
282 Ansökan om förprovning djurstall ²⁾	56	100	100	95	1	1	13
282 Anmälningssärenden djurskydd	90	70	78	90	89	58	38
403 Överklagade av lov, förhandsbesked	150	7	15	54	294	276	144

VÄS och ärendeslag med gemensamma mål	Mål dagar 2019–2021	Utfall (%) 2021	Utfall (%) 2020	Utfall (%) 2019	Medel-antal dagar 2021	Medel-antal dagar 2020	Medel-antal dagar 2019
403 Överklagande av bygglov för bostäder, dock ej fritidsbostäder	120	96	84	39	69	83	125
403 Överklagande av kommuns beslut enligt plan- och bygglagen	180	17	20	33	359	297	172
505 Överklagade kommunala beslut Miljöbalken m.fl. författn	180	22	38	16	277	224	231
525 Samråd enligt 12 kap. 6 § Miljöbalken	42	75	68	75	40	43	36
526 Granskning av kommunal strandskyddsdispens ³⁾	21	99	97	98	8	10	9
551 Prövning miljöfarlig verksamhet 9 kap. Miljöbalken - Ansökan om tillstånd (konc) ^{2, 4)}	180	71	91	88	136	110	136
555 Anmälan ändring tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet	75	79	94	100	87	34	14
562 Prövning av avfall och producentansvar	40	89	82	85	16	29	23
566 Tillsyn av avfall och producentansvar	30	75	92	98	17	12	11
602 Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Företagsstöd ^{5, 6)}	180	0	45	47	1092	409	309
602 Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Projektstöd ^{5, 6)}	180	13	3	36	457	865	393
602 Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Miljöinvesteringar ^{5, 6)}	180	65	23	13	160	396	533
622 Ansökan om stöd från Fiskerifonden - Företagsstöd ^{5, 6)}	180	0	0	0	0	0	0
622 Ansökan om stöd från Fiskerifonden - Projektstöd ^{5, 6)}	180	0	0	0	0	0	0
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder- Företagsstöd ^{6, 7)}	120	81	98	88	84	62	90
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Projektstöd ^{6, 7)}	120	46	59	62	249	222	130
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Miljöinvesteringar ^{6, 7)}	120	60	71	75	110	102	175
622 Ansökan om utbetalning av stöd från Fiskerifonden – Företagsstöd ^{6, 7)}	120	0	0	0	0	0	0
622 Ansökan om utbetalning av stöd från Fiskerifonden – Projektstöd ^{6, 7)}	120	0	0	0	0	0	0
623 Ansökan tillstånd flyttning och utplantering av fisk	30	88	97	95	15	12	16

VÄS och ärendeslag med gemensamma mål	Mål dagar 2019–2021	Utfall (%) 2021	Utfall (%) 2020	Utfall (%) 2019	Medel-antal dagar 2021	Medel-antal dagar 2020	Medel-antal dagar 2019
623 Ansökan om förordnande som fisketillsynsman	40	64	57	49	37	46	48

¹⁾ Ärendeslaget är koncentrerat till länsstyrelserna i Stockholms, Östergötlands, Skåne, Västra Götalands, Dalarnas, Västernorrlands och Norrbottens län.

²⁾ Målet är satt från komplett ansökan.

³⁾ Enligt 19 kap 3 b § Miljöbalken.

⁴⁾ Ärendeslaget är koncentrerat till länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Östergötlands, Kalmar, Skåne, Hallands, Västra Götalands, Örebro, Dalarnas, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län.

⁵⁾ Handläggningstid, ansökan om stöd: Mätning från att ansökan kom in till Länsstyrelsen fram till att Länsstyrelsen har fattat beslut om stöd. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla ansökningar oberoende av vilket år de kom in. 90% av ansökningarna om stöd ska vara beslutade inom 6 månader.

⁶⁾ Målet enligt SUSS PoF (Styr- och Uppföljningssystem i Samverkan för LB/Fiskestöden) Hämtas från Jordbruksverkets uppföljningsverktyg BLIS.

⁷⁾ Handläggningstid, ansökan om utbetalning: Mätning från att ansökan om utbetalning kom in till Länsstyrelsen fram till beslut. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla ansökningar oberoende av vilket år de kom in. 90% av ansökningarna om utbetalning ska vara beslutade inom 4 månader.

Källa: Ärendehanteringssystemet Platina och Jordbruksverket

Kommentar till Tabell I – Handläggningstider

De flesta ärendeslag uppfyller i godtagbar utsträckning ställda krav på handläggningstid. De ärendeslag där åtgärdsbehov finns anges nedan tillsammans med möjliga förklaringar till den bristande måluppfyllelsen. I de fall förklaring redan angetts i respektive ärendeslags avsnitt i årsredovisningen hänvisas dit.

282. Anmälningsärenden djurskydd. Under 2021 har insatser gjorts för att hantera äldre anmälningsärenden främst från 2019. Detta har inneburit att ärenden inkomna under 2020 och 2021 inte kunnat hanteras i planerad omfattning vilket resulterat i en ökning av handläggningstider.

403. Överklagade av lov, förhandsbesked. Ökade ärendevolymer har inneburit ett lägre utfall 2021 jämfört med tidigare år. Samtidigt har beslutstakten varit 114 % vilket innebär att vi arbetat ner de ökande ärendebalanserna. Prioritering och rekryteringar har gjorts tidigt under året för att under 2021 arbeta ner ärendevolymer, vilket också bör speglas i utfall för kommande år.

403. Överklagande av kommuns beslut enligt plan- och bygglagen. Samma som ovan, beslutstakt 145 %.

505. Överklagade kommunala beslut, bland annat miljöbalken. Höga ärendebalanser fanns redan vid årets ingång. Detta har, tillsammans med plan- och bygglovsärenden, prioriterats under året. Även om utfallet är lågt så har beslutstakten varit 165 % och vi har gått från 73 till 21 öppna ärenden vid årets slut. Antal ärenden som vid årets ingång var äldre än tre månader var vid årets ingång 43 och är vid årets utgång 3.

525. Samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken. Vid begäran om komplettering till samrådsärenden inkommer inte dessa alltid inom handläggningstidens sex veckor. Mervärdet av de samrådsärenden som inte är klara inom utsatt tid beror av detta.

551. Miljöprövning. Måluppfyllelsen har minskat från 91 till 71 procent. Orsakerna till detta är främst att några vindkraftsärenden dragit ut väsentligt på tiden. Medelhandläggningstiden är dock fortfarande på i huvudsak samma nivå som tidigare år.

555. Anmälan ändring tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet. Dubbelt så många anmälningar har hanterats under 2021 mot tidigare år varav två ärenden haft lång handläggningstid. Detta beror på att anmälningar varit ofullständiga och flera kompletteringar har behövts. Ett ärenden innehöll en klassificering av slagg där prover behövde skickas utomlands med lång analystid.

566. Tillsyn av avfall och producentansvar. Under 2021 har denna ärendegrupp nedprioriterats till förmån för handläggning av ärendegrupp 562. Anmälningsärendena har ändå hanterats i sådan takt att de inte medfört fördröjning och olägenheter för sökandena.

602. Ansökan om stöd. Ansökningar har legat i kö i väntan på nya pengar till de flesta delåtgärderna.

602. Ansökan om utbetalning. Prioritering av återkravsarbete har inneburit något försämrade måluppfyllelse jämfört med föregående år.

623. Ansökan om förordnande som fisketillsynsman. Måluppfyllnaden är något högre än tidigare år och medeltiden för antal dagar, 37, är lägre än målet på 40 dagar. Beslut ordnas inom mål i den mån vi får in det underlag som krävs för att fatta beslut. I de fall kompletteringar behövs tar det ofta längre tid innan vi fått in tillräckligt beslutsunderlag.

Finansiell redovisning

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
7 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Resultaträkning

Verksamhetens intäkter (tkr)	2021	2020	Not
Intäkter av anslag	143 041	120 024	1
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	56 204	13 296	2
Intäkter av bidrag	140 855	135 368	3
Finansiella intäkter	5	8	4
Summa	340 105	268 696	

Verksamhetens kostnader (tkr)	2021	2020	Not
Kostnader för personal	-198 598	-174 041	5
Kostnader för lokaler	-15 127	-14 232	
Övriga driftskostnader	-114 229	-76 674	6
Finansiella kostnader	-24	-16	7
Avskrivningar och nedskrivningar	-3 403	-3 826	
Summa	-331 382	-268 789	

Verksamhetsutfall (tkr)	2021	2020	Not
Verksamhetsutfall	8 724	-93	

Uppbördsverksamhet	2021	2020	Not
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	9 501	8 965	8
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	-9 501	-8 965	9
Saldo	0	0	

Transfereringar (tkr)	2021	2020	Not
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	8 785	6 175	10
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	140 723	225 894	11
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	15 728	18 966	12
Finansiella intäkter	0	0	
Finansiella kostnader	0	-1	
Avsättning till/upplösning av fonder m.m. för transfereringsändamål	-336	1 205	13
Lämnade bidrag	-178 034	-258 894	14
Saldo	-13 134	-6 654	

Årets kapitalförändring (tkr)	2021	2020	Not
Årets kapitalförändring	-4 411	-6 748	15

Balansräkning

Tillgångar

Immateriella anläggningstillgångar	2021	2020	Not
Balanserade utgifter för utveckling	0	0	
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	0	0	
Förskott avseende immateriella anläggningstillgångar	0	0	
Summa	0	0	16

Materiella anläggningstillgångar (tkr)	2021	2020	Not
Förbättringsutgifter på annans fastighet	4 630	5 737	
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	6 029	6 368	
Pågående nyanläggningar	0	0	
Förskott avseende materiella anläggningstillgångar	0	0	
Summa	10 660	12 105	17

Utlåning (tkr)	2021	2020	Not
Utlåning	0	0	
Summa	0	0	

Varulager m.m. (tkr)	2021	2020	Not
Varulager och förråd	0	0	
Pågående arbeten	0	0	
Fastigheter	135 486	150 504	
Förskott till leverantörer	0	0	
Summa	135 486	150 504	18

Kortfristiga fordringar (tkr)	2021	2020	Not
Kundfordringar	2 073	1 125	
Fordringar hos andra myndigheter	11 750	10 824	19
Övriga kortfristiga fordringar	31 276	44 386	20
Summa	45 098	56 336	

Periodavgränsningsposter (tkr)	2021	2020	Not
Förutbetalda kostnader	3 306	3 179	
Upplupna bidragsintäkter	15 363	20 707	
Övriga upplupna intäkter	286	144	
Summa	18 955	24 029	21

Avräkning med statsverket (tkr)	2021	2020	Not
Avräkning med statsverket	-80 151	-109 705	
Summa	-80 151	-109 705	22

Kassa och bank (tkr)	2021	2020	Not
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	119 483	62 442	23
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	9 667	7 847	24
Kassa och bank	13 482	12 713	25
Summa	142 631	83 003	

Summa tillgångar (tkr)	2021	2020	Not
Summa tillgångar (tkr)	272 680	216 272	

Kapital och skulder

Myndighetskapital (tkr)	2021	2020	Not
Statskapital	0	0	
Donationskapital	0	0	
Balanserad kapitalförändring	43 623	50 370	
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	-4 411	-6 748	
Summa	39 212	43 623	26

Fonder (tkr)	2021	2020	Not
Fonder	13 382	13 046	
Summa	13 382	13 046	13

Avsättningar (tkr)	2021	2020	Not
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	816	808	27
Övriga avsättningar	1 247	851	28
Summa	2 063	1 659	

Skulder m.m. (tkr)	2021	2020	Not
Lån i Riksgäldskontoret	10 590	11 959	29
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	0	0	30
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	15 750	18 661	31
Leverantörsskulder	8 560	9 141	
Övriga kortfristiga skulder	5 739	5 538	32
Depositioner	9 667	7 847	33
Summa	50 307	53 145	

Periodavgränsningsposter (tkr)	2021	2020	Not
Upplupna kostnader	17 901	15 666	
Oförbrukade bidrag	149 815	89 132	
Övriga förutbetalda intäkter	0	0	
Summa	167 716	104 799	34

Summa kapital och skulder (tkr)	2021	2020	Not
Summa kapital och skulder	272 680	216 272	

Poster inom linjen

Ansvarsförbindelse (tkr)	2021	2020
Ombyggnadstillägg vid ej förlängt hyresavtal	10 000	10 000

Under 2018 tecknades ett nytt hyreskontrakt som träder i kraft efter ombyggnation av de kontorslokaler Länsstyrelsen hyr. Ombyggnationen slutfördes 2019. Av hyreskontraktet framgår att i det fall Länsstyrelsen vid avtalstidens slut inte förlänger avtalet förbinder sig Länsstyrelsen att betala ett ombyggnadstillägg om 10 000 tkr. Förlängs avtalet utgår inget ombyggnadstillägg. Länsstyrelsen redovisar detta åtgående som en ansvarsförbindelse efter bedömning att nuvarande lokaler i Falun kommer utgöra hemvist för verksamheten under lång tid framöver. Därmed anses risken att behöva infria denna förpliktelse ytterst liten.

Anslagsredovisning

Tabell: redovisning mot anslag (tkr)

Anslag	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerat anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet överskridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp	NOT
Utgiftsområde 1 Rikets styrelse 01 05 001 016 Länsstyrelserna m.m.	1 710	131 844	-107	0	0	133 447	-129 343	4 105	35
Utgiftsområde 9 Hälsövård, sjukvård och social omsorg 09 05 002 005 Barnets rättigheter - till Länsstyrelsen i Dalarnas län	0	5 000	0	0	0	5 000	-5 000	0	36
Utgiftsområde 19 Regional tillväxt 19 01 001 016 Regionala tillväxtåtgärder	2 676	1 411	0	0	-2 676	1 411	-1 401	10	37
Utgiftsområde 22 Kommunikationer 22 02 003 002 Grundläggande betaltjänster	0	2 000	0	0	0	2 000	-2 000	0	38
Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel 23 01 020 002 Stöd till omarrondering av mark	0	14 116	0	0	0	14 116	-14 146	-30	39
Summa	4 387	154 371	-107	0	-2 676	155 974	-151 889	4 085	

Tabell: redovisning mot inkomsttitel (tkr)

Inkomsttitel	Beräknat belopp	Inkomster	Not
2391 Ränteinkomster på markförvärv för jordbrukets rationalisering	0	2	
2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	1 700	2 212	
2537 Miljöskyddsavgift Tåktavgift	7 200	7 246	
2552 01 Stiftelser, tillsynsavgift	300	320	
2552 02 Stiftelser, registerhållningsavgift	500	499	
2552 03 Avgifter enligt avfallsförordningen	100	123	
2714 01 Sanktionsavgifter	2 500	2 150	
2811 03 Jordfonden (Lst i Dalarna)	500	-3 231	
2811 9 Övriga inkomster	0	181	
Summa	12 800	9 501	8

Tabell: redovisning av beställningsbemyndiganden (tkr)

Anslag	Tilldelat bemyndigande	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	Utestående åtagandenas fördelning per år			Not
		2021	2021	2022	2023	2024	
19 01 001 016 Regionala tillväxtåtgärder	600	2 288	600	400	200	0	37

Tilläggsupplysningar och noter

Allmänt

Belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) där annat ej anges. De flesta belopp i resultatredovisning och de finansiella delarna är framtagna med hjälp av ett länsstyrelsegemensamt rapportpaket i Excel. Det innebär att talen innehåller decimaler, vilket ger avrundningsdifferenser.

Länsstyrelsens redovisning följer god redovisningssed enligt 6 § förordning (2000:606) om myndigheters bokföring. Brytdatum, det datum då löpande bokföring på räkenskapsåret avslutas, är den 5 januari 2022.

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) samt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till förordningen.

Med årsarbetskrafter avses antal anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelsegenomsnittlig möjlig arbetstid = 1 710 timmar. Medeltal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100 %. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Avvikelser från generella ekonomiadministrativa regler

I regleringsbrevet 2021 har regeringen beslutat om följande undantag från det ekonomiadministrativa regelverket:

- ”Bestämmelsen i 3 kap. 1 § andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att resultatredovisningen ska omfatta antalet och styckkostnaden för handläggningen av ärendeslag som omfattar ett stort antal ärenden, ska inte tillämpas på länsstyrelserna.”
- ”Med undantag från vad som gäller enligt 3 kap. 1 § tredje stycket och 3 kap. 2 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag, ska verksamhetskostnader och årsarbetskrafter redovisas i en för länsstyrelserna enhetlig struktur efter närmare anvisningar från Länsstyrelsen i Örebro län.”
- ”Länsstyrelserna undantas enligt 6 kap 1 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag från att redovisa kostnaderna för avgiftsbelagd verksamhet i vilken intäkterna inte får disponeras.”

Redovisnings- och värderingsprinciper

Periodavgränsningsposter

Inkomna fakturor t.o.m. brytdag har bokförts. Fakturor som erhålls efter brytdagen redovisas som periodavgränsningsposter. Beloppsgränsen för periodavgränsningsposter har fastställts till 50 tkr.

Löpande under året periodiseras förutbetalda kostnader såsom hyror med mera för att kostnaden ska belasta rätt period. Skulder till personalen i form av kompledighet och semesterlöner redovisas månadsvis och värderas i samband med bokslut.

Erhållna bidrag som inte förbrukats periodiseras och redovisas som oförbrukade bidrag. Kostnader motsvarande bidragsbelopp som ännu inte erhållits, periodiseras och redovisas som upplupna bidragsintäkter.

Anläggningstillgångar

Tillgångar med en bedömd nyttjandeperiod om minst 3 år och ett anskaffningsvärde på minst ett halvt basbelopp redovisas som anläggningstillgångar. Immateriella anläggningstillgångar vid anskaffningsvärde på minst 100 tkr och för förbättringsutgifter på annans fastighet på minst 50 tkr.

Stationära och bärbara persondatorer kostnadsförs direkt på grund av den tekniska utvecklingen och prisnivån samt för bärbara datorer då de utsätts för extra stort slitage.

På anskaffningsvärdet görs linjär avskrivning månadsvis.

Lista över anläggningstillgångar och deras avskrivningsplan

Tillgångstyp	Avskrivningsplan
Immateriella anläggningstillgångar	5 år
Förbättringsutgift på annans fastighet	Högst 7 år
Maskiner	5 år
IT-teknisk utrustning	3 år
Leasingavtal	3 år
Bilar och transportmedel	5 år
Konst	Ingen avskrivning
Övriga inventarier	5 år
Pågående nyanläggningar	Avskrivning startas vid färdigställning och inplacering i anläggningsgrupp

Jordfonden

Jordfondens fastigheter värderas till inköpspris, med justering för gjorda åtgärder. Enligt regleringsbrev 2021 avseende utgiftsområde 23 anslag 1:20 anslagspost 2 villkor 6 ska vinst vid försäljning redovisas som statskapital och återinvesteras i Jordfonden.

Lånefordringar

Länsstyrelsen gör bedömning av nedskrivningsbehov inför årsbokslut.

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar har tagits upp till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt. Fordringar och skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs.

Lönegarantifordran värderas kollektivt med 87 procent, vilket motsvarar det erfarenhetsmässiga sambandet mellan utbetalningar och utdelningar.

Stora genomslag i den finansiella redovisningen

Verksamhetens intäkter och kostnader

Från 2021 disponerar Länsstyrelsen i Dalarnas län ytterligare två anslagssposter, 09 050 002 Barnets rättigheter samt 23 01 020 Stöd till omarrondering av mark. Under året har Länsstyrelsen i Dalarnas län ansvarat för ett flertal uppdrag kopplade till pandemin för vilka särskild finansiering erhållits. Redovisningsprinciper för försäljningar kopplat till jordfonden har från 2021 ändrats. Försäljningar bruttoredo visas i resultaträkningen och vinst respektive förlust redovisas mot kapitalförändringen.

Uppgifter om rådsledamöter enligt 7 kap. 2§ förordningen om årsredovisning och budgetunderlag

Redovisning av skattepliktiga ersättningar och andra förmåner till rådsledamöter och ledande befattningshavare samt uppgift om uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter eller uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag.

Namn	Uppdrag	Ersättning	Andra uppdrag
Ylva Thörn	Landshövding t.o.m. 31/7	1 013 040	Samhall AB
Camilla Fagerberg Littorin	Landshövding fr.o.m. 1/8	549 834	inga övriga uppdrag
Camilla Fagerberg Littorin	Länsråd t.o.m 31/7	803 909	inga övriga uppdrag
Björn Forsberg	Länsråd fr.o.m 1/8	357 391	inga övriga uppdrag
Anders Ahlgren	Insynsråd	12 850	Gagnline Affärsutveckling AB, Almi Företagspartner GävleDala AB, Promål AB, Dala Energi AB
Anna Ehrenberg	Insynsråd	11 400	Vetenskapligt råd Statens beredning för medicinsk och social utvärdering, Vetenskapligt råd för Svensk sjuksköterskeförening
Christina Eriksson	Insynsråd	10 950	inga övriga uppdrag
Marie Louise Erbing Falkland	Insynsråd	7 150	Outokumpu PressPlate AB, Outokumpu Prefab AB, IVL Svenska Miljöinstitutet AB
Thomas Agneteg	Insynsråd	14 300	inga övriga uppdrag
Martin Moraeus	Insynsråd	10 950	Dalarnas Försäkringsbolag, Lantbrukarnas Riksförbund, förening u.p.a, Orsa Besparingsskog
Roza Güclü Hedin	Insynsråd	12 500	inga övriga uppdrag

Noter till resultaträkning

Not 1 Intäkter av anslag

Not 1 Intäkter av anslag	2021	2020
01 05 001 016 Förvaltningsanslag	124 584	120 043
09 05 002 005 Barnets rättigheter - till Länsstyrelsen i Dalarnas län	1 525	0
19 01 001 016 Regionala tillväxtåtgärder	986	-519
22 02 003 002 Grundläggande betaltjänster	2 000	500
23 01 020 002 Stöd till omarrondering av mark	13 946	0
Summa intäkter av anslag	143 041	120 024

Skillnaden mellan summan av intäkter av anslag samt medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag i resultaträkningen och utgifter i anslagsredovisningen beror på anslagsavräknad semesterlöneskuld intjänad till och med 2008 enligt övergångsbestämmelsen till 16 § anslagsförordningen.

2021 har Länsstyrelsen i Dalarnas län dispositionsrätt till ytterligare två anslag, 09 050 002 Barnets rättigheter samt 23 01 020 Stöd till omarrondering av mark

Det negativa utfallet för anslaget 19 01 001 Regionala tillväxtåtgärder år 2020 beror främst på en upplösning av en balanspost om 2 miljoner kronor vilket avser medfinansiering av ett företagsstöd vid årsskiftet 2017/2018. Länsstyrelsen i Dalarnas län valde av försiktighetsskäl att belasta hela företagsstödet på anslaget i avvaktan på beslut om medfinansiering från ERUF/Tillväxtverket. I efterhand erhöLL Länsstyrelsen i Dalarnas län beslut om medfinansiering vilket gottskrivits anslaget.

Not 2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar

Not 2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2021	2020
Offentligrättsliga avgifter	5 843	6 298
Försäljning enligt 4 § Avgiftsförordningen	6 991	6 370
Intäkter av andra ersättningar	43 370	628
Summa	56 204	13 296
<i>Varav intäkter av avgifter enligt 4 § Avgiftsförordningen består av</i>		
Intäkter uthyrning	873	883
Intäkter utbildning/konferenser	265	405
Intäkter konsultuppdrag	2 712	1 527
Intäkter övriga 4 § avgifter	3 141	3 556
	6 991	6 370

Den i separat tabell redovisad avgiftsbelagd verksamhet är inte jämförbar med denna not. Den separata tabellen avser enbart sådan verksamhet som ska ge ett årligt resultat. Övriga intäkter av avgifter har inte motsvarande kostnader och uppvisar inte något resultat utan ingår bl.a. i anslagsredovisningen, älgvårdsfond och externa medel gentemot andra myndigheter.

Ökningen av Intäkter av andra ersättningar förklaras främst av ändrade bruttoredovisningsprinciper av försäljningar kopplat till jordfonden.

Not 3 Intäkter av bidrag

Not 3 Intäkter av bidrag	2021	2020
Bidrag från statliga myndigheter	140 060	130 588
varav		
Länsstyrelsen i Örebro län	53 306	34 412
Naturvårdsverket	43 041	43 167
Havs- och vattenmyndigheten	13 450	9 488
Statens jordbruksverk	7 315	12 921
Tillväxtverket	4 802	5 037
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	4 597	4 196
Kammarkollegiet	4 164	5 867
Post- och telestyrelsen	2 180	3 313
Riksantikvarieämbetet	2 177	1 378
Länsstyrelsen i Östergötlands län	787	35
Statens energimyndighet	717	6 222
Skogsstyrelsen	454	399
Sveriges geologiska undersökning	349	-301
Verket för innovationssystem	348	-119
Svenska institutet	344	70
Länsstyrelsen i Gotlands län	336	86
Länsstyrelsen i Stockholms län	283	33
Länsstyrelsen i Värmlands län	276	67
Övriga motparter	253	352
Arbetsförmedlingen	248	518
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	211	0
Socialstyrelsen	138	-0
Lunds universitet	96	98
Länsstyrelsen i Skåne län	75	0
Länsstyrelsen i Västmanlands län	67	1 711
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	54	0
Länsstyrelsen i Jönköpings län	51	34
Länsstyrelsen i Uppsala län	43	198
Länsstyrelsen i Jämtlands län	43	0
Länsstyrelsen i Gävleborgs län	43	0
Transportstyrelsen	37	0
Länsstyrelsen i Kronobergs län	13	24
Länsstyrelsen i Kalmar län	13	0
Länsstyrelsen i Södermanlands län	13	0
Länsstyrelsen i Västerbottens län	13	0
Länsstyrelsen i Norrbottens län	13	0

Not 3 Intäkter av bidrag	2021	2020
<i>Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete</i>	1	-1
<i>Försäkringskassan</i>	0	169
<i>Skatteverket</i>	0	95
<i>Högskolan i Dalarna</i>	0	80
<i>Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige</i>	0	49
<i>Lantmäteriet</i>	0	11
<i>Trafikverket</i>	0	-100
<i>Regeringskansliet</i>	-70	-145
<i>Länsstyrelsen i Västernorrlands län</i>	-222	562
Bidrag från övriga	795	4 780
Summa	140 855	135 368

Not 4 Finansiella intäkter

Not 4 Finansiella intäkter	2021	2020
Räntekonto i Riksgälden	0	0
Övriga finansiella intäkter	5	7
Summa	5	8

Not 5 Kostnader för personal

Not 5 Kostnader för personal	2021	2020
Lönekostnader, exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	-132 960	-117 617
<i>varav</i>		
<i>Lönekostnader för insynsråd och ej anställd personal (uppdragstagare)</i>	-791	-706
Arbetsgivaravgifter, pensionspremier samt övriga kostnader för personal	-65 638	-56 424
Summa	-198 598	-174 041

Ökning av lönekostnader och arbetsgivaravgifter beror till stor del på ökat antal anställda kopplat till uppdrag gällande arbete med covid-19.

Not 6 Övriga driftskostnader

Not 6 Övriga driftskostnader	2021	2020
Övriga driftskostnader	-114 229	-76 674

Ökningen av Övriga driftskostnader förklaras främst av ändrade bruttoredovisningsprinciper av försäljningar kopplat till jordfonden.

Not 7 Finansiella kostnader

Not 7 Finansiella kostnader	2021	2020
Räntekostnader i Riksgälden	-2	-2
Övriga finansiella kostnader	-22	-13
Summa	-24	-16

Not 8 Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras

Not 8 Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	2019 utfall intäkter	2020 utfall intäkter	2021 budget intäkter	2021 utfall intäkter
Avgifter med bestämt ekonomiskt mål Enligt 2021 års regleringsbrev undantas länsstyrelserna enligt 6 kap 1 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag från att redovisa kostnaderna för avgiftsbelagd verksamhet i vilken intäkterna inte får disponeras. Som en följd av det ändras notens uppställning till att endast omfatta intäkter för 2019, 2020 och 2021.				
2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	1 592	1 982	1 700	2 212
2537 Miljöskyddsavgift	7 234	7 060	7 200	7 246
2552 Övriga offentligrättsliga avgifter	883	1 004	900	942
<i>varav</i>				
- Avgifter enligt stiftelseförordning	753	819	800	819
- Avgifter enligt avfallsförordningen	131	186	100	123
Övriga intäkter som inte disponeras och inte har bestämt ekonomiskt mål	1 710	-1 082	3 000	-898
2391 Ränteinkomster på markförvärv för jordbrukets rationalisering	4	0	0	2
2714 Sanktionsavgifter	2 466	2 112	2 500	2 150
2811 Jordfonden (Lst Dalarna)	-1 223	-3 581	500	-3 231
2811 Övriga inkomster	463	388	0	181
Summa avgifter redovisade mot inkomsttitel	11 420	8 965	12 800	9 501

Kommentar: Uppgifterna speglar tabell 6.2 i Regleringsbrev för budgetåret 2021 avseende länsstyrelserna. Noten är uppdelad på avgifter med bestämt respektive inte bestämt ekonomiskt mål.

Minskning av intäkter jämfört med budget för 2811 Jordfonden förklaras av att driftsinkomster understiger driftskostnader varmed ett underskott på 3 231 tkr redovisas.

Not 9 Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet

Not 9 Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	2021	2020
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	-9 501	-8 965

Not 10 Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag

Not 10 Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	2021	2020
01 05 001 016 Förvaltningsanslag	4 695	4 619
09 05 002 005 Barnets rättigheter - till Länsstyrelsen i Dalarnas län	3 475	0
19 01 001 016 Regionala tillväxtåtgärder	414	56
22 02 003 002 Grundläggande betaltjänster	0	1 500
23 01 020 002 Stöd till omarrondering av mark	200	0
Summa	8 785	6 175

Finansiering av bidrag inom anslag 01 05 001 Förvaltningsanslag avser finansiering av förvaltningskostnader hos samverkansorganet Region Dalarna.

Ökning av Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag år 2021 beror på att Länsstyrelsen i Dalarnas län har dispositionsrätt till ytterligare två anslag, 09 050 002 Barnets rättigheter samt 23 01 020 Stöd till omarrondering av mark.

Minskning av bidrag år 2021 inom anslag 22 02 003 Grundläggande betaltjänster beror på att utbetalningarna klassas som utbetalning av ersättning och innebär en ändrad redovisningsprincip då dessa utbetalningar tidigare år klassats som bidrag.

Not 11 Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag

Not 11 Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	2021	2020
Kammarkollegiet	82 084	173 309
Naturvårdsverket	29 989	16 041
Havs- och vattenmyndigheten	11 703	14 428
Riksantikvarieämbetet	10 981	13 150
Socialstyrelsen	4 753	4 328
Post- och telestyrelsen	881	1 692
Statens energimyndighet	340	0
Verket för innovationssystem	309	765
Länsstyrelsen i Örebro län	65	931
Statens jordbruksverk	0	40
Länsstyrelsen i Jönköpings län	-381	1 211
Från myndighet		
Summa	140 723	225 894

Minskningen av medel från Kammarkollegiet beror främst på minskat antal konkurser som resulterat i färre utbetalningar av lönegarantier.

Negativt saldo på Länsstyrelsen i Jönköpings län år 2021 beror på återbetalningar av tidigare utbetalt bidrag.

Not 12 Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag

Not 12 Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	2021	2020
Lönegaranti rekonstruktioner	7 951	7 672
Bygdemedel	3 801	3 777
Samtliga kommuner i Dalarnas län	2 348	1 700
Lönegaranti konkurser	1 431	6 455
Älgvårdsfonden	198	-638
Summa	15 728	18 966

Minskning inom Lönegaranti konkurser beror främst på minskat antal konkurser år 2021.

Not 13 Avsättning till/upplösning av fonder med mera för transfereringsändamål

Not 13 Avsättning till/upplösning av fonder med mera för transfereringsändamål	2021	2020
Ingående balans	13 046	14 251

Not 13 Avsättning till/upplösning av fonder med mera för transfereringsändamål	2021	2020
Årets förändring	336	-1 205
Utgående balans	13 382	13 046
Uppdelat på		
Älgvårdsfonden		
Ingående balans	349	1 432
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	198	-638
Lämnade bidrag	-468	-445
Utgående balans	79	349
Bygdemedel		
Ingående balans	12 697	12 819
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	3 801	3 777
Finansiella kostnader	0	-1
Lämnade bidrag	-3 195	-3 898
Utgående balans	13 303	12 697

Not 14 Lämnade bidrag

Not 14 Lämnade bidrag	2021	2020
Lämnade bidrag till den offentliga sektorn	-61 484	-52 517
Lämnade bidrag till övriga samt periodiseringar	-116 551	-206 377
Summa Lämnade bidrag	-178 034	-258 894
inom verksamhetsområden:		
Lönegaranti	-101 725	-185 036
Efterbehandling av förorenade områden	-21 383	-9 337
Miljömål	-12 676	-10 402
Byggnadsvård	-8 948	-8 440
Kalkning av försurade vatten	-7 483	-7 892
Allmänt och övergripande inom mänskliga rättigheter	-6 050	-1 955
Frågor inom mänskliga rättigheter	-5 128	-7 978
Allmänt och övergripande inom regional tillväxt	-4 695	-4 619
Deponering, administration och fördelning av medel, allmänna arvsfonden m.m.	-3 195	-4 545
Dricksvattenförsörjning	-1 760	-1 714
Fornminnes- och kulturlandskapsvård	-1 618	-1 809
Kommunikationsplanering	-881	-3 192
Jakt och viltvård	-686	-741
Regional projektverksamhet	-585	-861
Kultuhistoriskt värdefulla miljöer	-407	-2 072
Restaurering av vatten som inte kalkas	-375	-1 056
Ökat genomslag för energi- och klimatmålen inom sakområden	-300	0
Jordbruksfastigheter	-200	0

Not 14 Lämnade bidrag	2021	2020
Företagsstöd inom regional tillväxt	-138	0
Fiskevård och fritidsfiske	-107	-619
Skydd av områden och arter (exkl. vattenskyddsområden och kulturresevat)	-68	-18
Allmänt och övergripande inom hållbar samhällsplanering och boende	-40	0
Fornminnen	-8	-126
Kompetensutveckling inom mänskliga rättigheter	0	-3 450
Förvaltning och skötsel av skyddade områden	0	-142
Vattenskyddsområden	0	-133
Allmänt och övergripande inom kulturmiljö	0	-55
Klimatanpassning	0	-50
Tillsynsvägledning	0	-38
Övriga ärenden inom skydd av områden och arter	0	-36
Jämställdhetsfrågor	40	-881
Integrationsfrågor	381	-1 698
	-178 034	-258 894

Minskning inom Lönegaranti beror främst på minskat antal konkurser år 2021.

Not 15 Årets kapitalförändring

Not 15 Årets kapitalförändring	2021	2020
Verksamhetsutfall		
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	109	174
Semesterlöne- och löneskuld	69	136
Årets minskning av semesterlöneskulden från 2008 som finansieras av anslag	-63	-404
Övriga periodiserade kostnader SCR	8 609	0
Summa verksamhetsutfall	8 724	-93
Uppbörd		
Transfereringar		
Lönegaranti konkurser	-9 884	-8 235
Lönegaranti rekonstruktioner	-3 251	1 581
Summa transfereringar	-13 134	-6 654
Summa årets kapitalförändring	-4 411	-6 748

Ökningen av Övriga periodiserade kostnader SCR förklaras av ändrade bruttoredovisningsprinciper av försäljningar kopplat till jordfonden där vinst/förlust redovisas mot statskapitalet.

Under 2021 har avskrivningar av lönegarantifordringar genomförts.

Noter till balansräkning

Not 16 Immateriella anläggningstillgångar

Not 16 Immateriella anläggningstillgångar	2021-12-31	2020-12-31
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		
Ingående anskaffningsvärde	264	264
Utgående anskaffningsvärde	264	264
Ingående avskrivningar	-264	-264
Utgående avskrivningar	-264	-264
Bokfört värde	0	0
Bokfört värde immateriella anläggningstillgångar	0	0

Not 17 Materiella anläggningstillgångar

Not 17 Materiella anläggningstillgångar	2021-12-31	2020-12-31
Förbättringsutgifter på annans fastighet		
Ingående anskaffningsvärde	7 800	2 446
Årets anskaffning	0	5 586
Årets försäljning, utrangering	0	-232
Utgående anskaffningsvärde	7 800	7 800
Ingående avskrivningar	-2 063	-1 150
Årets avskrivningar	-1 107	-1 144
Årets försäljning, utrangering	0	232
Utgående avskrivningar	-3 170	-2 063
Bokfört värde	4 630	5 737
Maskiner, inventarier, installationer mm.		
Ingående anskaffningsvärde	22 364	21 242
Årets anskaffning	1 958	2 273
Årets försäljning, utrangering	-638	-4 812
Utgående anskaffningsvärde	23 685	18 704
Ingående avskrivningar	-15 996	-14 442
Årets avskrivningar	-2 296	-2 675
Årets försäljning, utrangering	638	4 781
Utgående avskrivningar	-17 655	-12 336
Bokfört värde	6 029	6 368
Bokfört värde materiella anläggningstillgångar	10 660	12 105

Not 18 Varulager m.m.

Not 18 Varulager m.m.	2021-12-31	2020-12-31
Jordfondsfastigheter Areal, ha:		
Jordbruksmark	256	258
Produktiv skogsmark	<u>8 226</u>	<u>8 855</u>

Not 18 Varulager m.m.	2021-12-31	2020-12-31
Bokfört värde	135 486	150 504
Bedömt värde	298 000	301 212

Fastighetsinnehavet består av ett stort antal fastigheter lokaliserade till omarronderingsområden, där bytesprojekt pågår eller är planerade. Fastigheternas marknadsvärde ovan har bedömts av Länsstyrelsens avdelning för Hållbar utveckling, enheten för Landsbygd, mark och företagsutveckling. Sedan 2014 har principen vid reavinstberäkning gällande äldre fastigheter (anskaffade före 1991) ändrats till att från försäljningsvärdet dra ett schabloniserat anskaffningsvärde vid varje försäljning istället för att redovisa vinsten först när hela det aktuella området visat ett överskott.

Minskning av varulagret hänförs till en större försäljning mark i samband med omarrondering.

Not 19 Fordringar hos andra myndigheter

Not 19 Fordringar hos andra myndigheter	2021-12-31	2020-12-31
Diverse fordringar andra myndigheter	9 361	8 668
Mervärdesskatt	2 389	2 156
Summa	11 750	10 824

Diverse fordringar andra myndigheter avser främst rekvisition till Kammarkollegiet avseende lönegarantier.

Not 20 Övriga kortfristiga fordringar

Not 20 Övriga kortfristiga fordringar	2021-12-31	2020-12-31
Lönegarantifordringar	29 864	42 998
Uppbördsfordringar	1 411	1 378
Övriga kortfristiga fordringar	1	10
Summa	31 276	44 386

Lönegarantifordringar består av statens fordran på företag som genomgått en rekonstruktion eller gått i konkurs. Fordran värderas utifrån historiska utdelningar och återbetalningar de senaste fem åren 2016-2020. Värderingen uppgår till 87%, vilket bedöms ge en rättvisande bild av aktuella fordringar. Värderingen är en modell som i stor utsträckning tillämpas i enlighet för alla sju län som handlägger lönegarantiärenden.

Minskning inom Lönegarantifordringar beror främst på minskat antal konkurser år 2021.

Not 21 Periodavgränsningsposter

Not 21 Periodavgränsningsposter	2021-12-31	2020-12-31
Förutbetalda kostnader		
Förutbetalda hyror	3 072	3 179
Övriga förutbetalda kostnader	234	0
Summa förutbetalda kostnader	3 306	3 179
Upplupna bidragsintäkter		
Upplupna bidragsintäkter från andra myndigheter	14 405	17 948
varav		
Statens jordbruksverk	10 707	15 618
Tillväxtverket	1 079	-140
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	796	0
Kammarkollegiet	735	1 242
Sveriges geologiska undersökning	436	33
Naturvårdsverket	198	30
Riksantikvarieämbetet	127	244
Länsstyrelsen i Jönköpings län	113	0
Länsstyrelsen i Örebro län	103	-30
Folkhälsomyndigheten	48	48
Socialstyrelsen	24	0
Havs- och vattenmyndigheten	14	11
Post- och telestyrelsen	13	295
Länsstyrelsen i Skåne län	8	0
Länsstyrelsen i Västernorrlands län	3	459
Skogsstyrelsen	0	0
Länsstyrelsen i Stockholms län	0	0
Lunds universitet	0	0
Länsstyrelsen i Västmanlands län	0	136
Lantmäteriet	0	0
Upplupna bidragsintäkter från ickestatliga organisationer eller privatpersoner	958	2 759
varav finansiering genom EU-fonder	0	0
Totala upplupna bidragsintäkter	15 363	20 707
Övriga upplupna intäkter	286	144
Summa periodavgränsningsposter	18 955	24 029

Minskning år 2021 beror främst på inbetalda bidrag från Statens Jordbruksverk inom Landsbygdsprogrammet.

Upplupna bidragsintäkter år 2020 bokförda mot Länsstyrelsen i Örebro län, -30 tkr, är medel som utbetalats via Länsstyrelsen i Örebro län men kostnaden ligger bokförd mot Folkhälsomyndigheten.

Upplupna bidragsintäkter år 2020 bokförda mot Tillväxtverket, -140 tkr, är medel som utbetalats via Tillväxtverket men kostnaden ligger bokförd mot Region Dalarna.

Not 22 Avräkning med statsverket

Not 22 Avräkning med statsverket	2021-12-31	2020-12-31
Uppbörd		
Ingående balans	-458	1 172
Redovisat mot inkomsttitel (-)	-9 501	-8 965
Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde (+)	8 692	7 335
Skulder avseende uppbörd	-1 267	-458
Anslag i icke räntebärande flöde		
Ingående balans	86	186
Redovisat mot anslag (+)	22 546	1 537
Medel hänförliga till transfereringar med mera som betalats till icke räntebärande flöde (-)	-20 459	-1 638
Fordringar avseende anslag i icke räntebärande flöde	2 173	86
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	-1 710	-465
Redovisat mot anslag (+)	129 343	125 066
Anslagsmedel som tillförts räntekonto (-)	-131 737	-126 311
Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-4 105	-1 710
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
Ingående balans	326	730
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-63	-404
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	263	326
Övriga skulder på statens centralkonto		
Ingående balans	-107 948	-117 739
Inbetalningar i icke räntebärande flöde (+)	404 409	404 646
Utbetalningar i icke räntebärande flöde (-)	-385 442	-389 158
Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar (+/-)	11 767	-5 697
Övriga skulder på statens centralkonto	-77 215	-107 948
Summa utgående balans avräkning med statsverket	-80 151	-109 705

Not 23 Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret

Not 23 Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	2021-12-31	2020-12-31
Räntekonto i Riksgälden	119 483	62 442

Högre saldo räntekonto år 2021 avser främst bidrag erhållna i förskott från Naturvårdsverket och Länsstyrelsen i Örebro län där bidragen inte förbrukats.

Not 24 Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret

Not 24 Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	2021-12-31	2020-12-31
Övriga tillgodohavanden i Riksgälden Deponeringar	9 667	7 847

Ökat saldo år 2021 beror främst på en stor deponering på 1 956 tkr som gjorts under 2021.

Not 25 Kassa och bank

Not 25 Kassa och bank	2021-12-31	2020-12-31
Bank A	13 318	12 712
Valutakonto ERUF	163	0
Kassa	1	1
Summa	13 482	12 713

Behållning på bankkontot utgörs av Vattenregleringsfonder (Bygdemedel) och Stiftelsen E O Johnsons understödsfond.

Behållning på valutakontot utgörs av medel som inkom år 2021 men utbetalas år 2022.

Not 26 Förändring av myndighetskapitalet

	Stats- kapital	Dona- tions- kapital	Balanserad kapital- förändring, anslags- finansierad verksamhet	Balanserad kapital- förändring, avgifts- belagd verksamhet	Balanserad kapital- förändring, bidrags- finansierad verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkning	Summa
Utgående balans 2020	0	0	180	538	49 652	-6 748	43 623
<i>varav</i>							
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	0	0	0	298	0	174	473
Semesterlöne- och löneskuld	0	0	0	239	0	-268	-29
Övriga periodiserade kostnader RTA	0	0	71	0	0	0	71
Lönegaranti konkurser	0	0	0	0	54 299	-8 235	46 064
Lönegaranti rekonstruktioner	0	0	0	0	-4 647	1 581	-3 066
Övriga periodiserade kostnader SCR	0	0	109	0	0	0	109
Ingående balans 2021	0	0	180	538	49 652	-6 748	43 623
Föregående års kapitalförändring	0	0	0	-93	-6 654	6 748	0
Årets förändring							
<i>varav</i>							
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	0	0	0	0	0	109	109
Semesterlöne- och löneskuld	0	0	0	0	0	5	5
Lönegaranti konkurser	0	0	0	0	0	-9 884	-9 884
Lönegaranti rekonstruktioner	0	0	0	0	0	-3 251	-3 251
Övriga periodiserade kostnader SCR	0	0	0	0	0	8 609	8 609
Summa årets förändring	0	0	0	0	0	-4 411	-4 411
Utgående balans 2021	0	0	180	444	42 998	-4 411	39 212

Utgående balans 2020 är ej helt jämförbar med tabell i årsredovisning 2020 då området Semesterlöne- och löneskuld flyttats från avsnittet bidragsfinansierad verksamhet till avsnittet avgiftsbelagd verksamhet i tabellen år 2021.

Not 27 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

Not 27 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	2021-12-31	2020-12-31
Ingående avsättningar	808	452
Årets pensionskostnader	265	591
Årets pensionsutbetalningar	-257	-236
Utgående avsättning	816	808

Not 28 Övriga avsättningar

Not 28 Övriga avsättningar	2021-12-31	2020-12-31
Lokalt omställningsarbete		
Ingående balans	851	598
Årets förändring	395	254
Utgående balans	1 247	851
Summa övriga avsättningar	1 247	851

Avsatta medel beräknas att förbrukas under kommande räkenskapsår.

Not 29 Lån i Riksgäldskontoret

Not 29 Lån i Riksgäldskontoret	2021-12-31	2020-12-31
Ingående balans	11 959	7 778
Under året upptagna lån	2 033	7 984
Årets amorteringar	-3 402	-3 803
Utgående balans	10 590	11 959
Beviljad låneram	14 000	12 800

Utgående balans avviker år 2021 med 70 tkr jämfört med bokfört värde på materiella anläggningstillgångar, vilket avser tillkommande tillgångar vid årsslut.

Not 30 Räntekontokredit i Riksgäldskontoret

Not 30 Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	2021-12-31	2020-12-31
Beviljad kreditram	10 000	10 000

Not 31 Kortfristiga skulder till andra myndigheter

Not 31 Kortfristiga skulder till andra myndigheter	2021-12-31	2020-12-31
Diverse skulder inkl. leverantörsskulder	10 614	13 462
Lagstadgade arbetsgivaravgifter	4 914	4 959
Mervärdesskatt	222	240
Summa	15 750	18 661

Lagstadgade arbetsgivaravgifter innefattar både anställd personal samt lönegaranti.

Not 32 Övriga kortfristiga skulder

Not 32 Övriga kortfristiga skulder	2021-12-31	2020-12-31
Personalens källskatt	2 948	2 831
Övriga kortfristiga skulder	2 791	2 707
<i>Bestående av</i>		
Preliminärskatt lönegaranti	1 348	1 517
Transfereringar under utbetalning	0	2
Övrigt	1 444	1 187
Summa	5 739	5 538

Not 33 Depositioner

Not 33 Depositioner	2021-12-31	2020-12-31
Depositioner	9 667	7 847

Bedömd del av posten som regleras efter mer än 12 månader är ca 3 500 tkr.

Not 34 Periodavgränsningsposter

Not 34 Periodavgränsningsposter	2021-12-31	2020-12-31
Upplupna kostnader		
Upplupna löner, arvoden inkl social avg	733	740
Upplupna semesterlöner inkl social avg	13 779	13 638
Övriga upplupna kostnader	3 389	1 288
Summa upplupna kostnader	17 901	15 666
Oförbrukade bidrag från annan myndighet	148 547	88 896
<i>varav</i>		
Naturvårdsverket	74 461	47 697
Länsstyrelsen i Örebro län	46 492	17 806
Havs- och vattenmyndigheten	8 024	5 823
Riksantikvarieämbetet	4 466	5 803
Statens jordbruksverk	3 603	2 854
Länsstyrelsen i Östergötlands län	2 685	0
Post- och telestyrelsen	1 712	884
Länsstyrelsen i Uppsala län	1 343	1 343
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	971	1 524
Statens energimyndighet	734	932
Kammarkollegiet	620	1 226
Länsstyrelsen i Jönköpings län	587	76
Länsstyrelsen i Stockholms län	498	517
Länsstyrelsen i Västernorrlands län	406	348
Trafikverket	396	241
Länsstyrelsen i Västmanlands län	341	365
Svenska institutet	284	628
Regeringskansliet	215	145
Verket för innovationssystem	211	361
Sveriges geologiska undersökning	196	0
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	139	0
Länsstyrelsen i Gotlands län	63	63
Folkhälsomyndigheten	48	48
Tillväxtverket	33	0
Länsstyrelsen i Värmlands län	30	0
Socialstyrelsen	0	114
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	0	1

Not 34 Periodavgränsningsposter	2021-12-31	2020-12-31
<i>Skogsstyrelsen</i>	0	107
<i>Lantmäteriet</i>	-11	-11
Oförbrukade bidrag från annan myndighet planeras att användas:		
- Inom tre månader	3 807	4 942
- mer än tre månader till ett år	128 348	49 389
- mer än ett år till tre år	12 310	33 959
- mer än tre år	4 082	606
Oförbrukade bidrag från ickestatliga organisationer eller privatpersoner	1 268	236
<i>varav finansiering genom EU-fonder</i>	0	0
Summa oförbrukade bidrag	149 815	89 132
Summa periodavgränsningsposter	167 716	104 799

Oförbrukade bidrag har ökat 2021 i jämförelse med 2020 främst beroende på ökade bidrag från Naturvårdsverket och Länsstyrelsen i Örebro län som inte förbrukats.

Noter till anslagsredovisning

Not 35 Anslagsredovisning - Länsstyrelserna m.m

Anslag: 01 05 001 016 Länsstyrelserna m.m., i Dalarnas län

Villkor	Tilldelat Belopp (tkr)	Utfall (tkr)
Anslagskredit	3 955	0
Anslagsbehållning som disponeras, 3 %	3 952	4 105
Kredit på räntekonto	10 000	0
Låneram för anläggningstillgångar	14 000	10 590
Finansiering av förvaltningskostnader hos Region Dalarna	4 695	4 695

Av redovisat anslagssparande om 4 105 tkr får Länsstyrelsen i Dalarnas län, enligt regleringsbrev 2021, behålla 3 952 tkr.

Not 36 Anslagsredovisning - barnets rättigheter

Anslag: 09 05 002 005 Barnets rättigheter- del till Länsstyrelsen i Dalarnas Län

Villkor	Tilldelat Belopp (tkr)	Utfall (tkr)
Anslagskredit	0	0
Anslagsbehållning som disponeras	Inget	0

5 000 000 kronor får användas av Länsstyrelsen i Dalarnas län för uppdrag att samordna och utveckla länsstyrelsernas tillämpning av barnets rättigheter samt stödja arbetet med att säkerställa tillämpningen av barnets rättigheter i kommuner och regioner i enlighet med regeringens beslut den 27 juni 2019 (A2019/01274) och uppdrag i regleringsbrev för budgetåret 2021 avseende länsstyrelserna

Not 37 Anslagsredovisning - regionala tillväxtåtgärder

Anslag: 19 01 001 016 Regionala tillväxtåtgärder, Länsstyrelsen i Dalarnas Län

Villkor	Tilldelat Belopp (tkr)	Utfall (tkr)
Anslagskredit	3 955	0
Anslagsbehållning som disponeras, 3 %	3 952	4 105
Kredit på räntekonto	10 000	0
Låneram för anläggningstillgångar	14 000	10 590
Finansiering av förvaltningskostnader hos Region Dalarna	4 695	4 695

Av redovisat anslagssparande om 10 tkr får Länsstyrelsen i Dalarnas län, enligt regleringsbrev 2021, behålla 0 kr.

Not 38 Anslagsredovisning - grundläggande betaltjänster

Anslag: 22 02 003 002 Grundläggande betaltjänster - del till länsstyrelsen i Dalarna

Villkor	Tilldelat Belopp (tkr)	Utfall (tkr)
Anslagskredit	0	0
Anslagsbehållning som disponeras	Inget	0

Anslagsposten får användas för utgifter för bevakning av att det finns grundläggande betaltjänster som svarar mot samhällets behov. Anslaget får vidare användas för de uppgifter som länsstyrelserna ska utföra enligt 2 och 3 §§ förordningen (2017:869) om bevakning av grundläggande betaltjänster samt länsstyrelsernas regleringsbrev vad gäller grundläggande betaltjänster.

Not 39 Anslagsredovisning - stöd till jordbrukets rationalisering m.m

Anslag: 23 01 020 002 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m - Stöd till omarrondering av mark

Villkor	Tilldelat Belopp (tkr)	Utfall (tkr)
Anslagskredit	423	30
Anslagsbehållning som disponeras	inget	0
Totalt får högst 500 000 kronor av medlen även disponeras för projekt i Västra Götalands och Värmlands län.	500	200

Anslaget disponeras av Länsstyrelsen i Dalarnas län och ska fördelas ut efter behov till länsstyrelserna i Västra Götalands och Värmlands län. Länsstyrelsen i Dalarnas län ska redovisa anslagspostens användning till Jordbruksverket. Länsstyrelsernas kostnader avseende de med anslaget avsedda ändamålen ska belasta anslaget.

Anslaget disponeras för bidrag till yttre rationalisering enligt förordningen (1978:250) om statligt stöd till jordbrukets rationalisering.

Bidrag får beviljas till genomgripande omarrondering (genomgripande strukturrationalisering) men även till successiv omarrondering. Anslaget ska i första hand disponeras för projekt i Dalarnas län. Totalt får högst 500 000 kronor av medlen även disponeras för projekt i Västra Götalands och Värmlands län.

Beträffande stöd till företag får medlen disponeras i enlighet med villkoren i 1 kap. och artikel 15 och 43 i kommissionens förordning (EU) nr 702/2014.

Stöd får inte betalas ut till ett företag som är föremål för ett oreglerat återbetalningskrav till följd av ett tidigare kommissionsbeslut som förklarar ett stöd olagligt och oförenligt med den inre marknaden.

Jordfonden förvaltas av Jordbruksverket enligt förordningen (1989:281) om Jordfonden. Jordfonden får användas för inlösen av fastigheter enligt jordförvärvslagen (1979:230) och förvärv av fastigheter i enlighet med förordningen om Jordfonden. Vinsten vid försäljning av fastigheter ska redovisas som statskapital av länsstyrelserna och återinvesteras i Jordfonden. Resterande intäkter och kostnader i verksamheten ska redovisas mot inkomsttitel 2811 Övriga inkomster av statlig verksamhet. Länsstyrelserna ska löpande lämna uppgifter till Jordbruksverket om vinster vid fastighetsförsäljningar.

Landshövdingens underskrift av årsredovisningen

Årsredovisningen är beslutad den 18 februari 2022.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Falun den 18 februari 2022

Camilla Fagerberg Littorin

Tillförordnad landshövding

Bilagor

Bilaga A. Paragrafer i Förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion, som redovisas i årsredovisningen

Paragraf	Uppgift / Uppdrag	Avsnitt i årsredovisning
2§ p1	Verka för att nationella mål får genomslag	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
2§ p2	Arbeta sektorsövergripande och samordna olika samhällsintressen och statliga insatser	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
2§ p3	Följa tillståndet i länet	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
2§ p4	Främja samverkan	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
2§ p5	Ansvara för angivna tillsynsuppgifter	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
3§ p1	De allmänna valen	Övrig förvaltnings och trafikföreskrifter
3§ p2	Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor
3§ p3	Regional tillväxt	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
3§ p4	Infrastrukturplanering	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
3§ p5	Hållbar samhällsplanering och boende	Hållbar samhällsplanering och boende
3§ p6	Energi och klimat	Energi och klimat
3§ p7	Kulturmiljö	Kulturmiljö
3§ p8	Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap	Samhällsskydd och beredskap
3§ p9	Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd	Naturvård och miljöskydd
3§ p10	Lantbruk och landsbygd	Areella näringar
3§ p11	Fiske	Areella näringar
3§ p12	Folkhälsa	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.
3§ p13	Jämställdhet	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.
3§ p14	Integration	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.
4§ p1	Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7§ ärvdabalken	Areella näringar
4§ p2	Barentssamarbetet i Västerbottens och Norrbottens län	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
4§ p3	I utpekade län göra de utredningar om det allmänna fiskeintresset som begärs av andra myndigheter i ansökningsmål enligt 22 kap. miljöbalken	Areella näringar
4§ p4	I utpekade län vara förvaltande och attesterande myndighet för vissa program inom EU:s strukturfonder	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
4§ p5	I utpekade län vara behörig myndighet enligt lagen (2017:244) om kontroller och inspektioner på plats enligt...	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
4§ p6	I utpekade län vara ansvarig för kontroller enligt ...	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
5§ p1	Integrering av jämställdhetsperspektiv	Integrering av sektorsövergripande områden
5§ p2	Individbaserad statistik med kön som fördelningsgrund	Integrering av sektorsövergripande områden
5§ p3	Vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn, analysera konsekvenserna och ta särskild hänsyn till barns bästa	Integrering av sektorsövergripande områden
5§ p4	Verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning	Integrering av sektorsövergripande områden
5§ p5	Integrera mänskliga rättigheter genom att belysa, analysera och beakta dem, särskilt skyddet mot diskriminering	Integrering av sektorsövergripande områden

Paragraf	Uppgift / Uppdrag	Avsnitt i årsredovisning
5§ p6	Beakta folkhälsomålet i arbetet med bl a regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak	Integrering av sektorsövergripande områden
5§ p7	Verka för att förenkla för företag	Integrering av sektorsövergripande områden
5§ p8	Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat	Energi och klimat
5§ p9	Verka för att behovet av bostäder tillgodoses	Hållbar samhällsplanering och boende
6§	Verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljökvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling	Naturvård och miljöskydd
7§	Geografiskt områdesansvar enligt förordningen (2015:1052)	Samhällsskydd och beredskap
14§	Miljöprövningsdelegation	Naturvård och miljöskydd
15§	Vattendelegation	Naturvård och miljöskydd
16§	Delegation för rennäringsfrågor	Areella näringar
17§	Kampsportsdelegation	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter
18§	Viltförvaltningsdelegation enligt förordning (2009:1474)	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter
19§	Fjälldelegation	Naturvård och miljöskydd

Bilaga B. Regleringsbrevsuppdrag som redovisas i årsredovisningen

Bilagan innehåller återsrapporteringar och uppdrag som redovisas i årsredovisningen och som framgår i länsstyrelsernas regleringsbrev 2021.

Uppdrag i regleringsbrev 2021	Område	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
1A1 Främja arbetet med Agenda 2030	1 Mål och återsrapporteringskrav / A. Nationella mål	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030	Alla län
1A2 Regionalt livsmedelsstrategiarbete	1 Mål och återsrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A3 Målsättningar för hantering av EU-stöd	1 Mål och återsrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A4 Handlingsplan för grön infrastruktur	1 Mål och återsrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A5 Nationella målen för kulturmiljöarbetet	1 Mål och återsrapporteringskrav / A. Nationella mål	Kulturmiljö	Alla län
1A6 Förorenade områden	Mål och återsrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A7 Cirkulär ekonomi	Mål och återsrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla Län
1A8 Bevarandeplaner Natura 2000-områden	Mål och återsrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Berörda län
1A9 Nationella planen för moderna miljövillkor	Mål och återsrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A10 EU:s gemensamma jordbrukspolitik	Mål och återsrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A11 Landsbygdsprogrammet samt Havs- och fiskeriprogrammet	Mål och återsrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län

Uppdrag i regleringsbrev 2021	Område	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
1A12 Mänskliga rättigheter och icke-diskriminering	Mål och återsrapporteringskrav / A. Nationella mål	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
1B1 Civilt försvar och beredskapsplanering	Mål och återsrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Samhällsskydd och beredskap	Alla län
1B2 IT- incidenter	Mål och återsrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Samhällsskydd och beredskap	Västra Götaland
1B3 Invasiva främmande arter	Mål och återsrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1B4 Naturvård, artbevarande m.m.	Mål och återsrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter/ Naturvård, artbevarande m.m.	Alla län
1C1 Regionalt tillväxtarbetet och samverkan med regionerna	Mål och återsrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län
1C2 Mål i regionala utvecklingsstrategin	Mål och återsrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län
1C3 Förenkla för företag	Mål och återsrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Integrering av sektorsövergripande områden	Alla län
1C4 Omarrondering i Dalarnas län	Mål och återsrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Areella näringar	Dalarna
1C5 Förebygga och bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck m.m.	Mål och återsrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Östergötland
1D1 Kontrollplan för livsmedelskedjan	Mål och återsrapporteringskrav / D. Tillsyn	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Alla
1D2 Kontroll av livsmedel och foder i primärproduktionen	Mål och återsrapporteringskrav / D. Tillsyn	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Alla
1D3 Markkändaren ovanför odlingsgränsen	Mål och återsrapporteringskrav / D. Tillsyn	Areella näringar	Jämtland, Västerbotten och Norrbotten
1D4 En hållbar rennäring och en gynnsam bevarandestatus för stora rovdjur	Mål och återsrapporteringskrav / D. Tillsyn	Naturvård och miljöskydd	Dalarna, Västernorrland, Jämtland, Västerbotten och Norrbotten
1D5 Hållbar rennäring	Mål och återsrapporteringskrav / D. Tillsyn	Areella näringar	Berörda län
1D6 Ersättning för skada på fisk och fiskeredskap	Mål och återsrapporteringskrav / D. Tillsyn	Areella näringar	Alla län
1D7 ersättning för skada av vilt på annat än renar, fisk och fiskeredskap	Mål och återsrapporteringskrav / D. Tillsyn	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Alla län
1E1 Struktur för återsrapportering enligt 2 § förordningen med länsstyrelseinstruktion	Mål och återsrapporteringskrav / E. Övrigt	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030	Alla län
2.1 ÅR i enhetlig struktur, redovisning av statistik enligt VÅS m.m.	Organisationsstyrning	Året i siffror	Alla län
3B5 Samverkansråd vid Statens kulturråd	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	Kulturmiljö	Halland

Uppdrag i regleringsbrev 2021	Område	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
3B22 Anvisningsmodell för ensamkommande barn och anvisning av nyanlända	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
3E1 Systematisk användning och analys av data och statistik	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	Övrig redovisning	Södermanland
3E4 Kompetensinsats riskbaserat informationssäkerhetsarbete	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	Samhällsskydd och beredskap	Alla län

Bilaga C. Övriga uppdrag, förordningar m.m. som redovisas i årsredovisningen

Bilagan innehåller regeringsuppdrag och hänvisningar till paragrafer i förordningar i vilka det uttryckligen framgår att återrapportering/redovisning ska ske i årsredovisningen.

Uppdrag/Förordning	Område	Avsnitt i årsredovisning
2 kap. 4 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Förhållanden av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning av verksamheten	Övrig redovisning
3 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Avgiftsfinansierad verksamhet	Övrig redovisning
3 kap. 3§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Kompetensförsörjning	Arbetsmiljö och medarbetare
7 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Skattepliktig ersättning till ledamöter i styrelse, råd utsett av regeringen och myndighetens ledande befattningshavare	Finansiell redovisning
7 kap. 3 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Frånvaro på grund av sjukdom	Arbetsmiljö och medarbetare
Uppdrag att bistå Rådet för hållbara städer i dess arbete (M2017/03235/Mm), 2017-12-18	Utveckling av hållbara städer	Hållbar samhällsplanering och boende

Bilaga D. Regleringsbrevsuppdrag som redovisas i särskild ordning

Bilagan innehåller regleringsbrevsuppdrag i länsstyrelsernas regleringsbrev 2021 som redovisas i särskild ordning.

Uppdrag i regleringsbrev 2021	Område	Rapporterings-datum	Rapporterat till
2.2 Underlag till tabeller i årsredovisningen	Organisationsstyrning	2022-02-22	Lst Örebro

Uppdrag i regleringsbrev 2021	Område	Rapporterings-datum	Rapporterat till
2.3 Redovisa antalet årsarbetskrafter	Organisationsstyrning	2021-03-15	Miljödepartementet
3A1 Minskat och förenklat uppgiftslämnande	3 Uppdrag / A. Nationella mål	2022-02-25	Näringsdepartementet
3A2 Naturnära jobb	3 Uppdrag / A. Nationella mål	2022-02-15	Näringsdepartementet
3A3 Energi- och klimatpolitiska målen	3 Uppdrag / A. Nationella mål	2022-02-25	Lst Dalarna redovisar till Miljödepartementet (kopia till Infrastrukturdepartementet)
3A5 Stöd till kommunernas kontinuitetsplanering	3 Uppdrag / A. Nationella mål	2021-04-15 2021-09-30 2022-02-28 2023-02-22	Dricksvatten Lst Jönköping redovisar till Näringsdepartementet Avloppsrening Lst Västernorrland redovisar till Miljödepartementet
3A6 Resultat och effekter av arbetet med att skydda dricksvatten	3 Uppdrag / A. Nationella mål	2022-03-01	Lst Kalmar redovisar till Miljödepartementet (kopia till Näringsdepartementet)
3A7 Kostnader för hantering av EU-stöden	3 Uppdrag / A. Nationella mål	2021-02-01	Näringsdepartementet
3A8 Föregående års fisketillsyn	3 Uppdrag / A. Nationella mål	2022-02-01	Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Näringsdepartementet)
3B1 Aktiviteter på demokratiområdet	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-03-15	Lst Jönköping redovisar till Kulturdepartementet
3B2 Inriktningsmål för överklagade kommunala beslut om lov	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-25	Boverket (kopia till Finansdepartementet)
3B3 Stödja kommunerna i deras arbete med att motverka vräkningar	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2021-06-15	Boverket i enlighet med förordningen (2011:1160) om regionala bostadsmarknadsanalyser och kommunernas bostadsförsörjningsansvar
3B4 Planeringsunderlag för kulturmiljöer inom havsplanering	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-01-31	Lst Västra Götaland redovisar till Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Miljödepartementet)
3B6 Civilt försvar och krisberedskap	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2021-10-31	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (kopia till Justitiedepartementet)
3B7 Restaurering och anläggning av våtmarker	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-15	Lst Gotland redovisar till Miljödepartementet
3B8 Regionala arbetet med friluftspolitiken	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-15	Naturvårdsverket (kopia till Miljödepartementet)
3B9 Åtgärder för havs- och vattenmiljö	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-15	Lst Västernorrland redovisar till Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Miljödepartementet)
3B10 Naturvård m.m.	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2021-02-15	Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Miljödepartementet)
3B11 Förutsättningar för vilda pollinatörer i landskapet	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-15	Naturvårdsverket (kopia till Miljödepartementet)
3B12 Skydd av tätortsnära natur	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2025-09-30	Lst Stockholm, Skåne och Västra Götaland redovisar till Miljödepartementet
3B13 Förslag på Natura 2000-områden för gråsäl	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2021-09-30	Havs- och vattenmyndigheten
3B14 Minska spridning av granbarkborrar från skyddade områden	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2021-12-01	Lst Kronoberg redovisar till Näringsdepartementet

Uppdrag i regleringsbrev 2021	Område	Rapporterings-datum	Rapporterat till
3B15 Statlig närvaro och service i länet	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	-	Lst Örebro redovisar till Finansdepartementet
3B16 Funktionshinderpolitiska strategier och planer	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2021-12-14 2022-12-13 2024-03-01	Socialdepartementet
3B17 Tillämpningen av barns rättigheter	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2021-03-01 2022-03-01 2023-03-31	Lst Dalarna redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B18 Tillämpning av lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2021-11-12	Lst Stockholm och Sametinget (kopia till Kulturdepartementet)
3B19 Verka för minoritetspolitikens fastställda mål	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-04-06	Lst Stockholm redovisar till Kulturdepartementet
3B20 Utveckla utbildningsmaterialet inom samhällsorienteringen	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2021-06-30	Lst Västra Götaland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B21 Lägesbilder om mottagandet av nyanlända och asylsökande	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-25	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B23 Kommuners beredskap och mottagningskapacitet för mottagandet av vissa nyanlända invandrare	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-25	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B24 Kommuners beredskap och mottagningskapacitet för ensamkommande barn och unga	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-25	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B25 Insatser för asylsökande m.fl.	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-25	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B26 Redogöra för vilka insatser som ersättning lämnats enligt 37 och 37 a §§	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-25	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B27 Redovisning om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-25	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B28 Redovisning om portalen informationsverige.se	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-25	Lst Västra Götaland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B29 goda exempel på uppsökande och motiverande arbete för att nå utrikes födda kvinnor	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-25	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3C1 redovisa den svenska beslutade och utbetalda medfinansieringen av territoriella program	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2021-03-31	Lst Jämtland, Norrbotten och Västerbotten redovisar till Näringsdepartementet
3C2 redovisa beslutade och utbetalade EU-medel för territoriella program	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2021-03-31	Lst Jämtland, Norrbotten och Västerbotten redovisar till Näringsdepartementet
3C3 Lämna utgiftsprognoser m.m.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	-	Tillväxtverket
3C4 Bredbandsutbyggnad	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2022-01-31	Post- och telestyrelsen (kopia till Infrastrukturdepartementet)
3C5 Grundläggande betaltjänster	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2021-12-01	Lst Dalarna redovisar till Infrastrukturdepartementet
3C6 Plan för det fortsatta arbetet	Uppdrag / C. Främjande av	2021-04-01	Lst Dalarna redovisar till

Uppdrag i regleringsbrev 2021	Område	Rapporterings-datum	Rapporterat till
med omarrondering av mark	länets utveckling		Näringsdepartementet
3C7 Länsstrategier för jämställdhetsintegrering	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2022-02-22	Arbetsmarknadsdepartementet
3C8 förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor m.m.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2022-03-11	Arbetsmarknadsdepartementet
3D1 Byggnadsnämndernas tillsynsarbete	Uppdrag / D. Tillsyn	2022-01-31	Boverket (kopia till Finansdepartementet)
3D2 Tillsynsutveckling enligt miljöbalken	Uppdrag / D. Tillsyn	2022-02-15	Naturvårdsverket
3D3 Förberedelse för uppgiftslämnande till Naturvårdsverket	Uppdrag / D. Tillsyn	2021-11-30	Lst Skåne redovisar till Miljödepartementet
3D4 Prövning enligt miljöbalken	Uppdrag / D. Tillsyn	2022-03-31	Lst Västernorrland redovisar till Miljödepartementet
3D5 Beslut om upphävande av och dispens från strandskyddet	Uppdrag / D. Tillsyn	2022-02-15	Naturvårdsverket (kopia till Miljödepartementet)
3D6 Effektiv och rättssäker tillsyn	Uppdrag / D. Tillsyn	2021-10-01	Lst Västernorrland redovisar till Finansdepartementet
3D7 Effektivisera prövningsverksamheten	Uppdrag / D. Tillsyn	2022-10-03	Lst Blekinge redovisar till Finansdepartementet
3E2 Indelning av hur länsstyrelserna ska redovisa avgiftsbelagd verksamhet	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2021-09-30	Lst Örebro redovisar till Finansdepartementet
3E3 Redovisa prognoser	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2021-02-05 2021-04-29 2021-06-30 2021-10-25	Hermes

